

Kurt Houlberg, Bo Panduro og
Mikkel Munk Quist Andersen

Nøgletalsscreening af Egedal Kommunes økonomiske balance og udgiftspolitik

Nøgletalsscreening af Egedal Kommunes økonomiske balance og udgiftspolitik

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© KORA og forfatterne, 2017

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA
ISBN: 978-87-93626-01-0
Projekt: 11291

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

**Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Forord

Egedal Kommune ønsker viden om kommunens økonomiske balance og om, hvilke indsatsområder der i særlig grad skal fokuseres på i den kommende budgetproces i kommunen. Egedal Kommune har ønsket at inddrage KORA i dette arbejde.

KORAs samlede opgaveløsning for Egedal Kommune består af to delopgaver. For det første en indledende nøgletalsscreening af den økonomiske balance, udgiftsniveauet på 12 udgiftsområder samt supplerende analyser på fire udvalgte udgiftsområder. For det andet et efterfølgende forløb med analyse af mulige konteringsforskelle og deres betydning for udgiftsniveauet på de fire udvalgte udgiftsområder. I indeværende rapport afrapporteres begge delopgaver.

Analyser og rapport er udarbejdet af programchef, cand.scient.pol., ph.d. Kurt Houlberg, projektchef, cand.scient.pol. Bo Panduro og projektleder, cand.scient.pol. Mikkel Munk Quist Andersen.

Analysen er finansieret af Egedal Kommune.

Kurt Houlberg og Bo Panduro
Juni 2017

Indhold

Resumé	6
Mindre gunstige økonomiske grundvilkår end tidligere og tradition for budgetoverskridelser på serviceudgifterne	6
Høj udgiftspolitisk prioritering af folkeskolen, administration, voksne med særlige behov samt børn og unge med særlige behov – og lav udgiftspolitisk prioritering af ældreområdet og børnepasning	7
1 Indledning og formål	11
2 Det anvendte datamateriale	13
3 Egedal Kommunes økonomiske balance	14
3.1 Økonomiske grundvilkår	14
3.1.1 Ressourcepres	15
3.1.2 Skat-/serviceforhold	18
3.2 De konkrete økonomiske resultater	21
3.2.1 Skattefinansieret driftsresultat	21
3.2.2 Anlægsudgifter	23
3.2.3 Skattefinansieret resultat	25
3.2.4 Budgetoverholdelse	26
4 Egedal Kommunes udgiftspolitik	30
4.1 Overblik over udgiftsområder og udgiftspolitik	30
4.2 Udgiftsområder med relativt høje udgifter	33
4.2.1 Folkeskole mv.	34
4.2.2 Administration mv.	41
4.2.3 Voksne med særlige behov	49
4.2.4 Børn og unge med særlige behov	52
4.3 Udgiftsområder med relativt gennemsnitlige eller lave udgifter	54
4.3.1 Sundheds- og tandpleje	55
4.3.2 Overførsler (ekskl. forsikrede ledige)	56
4.3.3 Vejvæsen	59
4.3.4 Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.	62
4.3.5 Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse	64
4.3.6 Børnepasning	66
4.3.7 Tilbud til ældre	71
Litteratur	78
Bilag 1 Datagrundlag	79
ECO Nøgletal	79
Sammenligningsprincipper i ECO Nøgletal	79
Øvrige datakilder	80
Bilag 2 Analyse af overførselsudgifter	81

Bilag 3	Sammenligningsgrupper i ECO Nøgletal	82
Bilag 4	Delområder på udgiftsområder i ECO Nøgletal	84
Bilag 5	Egedal Kommunes udgifter i forhold til et beregnet udgiftsbehov .	87

Resumé

Hovedformålet med denne analyse er gennem mellemkommunale sammenligninger at analysere niveauet for og udviklingen i Egedal Kommunes overordnede:

- økonomiske balance, herunder driftsresultater
- udgiftspolitik.

Hovedresultaterne præsenteres i oversigtsform nedenfor.

Mindre gunstige økonomiske grundvilkår end tidligere og tradition for budgetoverskridelser på serviceudgifterne

Gunstige økonomiske grundvilkår, men mindre gunstige end tidligere

De økonomiske grundvilkår givet af omgivelserne er mere gunstige i Egedal Kommune end i en landsgennemsnitlig kommune. I 2017 lægger udgiftsbehovene således et pres på kommunens ressourcer, der er ca. 0,3 % mindre end landsgennemsnitligt. Set i forhold til en landsgennemsnitlig kommune er de økonomiske grundvilkår dog blevet mindre gunstige i de senere år, idet ressourcepresset for 4-5 år siden var 2-3 % lavere end landsgennemsnittet. Egedal Kommunes økonomiske frihedsgrader er dermed mindre i dag end for 4-5 år siden.

Disse grundvilkår kan Egedal Kommune ikke ændre på kort sigt, men må tilpasse sig. Dette indebærer, at Egedal Kommune for at tilstræbe balance i økonomien i 2017 kan have et beskatningsniveau, der ligger 0,3 % under det landsgennemsnitlige; et serviceniveau i kroner og ører, der ligger tilsvarende over landsgennemsnittet, eller en kombination af lidt lavere beskatningsniveau og lidt højere serviceniveau. Med et landsgennemsnitligt beskatningsniveau vil Egedal Kommune med andre ord have mulighed for at finansiere et serviceniveau, der ligger 0,3 % over landsgennemsnittet.

Egedal Kommune har i 2017 valgt at have et serviceniveau ca. 2,3 % over landsgennemsnittet. Serviceniveauet er dermed mere end de 0,3 % over landsgennemsnittet, som kommunens relativt gunstige grundvilkår umiddelbart tillader. Forskellen finansieres ved, at Egedal Kommune har et beskatningsniveau ca. 1,8 % over landsgennemsnittet. Det relativt høje beskatningsniveau i budgettet for 2017 bidrager således til at skabe balance mellem den overordnede skatte- og servicepolitik og de relativt gunstige økonomiske grundvilkår.

Gennemsnitlige anlægsambitioner, overgennemsnitlige budgetoverskridelser og et skattefinansieret resultat i budget 2017 tæt på nul

Set over de seneste syv år har Egedal Kommune generelt vedtaget et anlægsniveau, som nogenlunde svarer til andre kommuners. I mangel af bedre sammenligningsgrundlag kunne man antage, at dette niveau kan anses for fornuftigt. Efter i en årrække at have haft relativt store driftsresultater, der har kunnet matche anlægsambitionerne, har Egedal Kommune i 2015 realiseret et skattefinansieret driftsresultat, der er noget lavere end i såvel sammenligningsgruppen som i hele landet. Omvendt har Egedal Kommune i 2016 realiseret et højere driftsresultat og budgetterer i 2017 med et driftsresultat på niveau med sammenligningsgruppen. I 2017 afspejles dette tillige i, at der er budgetteret med et samlet skattefinansieret resultat tæt på nul. Økonomistyringskulturen i Egedal Kommune er endvidere kendetegnet ved, at budgetoverskridelserne for ikke mindst serviceudgifterne er noget højere end gennemsnitligt i kommunerne.

Høj udgiftspolitisk prioritering af folkeskolen, administration, voksne med særlige behov samt børn og unge med særlige behov – og lav udgiftspolitisk prioritering af ældreområdet og børnepasning

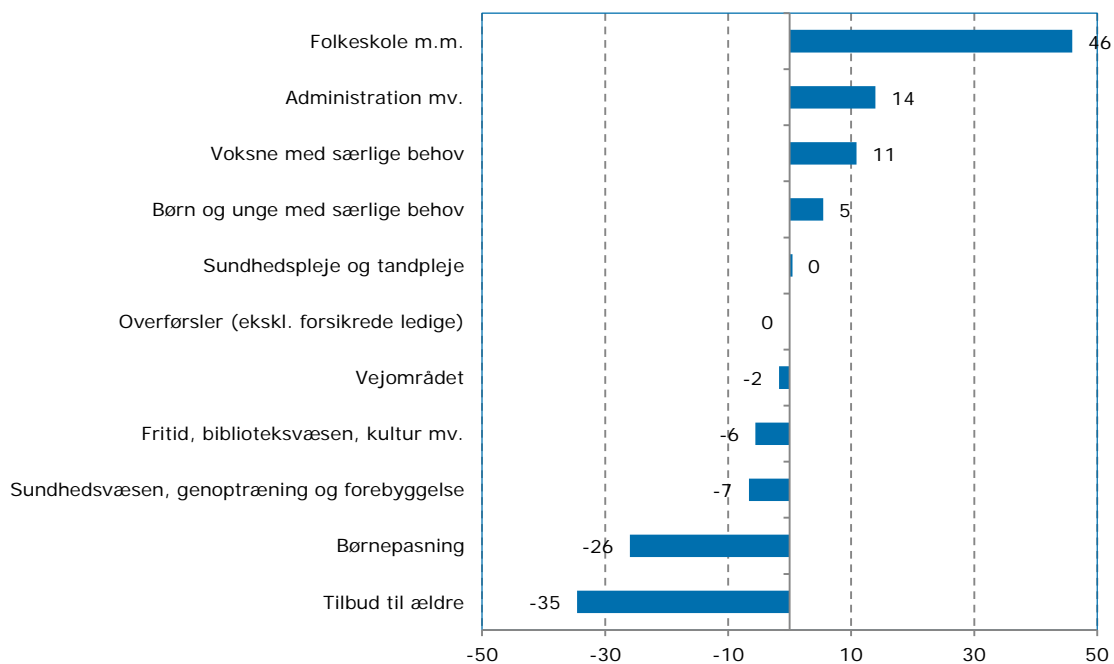
Analysen af Egedal Kommunes udgiftspolitik er sket på grundlag af en nøgletalscreening af udgiftspolitikken på 11 udgiftsområder. På de enkelte udgiftsområder er vurderingen af udgiftsniveauet i Egedal Kommune baseret på en sammenligning med en gruppe af kommuner, der minder mest muligt om Egedal Kommune med hensyn til de overordnede økonomiske grundvilkår og udgiftsbehov på det pågældende område. Da udgiftsbehovsfaktorerne varierer fra udgiftsområde til udgiftsområde, varierer sammenligningsgruppen dermed også fra område til område. Det er sammenligningen med sammenligningsgruppen, der bruges som grundlag for at vurdere Egedal Kommunes monetære serviceniveau på de enkelte udgiftsområder. Det vil sige, hvor store Egedal Kommunes udgifter er i forhold til det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen på det pågældende udgiftsområde.

Det monetære serviceniveau på 11 udgiftsområder

Figur 1 opsummerer analysens vurdering af Egedal Kommunes monetære serviceniveau på de undersøgte udgiftsområder i budget 2017. Det skal understreges, at det monetære serviceniveau alene fortæller, hvor store udgifterne er i forhold til udgiftsbehovene, men ikke siger noget om, hvor meget service der leveres og af hvilken kvalitet.

Udgiftsområderne er i Figur 1 sorteret efter, hvor meget Egedal Kommunes udgiftsniveau afviger fra det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, når der er omregnet til hele mio. kr.

Figur 1 Egedal Kommunes udgifter pr. relevant borger på 11 udgiftsområder 2017. Beregnet afvigelse fra gennemsnittet for sammenligningsgruppen i mio. kr.

Note: Det skal bemærkes, at forskelle i udgiftnøgletallene mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen både kan skyldes forskelle i produktivitet, serviceniveau og konteringsforskelle.

Efter en indledende nøgletalsscreening har Byrådet i Egedal Kommune ønsket, at der i den efterfølgende validering af udgiftskontering og screening af indikatorer har været fokus på følgende fire udgiftsområder:

- Folkeskolen
- Administration
- Børnepasning
- Ældreområdet.

I rapporten som helhed og i nedenstående opsummering af screeningsresultaterne har disse fire områder således større vægt end de øvrige udgiftsområder.

Høje udgiftsniveauer på områderne folkeskole, administration, voksne med særlige behov samt børn og unge med særlige behov

Egedal Kommune har et relativt højt monetært serviceniveau på flere udgiftsområder. Målt i hele kroner er det særligt udgifterne til folkeskole, administration, voksne med særlige behov samt børn og unge med særlige behov, som ligger på et højere udgiftsniveau end i de mest sammenlignelige kommuner. Udgifterne i Egedal Kommune ville være henholdsvis 46, 14, 11 og 5 mio. kr. lavere, hvis udgiftsniveauet på områderne svarede til de gennemsnitlige udgiftsniveauer i sammenligningsgrupperne. Der er dog tale om anslåede beløb, og der skal tages forbehold for mulige konteringsforskelle mv. mellem Egedal Kommune og kommunerne i sammenligningsgrupperne.

Højt udgiftsniveau på området for folkeskole

Udgiften til folkeskole pr. 6-16-årig er ca. 6.600 kr. højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 45 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne i Egedal Kommune højere på delområderne for den almindelige undervisning i folkeskolen og for SFO mv. Herudover peger de tilgængelige forklarende indikatorer for aktivitet osv. på, at det relativt høje udgiftsniveau dels kan tilskrives strukturelle forhold, som at børnene er bosat mere spredt, og at en mindre andel elever går på privatskoler, dels kan tilskrives mere styrbare forhold som mindre skolestørrelser og en højere personalenormering i SFO'en.

Relativt højt udgiftsniveau på området for administration mv.

Udgiften pr. indbygger til administration mv. ligger i Egedal Kommune på et højere niveau end for kommunerne i sammenligningsgruppen efter i en årrække at have været på et lavere niveau end sammenligningsgruppen. Efter at der i 2017 er budgetteret med et betydeligt fald i udgifterne, ligger udgiftsniveauet i Egedal Kommune ca. 320 kr. højere pr. indbygger sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 14 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Udgiftsforskellen kan i al væsentlighed henføres til delområdet for administrativ organisation. En supplerende analyse, hvori der også inddrages personalebaserede oplysninger om det administrative ressourceforbrug på hovedkonto 0-5, viser at Egedal Kommunes administrative personaleforbrug ligger tæt på sammenligningsgruppens, og at forklaringen på det overgennemsnitlige administrative ressourceforbrug i Egedal Kommune i al væsentlighed skal søges i øvrige administrative udgifter (ud over løn). Netop disse udgifter kan være følsomme over for forskelle i kommunernes konteringspraksis. KORAs validering af Egedal Kommunes konteringspraksis indikerer, at kommunen har en mere centraliseret konteringspraksis end en gennemsnitlig kommune, og at dette betyder, at Egedal Kommunes administrative ressourceforbrug overvurderes. Det vil kræve mere dybtgående analyser af konkrete enkeltkommuners konteringspraksis for at kunne vurdere, hvor meget Egedals konteringspraksis vedrørende forsikringer, it,

telefoni mv. mere præcist adskiller sig fra andre kommuners. En sådan analyse ligger uden for rammerne af denne screeningsanalyse.

Højt udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov

Udgiften pr. 18-64-årig til voksne med særlige behov er ca. 440 kr. højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 11 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Egedal på delområdet for botilbud mv. til voksne med særlige behov. En del af de overgennemsnitlige udgifter til botilbud kan eventuelt hænge sammen med, at borgere i Egedal Kommune konteringsmæssigt ikke flyttes fra handi-capområdet til ældreområdet, når de bliver 65 år.

Faldende, men relativt højt udgiftsniveau på området for børn og unge med særlige behov

Udgiften pr. 0-22-årig til børn og unge med særlige behov er reduceret i de seneste år og er i 2017 ca. 420 kr. højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 5 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Egedal på delområdet for forebyggende foranstaltninger.

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for sundheds- og tandpleje

Udgiften til sundheds- og tandpleje pr. 0-17-årig i Egedal Kommune har vist en faldende tendens i forhold til sammenligningsgruppen og ligger i 2017 på samme niveau som kommunerne i sammenligningsgruppen. De relativt små afvigelser på henholdsvis sundheds- og tandplejeområdet opvejer hinanden.

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for overførsler (ekskl. forsikrede ledige)

Udgiften til overførsler pr. 17-64-årig i Egedal Kommune ligger relativt tæt på kommunerne i sammenligningsgruppen og er i 2017 budgetteret til at svare præcist til det gennemsnitlige for sammenligningsgruppen. Egedal Kommunes udgiftsniveau ligger over det gennemsnitlige med hensyn til delområder som sygedagpenge og revalidering, men dette udlignes af tilsvarende lavere udgifter til især kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger, så Egedal Kommunes samlede udgiftsniveau til overførsler svarer til det gennemsnitlige for de mest sammenlignelige kommuner.

Lavt udgiftsniveau på området for vejvæsen

Udgiften pr. indbygger til vejvæsen er i budget 2017 ca. 40 kr. lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Tages der højde for, at Egedal Kommunes udgiftsbehov er større end i sammenligningsgruppen, er afvigelsen antageligvis større. Særligt er udgifterne i kommunen budgetteret lavere på delområdet for vedligeholdelse, belægninger mv. Over perioden 2011-2017 som helhed ligger Egedal Kommunes udgiftsniveau under niveauet i sammenligningsgruppen.

Lavt udgiftsniveau på området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.

Udgiften pr. indbygger til fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. er ca. 130 kr. lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 6 mio. kr. højere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne lavere i Egedal Kommune for delområdet musikarrangementer og folkeoplysning.

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse

Udgiften pr. indbygger til sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse er steget mere i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen frem til 2014, men er siden faldet mere og ligger i 2017 – på samme måde som i 2011 – ca. 150 kr. under niveauet i sammenligningsgruppen. Afvigelsen kan forklares ved, at kommunens udgiftsbehov er tilsvarende lavere end sammenligningsgruppen. En væsentlig del af udgifterne på området vedrører tillige aktivitetsbestemt medfinansiering, som kommunen ikke har mulighed for at prioritere. Det generelle udgiftsniveau dækker over, at Egedal Kommunes udgifter pr. indbygger især er lavere på delområdet for genoptræning sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen.

Lavt udgiftsniveau på området for børnepasning

Udgiften pr. 0-5-årig til børnepasning har været stigende fra 2011 til 2017, men ligger i 2017 fortsat ca. 9.300 kr. lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 26 mio. kr. højere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. De tilgængelige forklarende indikatorer for aktivitet mv. peger på, at det relativt lave udgiftsniveau dels kan tilskrives strukturelle forhold i form af færre børn af enlige forsørgere og færre børn fra ikke vestlige lande (men omvendt højere erhvervsfrekvens for kvinder), dels kan tilskrives mere styrbare forhold som lavere personalenormering i daginstitutionerne og en lavere andel pædagoguddannede.

Lavt udgiftsniveau på området for tilbud til ældre

Udgiften pr. 65+-årig på tilbud til ældre er ca. 4.400 kr. lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 35 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. En betydelig del af afvigelsen fra udgiftsniveauet i sammenligningsgruppen kan dog forklares ved, at udgiftsbehovene i Egedal Kommune er lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Dette dækker bl.a. over, at ældrebefolkningen i Egedal Kommune er relativt yngre, og at der er relativt færre enlige ældre. Særligt er udgifterne lavere i kommunen på delområdet for pleje og omsorg mv. Udgifterne på området for tilbud til ældre skal dog ses i sammenhæng med udgifterne til området for voksne med særlige behov, da udgifterne til de to områder kan være vanskelige at adskille præcist ved hjælp af den autoriserede kontoplan. En del af de lavere udgifter til botilbud i Egedal Kommune kan fx hænge sammen med, at borgere i kommunen konteringsmæssigt ikke flyttes fra handicapområdet til ældreområdet, når de bliver 65 år. Herudover peger de tilgængelige forklarende indikatorer for aktivitet mv. på, at det relativt lave udgiftsniveau hænger sammen med, at en mindre andel af de ældre modtager hjemmehjælp, at færre hjemmehjælpsmodtagere er under 65 år, at færre modtager forebyggende hjemmebesøg, og at der er relativt færre boliger til ældre, samt at kommunens timepriser ved levering af personlig pleje og praktisk bistand er relativt lave.

1 Indledning og formål

Formålet med denne nøgletalsscreening er at tilvejebringe viden om Egedal Kommunes økonomiske balance sammenlignet med andre sammenlignelige kommuner og hele landet. Endvidere er formålet at bidrage til udvælgelse af indsatsområder ved at undersøge, på hvilke områder Egedal Kommunes driftsudgiftsniveau adskiller sig fra andre sammenlignelige kommuner.

Det datamæssige grundlag for nøgletalsscreeningen er primært de udgiftsnøgletal og indikatorer for fx serviceniveau og aktivitet, der indgår i ECO Nøgletal¹. Dataene stammer fra kommunernes budgetter og regnskaber samt andre offentligt tilgængelige registre hos Danmarks Statistik, forskellige ministerier m.fl. Da det ikke er muligt at validere dataene i forbindelse med screeningen, skal resultaterne af nøgletalsscreeningen tages med forbehold for eventuelle forskelle i kommunernes konterings- eller indberetningspraksis. Dog er der foretaget en analyse af mulige konteringsforskelle mv. – og deres betydning for udgiftsniveauet – på fire udvalgte udgiftsområder, hvor Egedal Kommune i særlig grad anvender flere ressourcer end andre sammenlignelige kommuner. Denne analyse bygger på KORAs vurdering af mulige forskelle i konteringspraksis og et arbejdsmøde mellem KORA og de relevante forvaltninger i Egedal Kommune, hvor konteringspraksis i kommunen har været drøftet, og enkelte korrektioner af konteringen af visse udgiftsposter er blevet aftalt.

Overordnet indeholder nøgletalsscreeningen en analyse af Egedal Kommunes:

- økonomiske balance, herunder driftsresultater
- udgiftspolitik.

Begreberne og disses underdimensioner forklares nærmere i forbindelse med de enkelte delanalyser. Indledningsvis knyttes dog enkelte overordnede kommentarer til disse.

Økonomisk balance

En kommune er over en årrække tvunget til at balancere sin overordnede skatte- og servicepolitik til de økonomiske grundvilkår givet af omgivelserne. Den økonomiske balance analyseres for det første ved at se på, hvordan kommunens overordnede skatte- og serviceniveau balancerer med det ressourcepres, som kommunen står over for i 2017.

Den økonomiske balance analyseres for det andet mere specifikt ved at se på den førte indtægts- og udgiftspolitik i form af det skattefinansierede driftsresultat, det besluttede niveau for anlægsinvesteringer og dermed det samlede skattefinansierede resultat. Det skal bemærkes, at analysen ikke indeholder en selvstændig analyse af indtægtsiden. Dermed fastholdes fokus på den generelle udgiftspolitik, hvor det undersøges, i hvor høj grad forholdet mellem de løbende indtægter og de besluttede driftsudgifter (det skattefinansierede driftsresultat) er stort nok til at sikre rådighed til investeringer, gældsafvikling eller opsparing.

Analysen af den økonomiske balance handler grundlæggende om, hvorvidt Egedal Kommune er i stand til at finansiere sine udgifter. På den måde er den rammesættende for analysen af udgiftspolitikken på de enkelte udgiftsområder, hvor der ses på, hvor Egedal Kommunes udgiftspolitiske prioriteringer adskiller sig fra de mest sammenlignelige kommuner. Jo større udfordringer Egedal Kommune står over for i forhold til den økonomiske balance, desto større behov vil der være for tilpasning af udgiftspolitikken.

¹ På <https://eco.kora.dk/Sider/Start.aspx> kan man se alle nøgletal for en demo-kommune.

Udgiftspolitik

Denne analyse omfatter en tværsnitsanalyse af udgiftsnøgletal for budget 2017. Analysen er baseret på de definitioner og afgrænsninger af udgiftsområder, der benyttes i ECO Nøgletal, og er som følge heraf ikke i fuld overensstemmelse med Egedal Kommunes egen afgrænsning af politikområder.

I analysen vil Egedal Kommunes udgiftsniveau på de enkelte udgiftsområder – og delområder inden for udgiftsområderne – blive sammenlignet med et gennemsnit for sammenlignelige kommuner.² De sammenlignelige kommuner udvælges systematisk på baggrund af statistiske analyser af, hvilke forhold der har betydning for udgifterne. Egedal Kommune sammenlignes således med de kommuner, den ligner mest med hensyn til overordnede økonomiske muligheder og udgiftsbehov på det konkrete udgiftsområde.³ Det skal bemærkes, at sammenligningskommunerne er udgiftsområdespecifikke, hvorfor sammenligningskommunerne varierer mellem udgiftsområderne.

Ud over ovennævnte tværsnitsanalyse af udgiftspolitiske prioriteringer analyseres udgiftsudviklingen i perioden 2011-2017 baseret på regnskabstal til og med 2016 og budgettal for 2017. I denne analyse vil fokus være på sammenligning med udviklingen i de udgiftsområdespecifikke sammenligningskommuner.⁴

Det vil fremgå af analysen, inden for hvilke udgiftsområder Egedal Kommune i særlig grad anvender flere ressourcer end andre sammenlignelige kommuner. Analysen vil desuden vise, hvor stor forskellen i mio. kr. er mellem Egedal Kommunes udgiftsniveau og det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen på de enkelte udgiftsområder.

Analysen af udgiftsniveauet på en række forskellige udgiftsområder har været styrende for valget af fire områder, hvor Egedal Kommunes ressourceforbrug i særlig grad adskiller sig fra sammenligningskommunerne. Efter en indledende nøgletalsscreening har Egedal Kommune udvalgt to udgiftsområder med relativt høje udgifter (Folkeskole og Administration) og to udgiftsområder med relativt lave udgifter (Børnepasning og Ældre) til nærmere screening. På disse fire områder gives en analyse af indikatorer for fx aktivitet og serviceniveau, som kan underbygge analysen af områdernes relativt høje udgiftsniveau og dermed pege på relevante fokuspunkter for en eventuel udgiftstilpasning. Desuden gives en analyse af mulige konteringsforskelle mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen på de fire områder for at sikre, at forskelle i udgiftsniveauer ikke blot skyldes forskelle i konteringspraksis.

Samlet bidrager analysen af den økonomiske balance og udgiftspolitik for det første til større forståelse for de balancemæssige udfordringer, som Egedal Kommune står over for. For det andet giver den viden om, på hvilke områder Egedal Kommunes driftsudgiftsniveau ligger relativt højt og relativt lavt sammenlignet med andre sammenlignelige kommuner.

² Der vises også tal for Region Hovedstaden og hele landet, når sammenligningen angår udgiftsområder.

³ Dette er grundprincippet i ECO Nøgletal og er nærmere beskrevet i den tekniske vejledning til ECO Nøgletal: http://www.kora.dk/media/6681246/10290_eco-noegletal_teknisk_vejledning_2017.pdf.

⁴ Der korrigeres ikke for opgave- og finansieringsændringer over tid. Analysens fokus er dermed ikke den absolute udgiftsudvikling i Egedal Kommune, men den *relative* udgiftsudvikling i Egedal Kommune i forhold til andre kommuner.

2 Det anvendte datamateriale

Analysen gennemføres primært med afsæt i data fra ECO Nøgletal 2017 for Egedal Kommune udtrukket i marts og april 2017 via Egedal Kommunes adgang på <https://eco.kora.dk/>.

I rapporten er der løbende henvist til tabeller og grafer i ECO Nøgletal med notationerne "Txxx" og "Gxxx", hvor "xxx" markerer tabellen eller grafens nummer i ECO Nøgletal. Der henvises til disse for mere præcis angivelse af datakilder og definitioner.

For mere information om ECO Nøgletal, herunder udgifts- og delområderne samt sammenligningsprincipperne i ECO Nøgletal, og øvrige datakilder, henvises til Bilag 1, Bilag 2, Bilag 3 og Bilag 4.

Hvor intet andet er anført, er udgiftsanalyserne baseret på nettodriftsudgifter.

På grundlag af en indledende nøgletalscreening har Byrådet i Egedal Kommune udvalgt følgende fire udgiftsområder til nærmere screening:

- Folkeskolen
- Administration
- Børnepasning
- Ældreområdet.

På disse fire områder er der gennemført valideringsworkshops med medarbejdere fra Egedal Kommune med faglig og økonomisk indsigt på områderne med henblik på at identificere mulige konteringsforskelle med betydning for udgiftsniveauet på områderne. På baggrund af disse valideringsworkshops er der foretaget en række korrektioner af udgiftskonteringen. Disse korrektioner er nærmere beskrevet i afsnittene for de enkelte udgiftsområder.

På de fire områder er udgiftsscreeningen tillige suppleret med en screening af tilgængelige indikatorer for aktiviteter, service mv.

3 Egedal Kommunes økonomiske balance

I dette kapitel analyseres Egedal Kommunes økonomiske balance. Formålet er at sætte den økonomiske kontekst for næste kapitels analyse af Egedal udgiftspolitik på konkrete udgiftsområder. Kapitlet er struktureret, således at den økonomiske balance først gennemgås ud fra en række summariske nøgletal, der handler om de økonomiske grundvilkår i forhold til at skabe økonomisk balance. Derefter konkretiseres den økonomiske balance ved at se på resultaterne af den førte indtægts- og udgiftspolitik i form af det skattefinansierede driftsresultat, det besluttede niveau for anlægsinvesteringer og dermed det samlede skattefinansierede resultat. Endelig ses på budgetoverholdelsen. I analysen ses der ikke på indtægtssiden, dvs. det givne ressourcegrundlag og det fastsatte beskatningsniveau. Dermed holdes fokus på den generelle udgiftspolitik, hvor det undersøges, i hvor høj grad forholdet mellem de løbende indtægter og de besluttede driftsudgifter (det skattefinansierede driftsresultat) er stort nok til at sikre rådighed til investeringer, gældsafvikling eller opsparing. Sammenligningsgrundlaget er andre sammenlignelige kommuner såvel som hele landet.

3.1 Økonomiske grundvilkår

I det følgende vil Egedal Kommunes økonomiske grundvilkår blive gennemgået. Det vil ske med udgangspunkt i, hvordan kommunens overordnede skatte- og serviceniveau balancerer med det ressourcepres, som kommunen står over for i 2017.

Gunstige økonomiske grundvilkår, men mindre gunstige end tidligere

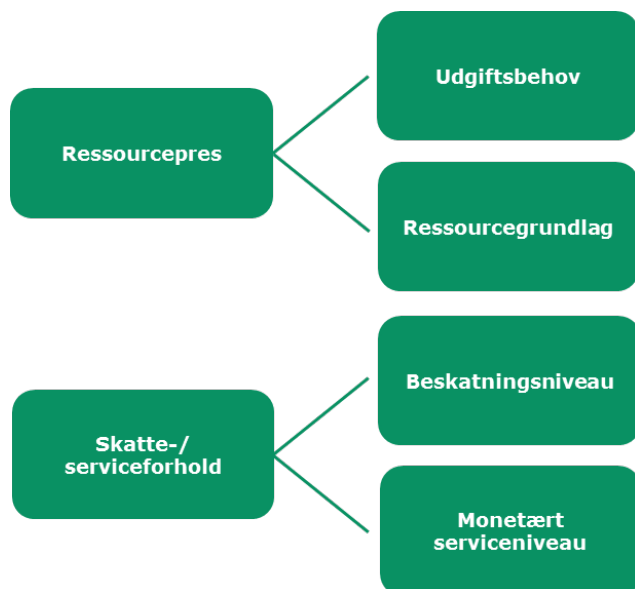
De økonomiske grundvilkår givet af omgivelserne er mere gunstige i Egedal Kommune end i en landsgennemsnitlig kommune. I 2017 lægger udgiftsbehovene således et pres på kommunens ressourcer, som er ca. 0,3 % mindre end landsgennemsnitligt. Set i forhold til en landsgennemsnitlig kommune er de økonomiske grundvilkår dog blevet mindre gunstige i de senere år, idet ressourcepreset for 4-5 år siden var 2-3 % lavere end landsgennemsnittet. Egedal Kommunes økonomiske frihedsgrader er dermed mindre i dag end for 4-5 år siden.

Disse grundvilkår kan Egedal Kommune ikke på kort sigt ændre, men må tilpasse sig. Dette indebærer, at Egedal Kommune for at tilstræbe balance i økonomien i 2017 kan have et beskatningsniveau, der ligger 0,3 % under det landsgennemsnitlige, eller et serviceniveau i kroner og øre der ligger tilsvarende over landsgennemsnittet, eller en kombination af lidt lavere beskatningsniveau og lidt højere serviceniveau. Med et landsgennemsnitligt beskatningsniveau vil Egedal Kommune med andre ord have mulighed for at finansiere et serviceniveau, der ligger 0,3 % over landsgennemsnittet

Egedal Kommune har i 2017 valgt at have et serviceniveau ca. 2,3 % over landsgennemsnittet. Serviceniveauet er dermed mere end de 0,3 % over landsgennemsnittet, som kommunens relativt gunstige grundvilkår umiddelbart tillader. Forskellen finansieres ved, at Egedal Kommune har et beskatningsniveau ca. 1,8 % over landsgennemsnittet. Det relativt høje beskatningsniveau bidrager således i budgettet for 2017 til at skabe balance mellem den overordnede skatte- og servicepolitik og de relativt gunstige økonomiske grundvilkår.

Figur 3.1 nedenfor viser et overblik over sammenhængen mellem de nøgletal, der indgår i Egedal Kommunes overordnede skatte- og serviceniveau, og det ressourcenes kommunen står over for.

Figur 3.1 Skat-/serviceforhold, ressourcenes og relaterede nøgletal

I Tabel 3.1 nedenfor fremgår endvidere en opsummering af nøgletal for skat-/serviceforhold, ressourcenes og relaterede nøgletal.

Tabel 3.1 Opsummering af overordnede nøgletal, budget 2017 (hele landet = 100)

	Egedal Kommune	Sammenlignings- gruppen	Region Hovedstaden	Hele landet
Udgiftsbehov	87,1	101,1	100,7	100,0
Ressourcegrundlag	87,3	104,0	105,7	100,0
Ressourcenes	99,7	97,4	95,4	100,0
Beskatningsniveau	101,8	100,0	98,7	100,0
Monetært serviceniveau	102,3	103,0	102,6	100,0
Skat-/serviceforhold	99,6	97,0	96,2	100,0

Note: Alle nøgletal er beregnet som indekstal sat i forhold til landsgennemsnittet (hele landet = 100).

Kilde: ECO Nøgletal T1.100.

I det følgende gennemgås først nøgletallene for ressourcenes, hvorefter skat-/serviceforhold berøres.

3.1.1 Ressourcenes

Enhver kommunes økonomi er påvirket af en række faktorer og betingelser, som omgivelserne sætter for kommunens virke. Kommunen har ikke på kort sigt mulighed for at påvirke eller ændre disse rammebetingelser, og kommunens finansierings- og udgiftspolitik må finde sted inden for rammerne af de muligheder og begrænsninger, som rammebetingelserne sætter. Dette gælder, uanset om betingelserne er gunstige eller ugunstige. Rammebetingelsesfaktorerne kan groft opsummeres i to nøgletal:

- Kommunens udgiftsbehov
- Kommunens ressourcegrundlag.

Disse to forhold sætter rammerne for kommunens mulighed for at levere og finansiere service til borgerne. Altså på den ene side de udgiftsbehov, som kommunens udgiftspolitik skal tilgodese, og på den anden side de muligheder kommunen har for at få finansieret de pågældende udgifter.

Sætter man udgiftsbehovet i forhold til ressourcegrundlaget, fremkommer kommunens ressourcenes pres. For bedre at forstå ressourcepreset analyseres først nøgletallene for udgiftsbehov og ressourcegrundlag.

3.1.1.1 Udgiftsbehov

Udgiftsbehovet bygger i denne sammenhæng på de officielle udgiftsbehovskriterier i det kommunale udligningssystem for 2017. I udligningssystemet indgår to overordnede grupper af udgiftsbehovskriterier. For det første de demografiske (eller aldersbestemte) udgiftsbehov, der primært måles ved antallet af indbyggere i forskellige aldersgrupper. For det andet de socioøkonomiske udgiftsbehov, der bl.a. måles ved udlejede beboelseslejligheder, familier i bestemte boligtyper, arbejdsløse, psykiatriske patienter og børn i familier med lav uddannelse.

Udgiftsbehov

Dette nøgletal udtrykker, hvor store udgiftsbehovene i kommunen er givet kommunens demografiske og socioøkonomiske sammensætning. I analysen af kommunens overordnede rammebetingelser benyttes det udgiftsbehov, der er opgjort af Økonomi- og Indenrigsministeriet og indgår i udligningsordningen (jf. Social- og Indenrigsministeriet, 2016).

Ifølge Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse har Egedal Kommune i 2017 et samlet udgiftsbehov, der ligger 12,9 % under landsgennemsnittet (T1.500). Det er samtidig 14 procentpoint lavere end en række andre sammenligningskommuner med lignende grundvilkår og 30.000-45.000 indbyggere. Det betyder, at Egedal Kommune oplever et mindre pres på kommunens ressourcer end den landsgennemsnitlige kommune såvel som kommunerne i den overordnede sammenligningsgruppe.

Graver man et spadestik dybere, viser det sig, at det samlede udgiftsbehov dækker over et aldersbestemt udgiftsbehov 2,2 % over landsgennemsnittet og et socioøkonomisk udgiftsbehov 44,2 % under landsgennemsnittet. På den ene side betyder det, at Egedal Kommune aldersmæssigt har lidt flere dyrere borgere end landsgennemsnittet. Konkret er der lidt flere børn og unge end landsgennemsnitligt både i førskolealderen (0-5-årige) og i skolealderen (6-16-årige). På den anden side har Egedal Kommune færre borgere end landsgennemsnitligt, som i kraft af deres socioøkonomiske baggrund må forventes at have et større behov for kommunale ydelser. For eksempel er der relativt færre borgere end landsgennemsnitligt i almennyttige boliger, færre uden beskæftigelse, færre med lavt uddannelsesniveau, færre enlige ældre og færre børn af enlige forsørgere.

Årsagen til, at det samlede udgiftsbehov ender med at ligge tættere på det landsgennemsnitlige niveau for det aldersbestemte udgiftsbehov end for det socioøkonomiske udgiftsbehov, er, at det aldersbestemte udgiftsbehov vejer tungest i sammenvejningen af de to udgiftsbehov (Social- og Indenrigsministeriet, 2016: 12).

3.1.1.2 Ressourcegrundlag

Egedal Kommunes udskrivningsgrundlag for indkomstskatter ligger i 2017 med små 192.000 kr. pr. indbygger ca. 26.000 kr. højere end landsgennemsnittet og ca. 13.000 kr. højere end kommunerne i sammenligningsgruppen (T3.100). Det samlede beskatningsgrundlag inkl. grundværdier i Egedal Kommune ligger på 217.000 kr. pr. indbygger, hvilket er ca. 33.000 kr. over landsgennemsnittet og ca. 12.000 kr. over kommunerne i sammenligningsgruppen.

Ressourcegrundlag

Er et udtryk for kommunens velstand opgjort som mulighederne for at finansiere udgifterne. Ressourcegrundlaget er målt som beskatningsgrundlaget korrigeret for udligning og generelle tilskud, øvrige skatter samt nettorenter og afdrag (jf. ECO Nøgletal T3.100).

Beskatningsgrundlaget som sådan siger mere om, hvor rige borgerne er, end hvor rig kommunen er. Korrigeres beskatningsgrundlaget for udligning og generelle tilskud, øvrige skatter samt nettorenter og afdrag, fås et mere præcist billede af kommunens økonomiske muligheder. Dette mål for kommunernes velstand kaldes i ECO Nøgletal for ressourcegrundlaget (jf. T3.100). Egedal Kommune har et ressourcegrundlag på 213.000 kr. pr. indbygger, hvilket er ca. 40.000 kr. under kommunerne i sammenligningsgruppen og tilsvarende ca. 30.000 kr. under landsgennemsnittet. Ressourcegrundlaget pr. indbygger er dermed 12,4 % mindre end det landsgennemsnitlige.

3.1.1.3 Ressourcepres

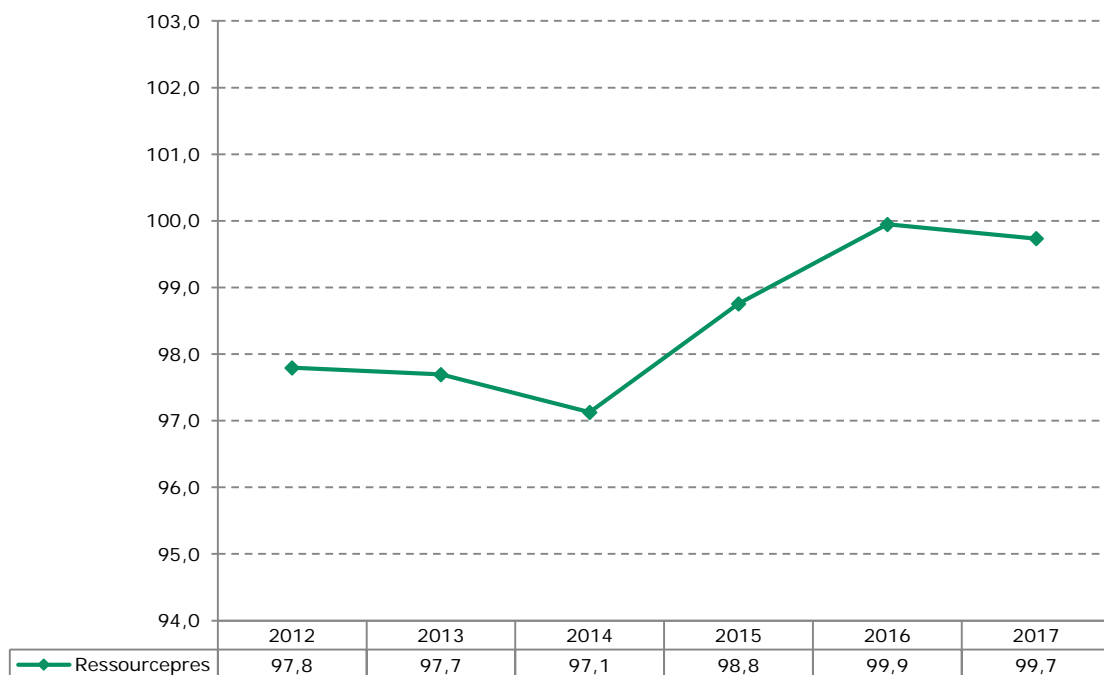
Ressourcepreset opsummerer i et nøgletal, hvor stort pres der overordnet er på kommunens ressourcer. Med et udgiftsbehov på 12,9 % under landsgennemsnittet og et ressourcegrundlag 12,4 % under landsgennemsnittet ligger ressourcepreset for Egedal Kommune i 2017 på indeksværdi 99,4 (tabel 1.100). Dette kan fortolkes derhen, at udgiftsbehovene lægger 0,6 % mindre pres på ressourcerne i Egedal Kommune end i en landsgennemsnitlig kommune. I forhold til kommunerne i sammenligningsgruppen ligger Egedal Kommunes ressourcepres ca. 2 % over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Ressourcepres

Et summarisk mål for de betingelser, som kommunens omgivelser sætter for dens muligheder. Jo større værdi, jo større er preset på kommunens ressourcer. Ressourcepres er defineret som $\text{udgiftsbehov} / \text{ressourcegrundlag} * 100$.

Figur 3.2 nedenfor viser udviklingen i ressourcepreset set i forhold til en landsgennemsnitlig kommune i perioden 2011-2017.

Figur 3.2 Ressourcepres, 2011-2017 (hele landet = 100)

Note: Nøgletallene er beregnet som indekstal sat i forhold til landsgennemsnittet (hele landet = 100).

Kilde: ECO Nøgletal T1.100.

Udviklingen i Figur 3.2 er kendetegnet ved, at ressourcepreset i alle årene har ligget ca. 0-3 % under det landsgennemsnitlige niveau på 100. Ressourcepreset har over perioden som helhed udvist en stigende tendens, ikke mindst i perioden fra 2014 til 2016. Hvor ressourcepreset i 2011 var 2,2 % lavere end landsgennemsnitligt, ligger det i 2017 0,3 % under det landsgennemsnitlige.

Betingelserne er således som udgangspunkt mere gunstige i Egedal Kommune end i en landsgennemsnitlig kommune. Men relativt set er de økonomiske grundvilkår i de seneste år blevet mindre gunstige i Egedal Kommune, og kommunens omgivelser lægger et større økonomisk pres på kommunen i dag end for 4-5 år siden. Disse grundvilkår kan Egedal ikke på kort sigt ændre, men må tilpasse sig.

Nedenfor analyseres, hvordan kommunen i praksis har tilpasset sin skat og service til disse relativt gunstige økonomiske grundvilkår.

3.1.2 Skat-/serviceforhold

En kommunes finansierings- og udgiftspolitik kan overordnet opsummeres i to nøgletal:

- Beskatningsniveau
- Monetært serviceniveau⁵.

⁵ Serviceniveau er her målt som *monetært serviceniveau* og siger alene noget om, hvor store kommunens udgifter er i forhold til udgiftsbehovene. Det anvendte serviceniveaumål handler dermed om det monetære serviceniveau og siger ikke noget om, hvor meget service der leveres, hvad der leveres, og af hvilken kvalitet. Men uanset hvad man får for pengene, så skal udgifterne kunne finansieres. Og formålet i den aktuelle analyse er bl.a. at vurdere, om der er et robust grundlag for at finansiere det valgte monetære serviceniveau.

Beskatningsniveau

Et samlet mål for kommunens indkomst- og ejendomsbeskatning. Beregnes som de samlede indkomst- og ejendomsskatter i procent af beskatningsgrundlaget.

Monetært serviceniveau

Viser, hvor store kommunens udgifter er i forhold til udgiftsbehovene i kommunen. Det beregnes som forholdet mellem de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter pr. indbygger og det samlede udgiftsbehov pr. indbygger.

Forholdet mellem disse to nøgletal kan videre opsummeres i skat-/serviceforholdet, der netop er defineret som forholdet mellem beskatningsniveau og serviceniveau.

Skat-/serviceforhold

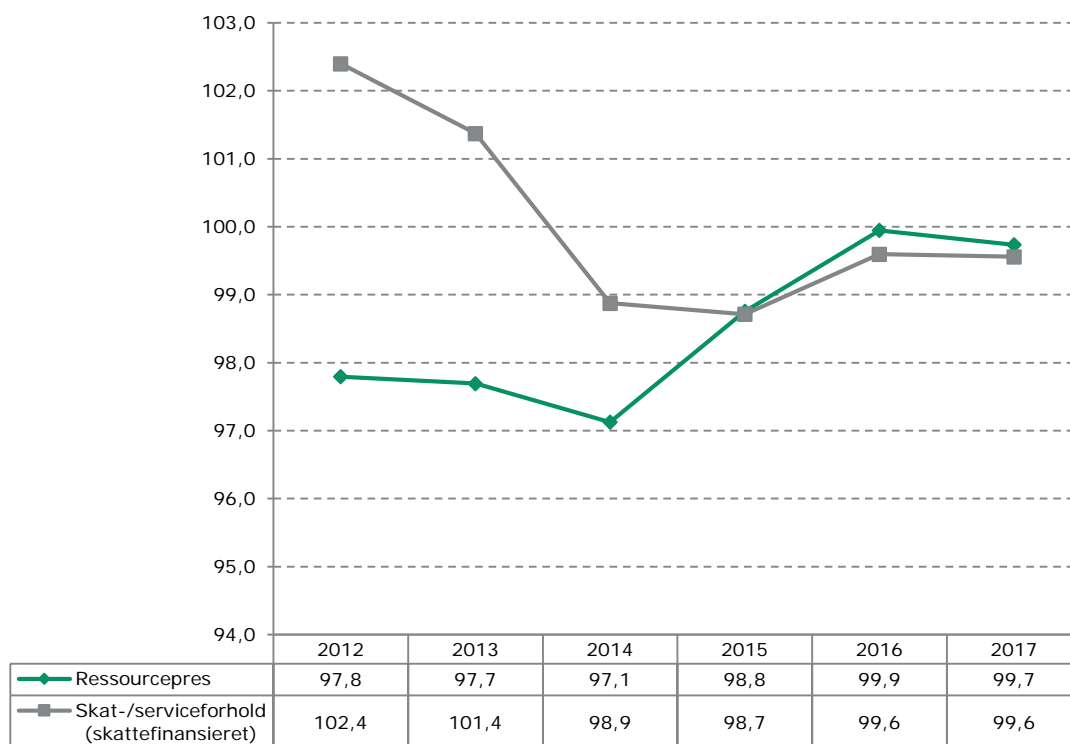
Er defineret som forholdet mellem beskatningsniveau og serviceniveau. Jo højere skat-/serviceforholdet er, jo mere betaler borgerne i skat i forhold til den i økonomiske termer givne service.

Skat-/serviceforholdet viser, hvor højt kommunens beskatningsniveau er i forhold til den service, i økonomiske termer, som kommunen tilbyder borgerne. Skat-/serviceforholdet siger dermed ikke noget om, hvilken konkret service der leveres, kvaliteten af servicen eller skattens fordeling på indkomst- og ejendomsskat, men er et mål for den skatte- og udgiftspolitik, som kommunen har valgt at føre under de givne rammebetingelser.

Egedal Kommune har valgt at have et beskatningsniveau 2,8 % over det landsgennemsnitlige og et serviceniveau 2,3 % over det landsgennemsnitlige. Det giver et skat-/serviceforhold på 0,4 % under en landsgennemsnitlig kommune (tabel 1.100). I forhold til kommunerne i sammenligningsgruppen er dette 2,6 procentpoint højere end i sammenligningsgruppen. Borgerne betaler altså mere i skat i forhold til den givne service i Egedal Kommune sammenlignet med sammenligningskommunerne, mens de omvendt betaler lidt mindre i skat for service end i en landsgennemsnitlig kommune.

Af Figur 3.3 fremgår udviklingen i skat-/serviceforholdet set i forhold til en landsgennemsnitlig kommune i perioden 2011-2017. Til sammenligning vises også udviklingen i resourcepresset fra Figur 3.2.

Figur 3.3 Skat-/serviceforhold og ressourcepres, 2011-2017 (hele landet = 100)

Note: Alle nøgletal er beregnet som indekstal sat i forhold til landsgennemsnittet (hele landet = 100).

Kilde: ECO Nøgletal T1.100

Figur 3.3 peger på, at skat-/serviceforholdet i 2012 og 2013 lå ca. 1-2 % over det landsgennemsnitlige. Det vil sige, at borgerne i Egedal Kommune i disse år betalte mere i skat i forhold til den givne service sammenlignet med situationen i en landsgennemsnitlig kommune. Siden er skat-/serviceforholdet dog faldet, og efter at have ligget omkring 1 % under det landsgennemsnitlige i 2014 og 2015 ligger skat-/serviceforholdet i 2016 og 2017 ca. 0,5 % lavere end i en gennemsnitlig kommune.

For at være i balance med sine omgivelser skal en kommunes skat-/serviceforhold over en år-række balancere med det ressourcepres, som kommunen er underlagt. Analysen viser, at Egedal Kommune har valgt at udnytte de relativt gunstige økonomiske grundvilkår i kommunen, hvor ressourcegrundlaget overstiger udgiftsbehovet, til at have et relativt højt serviceniveau, men samtidig også have et relativt højt beskatningsniveau. Målt i forhold til en landsgennemsnitlig kommune var skat-/serviceforholdet i 2012-2014 højere end ressourcepreset og bidrog dermed til at skabe en bedre balance i Egedal Kommunes økonomi end i en landsgennemsnitlig kommune. Det samme var ikke længere tilfældet i 2015 og 2016, hvor en stigning i ressourcepreset i kombination med en mindre forøgelse af skat-/serviceforholdet betød, at skat-/serviceforhold og ressourcepres lå på samme niveau. I budgettet for 2017 er der også budgetteret med et skat-/serviceforhold, der er i balance med det øgede ressourcepres. Skal der fremadrettet sikres en økonomisk balance på linje med en landsgennemsnitlig kommune, vil det være væsentligt, om den budgetterede balance mellem skat-/serviceforhold og ressourcepres i 2017 også afspejles i regnskaberne for 2017.

Nedenfor undersøges mere specifikt, om tilpasningen af Egedal Kommunes overordnede skatte- og serviceniveau til de økonomiske grundvilkår er stort nok til at sikre rådighed til investeringer,

gældsafvikling og opsparing. Det er omdrejningspunktet i næste afsnit, hvor fokus er på de konkrete økonomiske resultater.

3.2 De konkrete økonomiske resultater

I dette afsnit ses først på udviklingen i den førte indtægts- og udgiftspolitik i form af det skattefinansierede driftsresultat. Dernæst vendes blikket mod det besluttede niveau for anlægsinvesteringer og dermed det samlede skattefinansierede resultat. Endelig ses på budgetoverholdelsen. I analysen ses der ikke på indtægtssiden, dvs. det givne ressourcegrundlag og det fastsatte beskatningsniveau. Dermed holdes fokus på den generelle udgiftspolitik, hvor det undersøges, i hvor høj grad forholdet mellem de løbende indtægter og de besluttede driftsudgifter (det skattefinansierede driftsresultat) er stort nok til at sikre rådighed til investeringer, gældsafvikling eller opsparing.

Gennemsnitlige anlægsambitioner, overgennemsnitlige budgetoverskridelser og et skattefinansieret resultat tæt på nul i budget 2017

Set over de seneste syv år har Egedal Kommune generelt besluttet et anlægsniveau, som nogenlunde svarer til andre kommuners. I mangel af bedre sammenligningsgrundlag kunne man antage, at dette niveau kan anses for fornuftigt. Efter i en årrække at have haft relativt store driftsresultater, der har kunnet matche anlægsambitionerne, har Egedal Kommune i 2015 realiseret et skattefinansieret driftsresultat, der er noget lavere end i såvel sammenligningsgruppen som i hele landet. Omvendt har Egedal Kommune i 2016 realiseret et højere driftsresultat og budgetterer i 2017 med et driftsresultat på niveau med sammenligningsgruppen. I 2017 afspejles dette tillige i, at der er budgetteret med et samlet skattefinansieret resultat tæt på nul. Økonomistyringskulturen i Egedal Kommune er endvidere kendetegnet ved, at budgetoverskridelserne for ikke mindst serviceudgifterne er noget højere end gennemsnitligt i kommunerne.

3.2.1 Skattefinansieret driftsresultat

Skattefinansieret driftsresultat

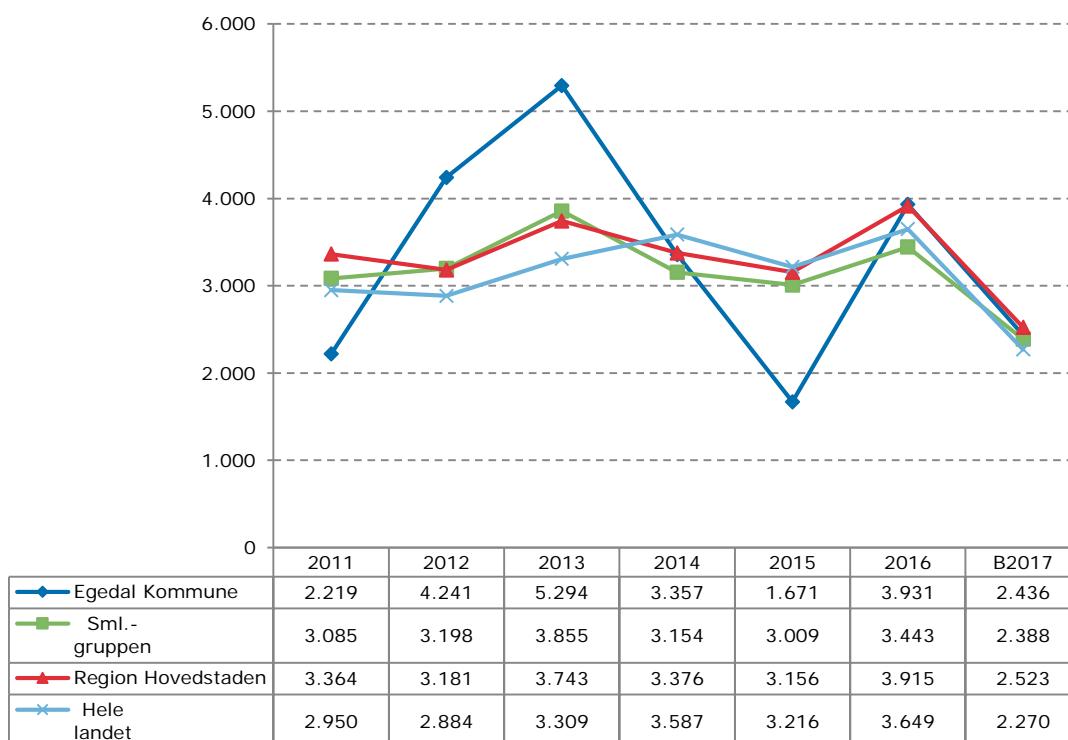
Dette nøgletal et udtryk for forholdet mellem de løbende indtægter og de løbende driftsudgifter samt renter. Nøgletallet er defineret som indtægter fra skatter, udligning og generelle tilskud fratrukket de skattefinansierede nettodriftsudgifter og nettorentudgifter. Eventuelle driftsudgifter som følge af "sælg-og-lej-tilbage" er også fratrukket.

Et positivt driftsresultat kan bruges til at afdrage på gæld, foretage nye anlægsinvesteringer og/eller styrke kommunens kassebeholdning.

Det skattefinansierede driftsresultat er et udtryk for forholdet mellem de løbende indtægter og de løbende driftsudgifter samt renter, og det viser, hvor stort et beløb kommunen har til rådighed til investeringer, gældsafvikling og opsparing. Det er derfor nødvendigt, at det skattefinansierede driftsresultat udviser et overskud for at sikre råderum til anlægsinvesteringer (etablering og renovering af skoler, daginstitutioner, administrationsbygninger mv.), gældsafvikling og/eller kon-

solidering af kommunekassen. Sund kommunaløkonomisk fornuft tilsiger, at eventuelle anlægsindtægter, indtægter fra grundsalg, overskud på forsyningsvirksomheder, ekstraordinært store skatteindtægter eller frigivelse af deponerede beløb som udgangspunkt ikke bør bruges til at finansiere driftsaktiviteter, men først og fremmest bør bruges til gældsafvikling og som et centralt element i kommunens langsigtede anlægsstrategi. Store indtægter fra anlæg eller grundsalg kan derfor ikke på sigt kompensere for en grundlæggende driftsmæssig ubalance, ligesom lån hos kommunens forsyningsvirksomheder/institutioner og afdragsfrihed på lån bør betragtes som en måde at udskyde problemerne på – ikke som en løsning på problemerne. Figur 3.4 viser driftsresultatet på det skattefinansierede område over tid.

Figur 3.4 Driftsresultat pr. indbygger for det skattefinansierede område, 2011-2017 (2017-priser)

Kilde: ECO Nøgletal T1.400 og G1.402.

Det fremgår af Figur 3.4, at Egedal Kommune i 2017 har budgetteret med et driftsresultat på det skattefinansierede område på ca. 2.450 kr. pr. indbygger, hvilket svarer nogenlunde til det gennemsnitlige niveau i sammenligningsgruppen, i Region Hovedstaden og på landsplan. Det samme er tilfældet for regnskab 2016. Ser vi på de tidligere regnskabsår, er billedet mindre entydigt. Hvor Egedal Kommunes driftsresultat i 2014 ikke afveg væsentligt fra det landsgennemsnitlige, lå det 2012-2013 ca. 1.400-1.900 kr. over det landsgennemsnitlige pr. indbygger, men omvendt i 2015 ca. 1.500 kr. under det landsgennemsnitlige pr. indbygger. Med omkring 43.000 indbyggere i Egedal Kommune svarer det regnskabsbaserede driftsresultat på 1.670 kr. pr. indbygger i 2015 til et samlet driftsresultat på 72 mio. kr. Til sammenligning er det landsgennemsnitlige driftsresultat i regnskab 2015 på ca. 3.220 kr. pr. indbygger. Det er et niveau, der svarer til et driftsresultat for Egedal Kommune på 138 mio. kr. I regnskab 2016 og budget 2017 ligger driftsresultaterne derimod som sagt tæt på det landsgennemsnitlige niveau.

En lidt mere robust sammenligning af driftsresultaterne kan skabes ved at se på et gennemsnit af forskellene mellem Egedal Kommune og henholdsvis sammenligningsgruppen og landsgennemsnittet de seneste tre år⁶. Driftsresultaterne for Egedal Kommune er gennemsnitligt på ca. 2.680 kr. pr. indbygger, svarende til 115 mio. kr. årligt. Landsgennemsnittet ligger på ca. 3.050 kr. pr. indbygger, svarende til et niveau i Egedal Kommune på 131 mio. kr. årligt, mens de tilsvarende tal for sammenligningsgruppen er 2.950 kr. pr. indbygger og 127 mio. kr.

Betragter man udviklingen fra 2011 til 2017 i Figur 3.4 ses det, at Egedal Kommune har haft en stigning i driftsresultatet frem til 2013. Således er kommunen gået fra et driftsoverskud på 2.200 kr. pr. indbygger i 2011 til et driftsoverskud på 5.300 kr. pr. indbygger i 2013. Fra 2013 til 2015 faldt driftsoverskuddet, og driftsresultatet lå som tidligere nævnt på 1.670 kr. pr. indbygger i 2015. I de to seneste to år – regnskab for 2016 og budget for 2017 – ligger Egedal Kommunes driftsresultat på niveau med kommunerne i sammenligningsgruppen såvel som landsgennemsnittet.

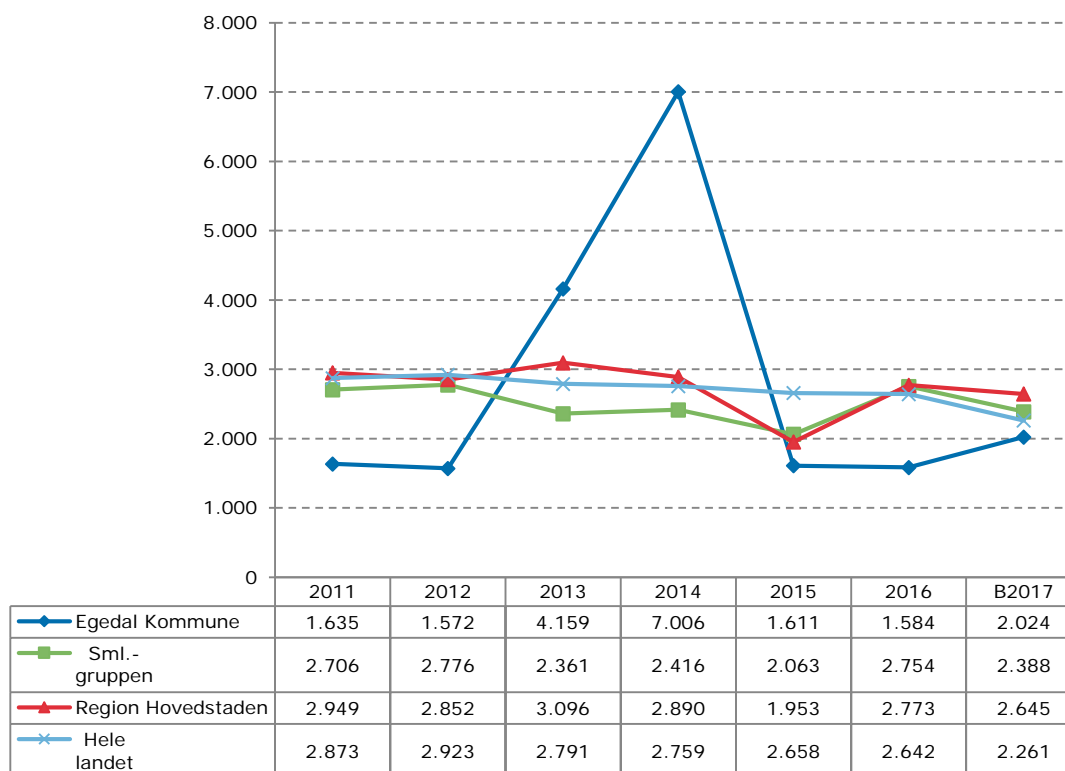
3.2.2 Anlægsudgifter

Sammenligningen af driftsresultaterne kan ikke stå alene. Det primære argument for, at en kommune bør have et driftsresultat, der udviser et vist overskud, er, at der skal være råderum til anlægsinvesteringer og afvikling af gæld eller opbygning af kassebeholdningen.

Figur 3.5 viser udviklingen i de skattefinansierede nettoanlægsudgifter pr. indbygger fra 2011 til 2017. Anlægsudgifter vil i sagens natur svinge fra år til år, men ses der bort fra fluktuationer i enkeltår, tegner Figur 3.5 et billede af, at de gennemsnitlige anlægsambitioner i Egedal Kommune ligger under det landsgennemsnitlige, men også at anlægsniveauet i Egedal Kommune var noget højere i 2013 og 2014, og at anlægsambitionerne i budget 2017 er stigende i forhold til 2015 og 2016. Hvor anlægsudgifterne lå godt 1.000 kr. under det landsgennemsnitlige pr. indbygger i 2011-2012 og 2015-2016, lå de henholdsvis 1.400 og 4.200 kr. over det landsgennemsnitlige pr. indbygger i 2013 og 2014.

⁶ Beregnet ud fra regnskab 2015 og 2016 samt budgetterne for 2017 i 2017-priser.

Figur 3.5 Skattefinansierede nettoanlægsudgifter. Kr. pr. indbygger, 2011-2017 (2017-priser)

Kilde: ECO Nøgletal G4.410.

Ser man på det gennemsnitlige niveau for anlægsudgifter (netto) i de seneste syv år⁷ i Egedal Kommune sammenlignet med henholdsvis landsgennemsnittet og sammenligningsgruppen (ECO Nøgletal G.4.410), ligger niveauet på linje med det landsgennemsnitlige niveau, men lidt over det gennemsnitlige i sammenligningskommunerne. I Egedal Kommune er anlægsniveauet 2.730 kr. pr. indbygger, svarende til ca. 117 mio. kr., mens landsgennemsnittet er ca. 2.660 kr. pr. indbygger, og niveauet i sammenligningsgruppen er 2.440 kr. pr. indbygger.

Ses isoleret på de seneste tre år, har Egedal Kommune gennemsnitligt opereret med anlægsudgifter på 1.740 kr. pr. indbygger, svarende til 69 mio. kr. Dette ligger ca. 34 mio. kr. under det landsgennemsnitlige niveau og ca. 28 mio. kr. under det gennemsnitlige årlige anlægsniveau i sammenligningsgruppen i regnskaberne for 2015 og 2016 samt budgetterne for 2017.

⁷ Beregnet ud fra regnskaberne for 2011-2016 og budgetterne for 2017 i 2017-priser.

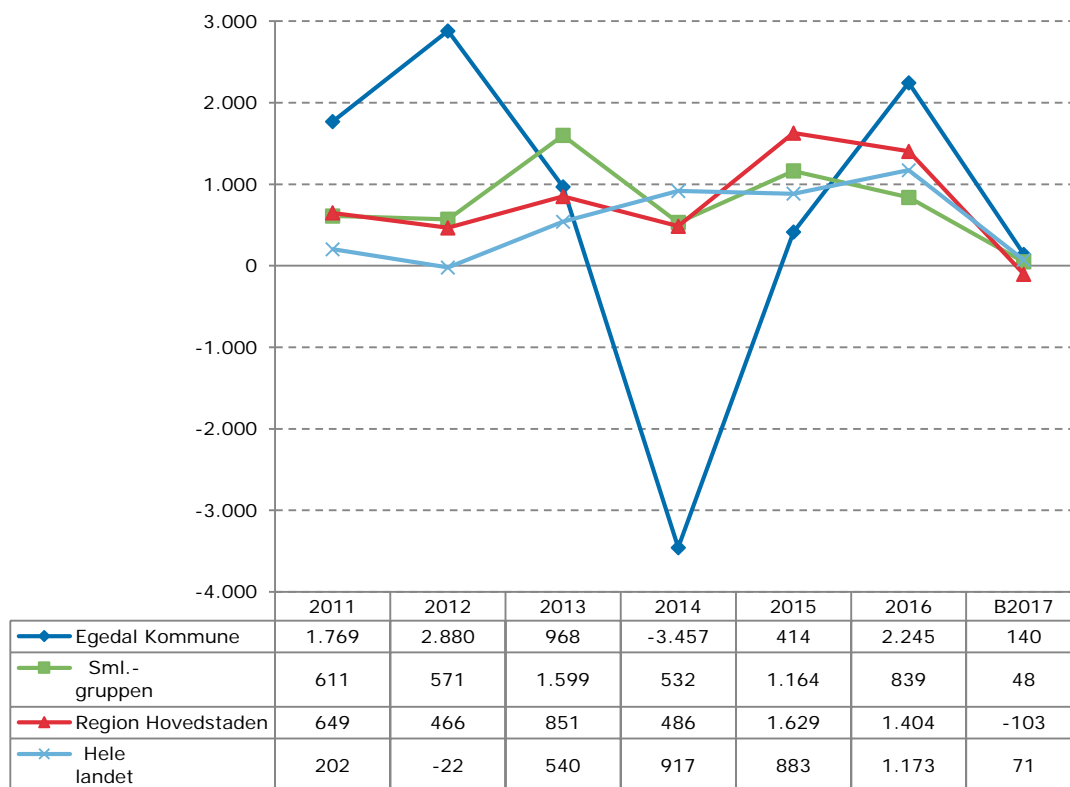
3.2.3 Skattefinansieret resultat

Skattefinansieret resultat

Dette nøgletal et udtryk for forholdet mellem de løbende indtægter og de løbende drifts-udgifter samt renter og anlægsudgifter. Nøgletallet er defineret som det skattefinansierede driftsresultat (se afsnit 3.2.1) minus anlægsudgifterne og resultatet af jordforsyningsområdet.

Figur 3.6 viser det samlede skattefinansierede resultat for Egedal Kommune fra 2011-2017. Figuren svarer til det skattefinansierede driftsresultat i Figur 3.4 fratrukket nettoanlægsudgifterne i Figur 3.5 og tillagt resultatet af jordforsyningsområdet. De relativt lave anlægsambitioner i Egedal Kommune de senere år sætter sig spor i, at de tre seneste år har udvist et overskud for det skattefinansierede resultat på gennemsnitligt ca. 930 kr. pr. indbygger, svarende til 40 mio. kr. Landsgennemsnittet har været på et overskud på 710 kr. pr. indbygger og gennemsnittet for sammenligningsgruppen et overskud på 680 kr. pr. indbygger.

Figur 3.6 Skattefinansieret resultat pr. indbygger, 2011-2017 (2017-priser)

Kilde: ECO Nøgletal T1.400 og G1.403.

Analysen peger således på en økonomisk situation i Egedal Kommune, hvor der i de seneste syv år generelt er besluttet et anlægsniveau, som nogenlunde svarer til andre kommuners. I mangel af bedre sammenligningsgrundlag kunne man antage, at dette niveau kan anses for fornuftigt. Til gengæld viser analysen, at Egedal Kommune – efter en årrække med et positivt skattefinansieret resultat – i 2014 og 2015 har realiseret et skattefinansieret resultat, der er betydeligt

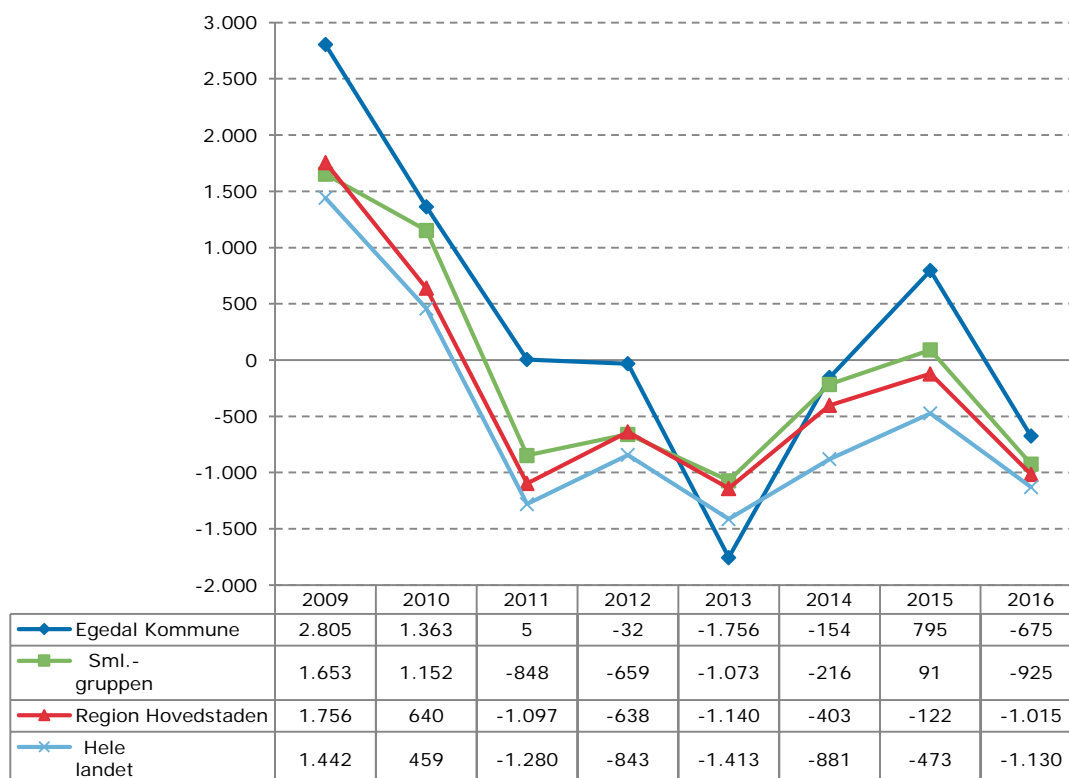
lavere end i såvel sammenligningsgruppen som i hele landet. Efter en styrkelse af det skattefinansierede resultat i 2016 har Egedal Kommune på linje med en landsgennemsnitlig kommune i 2017 budgetteret med et samlet skattefinansieret resultat tæt på nul. Hvis budgetterne for 2017 overskrides, vil dette kunne betyde, at Egedal Kommune forringer den samlede kassebeholdning eller stifter gæld.

3.2.4 Budgetoverholdelse

I lighed med størrelsen af driftsresultatet og det skattefinansierede resultat kan graden af budgetoverholdelse ses som indikator på, hvor god en kommunes økonomiske styring er (Kjærgaard et al., 2017). I Figur 3.7 vises, hvor store budgetoverskridelserne for de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter har været over de seneste otte år.

Bortset fra 2013 – hvor lærer-lockout førte til mindreforbrug på folkeskoleområdet – har budgetoverskridelserne i Egedal Kommune hvert år siden 2009 været større end i en landsgennemsnitlig kommune og gennemsnitligt i sammenligningsgruppen. Dette gælder i årene, før sanktionslovgivningen i 2011 trådte i kraft, og hvor kommunerne typisk overskred budgetterne, såvel som i årene efter sanktionslovgivningen, hvor kommunerne typisk har haft et mindreforbrug i forhold til budgetterne. I 2009 og 2010 har Egedal Kommune således budgetoverskridelser, der er større end det gennemsnitlige, mens der i perioden efter sanktionslovgivningen typisk har været tale om, at mindreforbruget har været mindre end gennemsnitligt i sammenligningsgruppen og på landsplan.

Figur 3.7 Budgetoverskridelse, skattefinansierede nettodriftsudgifter. Kr. pr. indbygger 2009-2016 (2016-priser)

Note: Budgetoverskridelserne i 2013 ville have været større, hvis der ikke havde været lockout af folkeskolelærere i foråret 2013. Hvor meget mindre er det ikke muligt at sige, da det vil variere fra kommune til kommune, hvor stor en andel af de ved lockouten sparede lærerlønninger der er tilbageført til folkeskoleområdet og brugt på andre udgiftstyper.

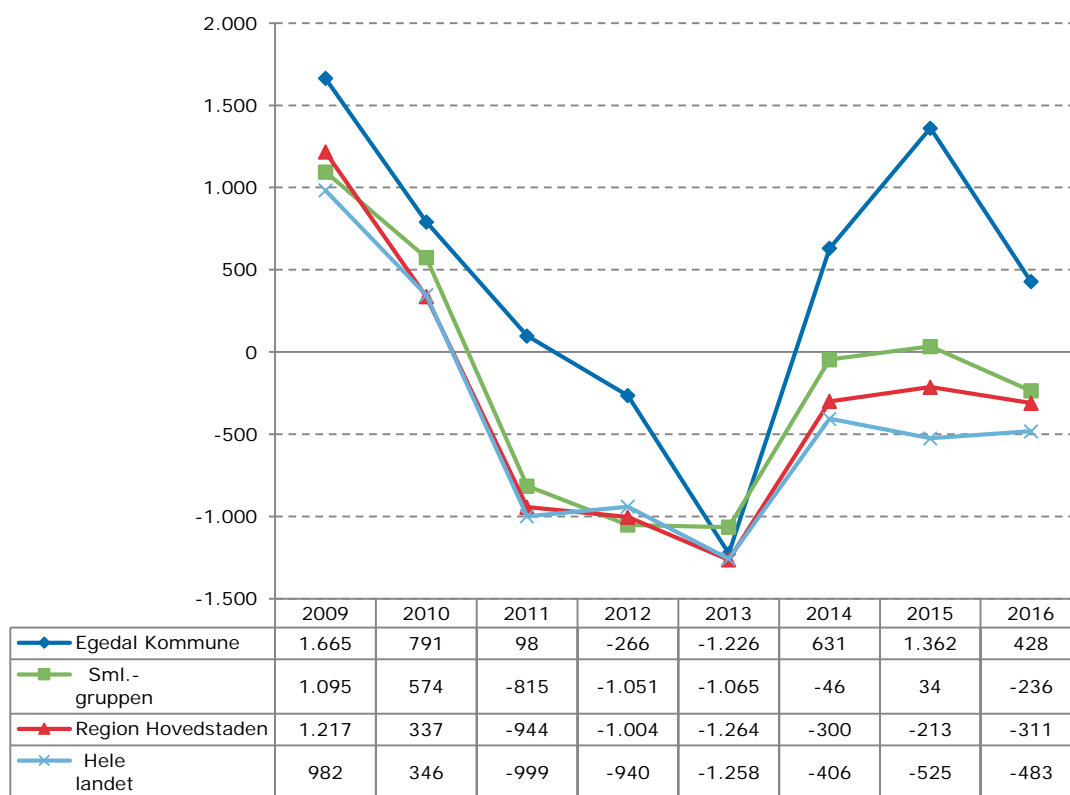
Kilde: ECO Nøgletal T4.103 og G4.133.

Figur 3.7 tegner samlet set et billede af, at udgiftsstyringen i forhold til budgettet er mindre stram i Egedal Kommune end i en gennemsnitlig kommune – og at de samlede budgetoverskridelser derfor som hovedregel bliver større end i sammenligningsgruppen og på landsplan.

Nedenfor opbrydes budgetoverskridelserne på henholdsvis serviceudgifter og overførsler, som udgør de to største udgiftselementer i de skattefinansierede nettodriftsudgifter. Det bemærkes, at der i budgetoverskridelsen for de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter i Figur 3.7 også indgår udgifter til forsikrede ledige, aktivitetsbestemt medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen og ældreboliger, hvorfor summen af budgetoverskridelser for service og overførsler ikke svarer til de samlede budgetoverskridelser i Figur 3.7.

Figur 3.8 viser budgetoverskridelserne for de samlede serviceudgifter. Bortset fra 2013 tegner figuren et ganske entydigt billede af, at budgetoverskridelserne i Egedal Kommune i alle årene ligger på et noget højere niveau end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen og på landsplan. Dette gælder ikke blot i tiden før sanktionslovgivningen, men i modsætning til mange andre kommuner har Egedal Kommune også i 2014-2016 overskredet budgettet for serviceudgifterne. I 2014 og 2016 blev budgettet for serviceudgifter således overskredet med 400-600 kr. pr. indbygger, mens det i 2015 drejede sig små 1.400 kr. pr. indbygger. Året 2013 er på flere måder atypisk. Dels er året atypisk ved, at Egedal Kommunes budgetoverskridelse i dette år ikke var over det gennemsnitlige. Men det er også et atypisk år, fordi budgetoverskridelserne for alle kommuner er undervurderede som følge af lærer-lockouten i foråret 2013. Om lærer-lockouten bidrog til at reducere budgetoverskridelserne mere i Egedal Kommune end i andre kommuner, er ikke muligt at sige.

Figur 3.8 Budgetoverskridelse, serviceudgifter. Kr. pr. indbygger 2009-2016 (2016-priser)

Note: Budgetoverskridelserne i 2013 ville have været større, hvis der ikke havde været lockout af folkeskolelærere i foråret 2013. Hvor meget større er ikke muligt at sige, da det vil variere fra kommune til kommune, hvor stor andel af de ved lockouten sparede lærerlønninger der er tilbageført til folkeskoleområdet og brugt på andre udgiftstyper.

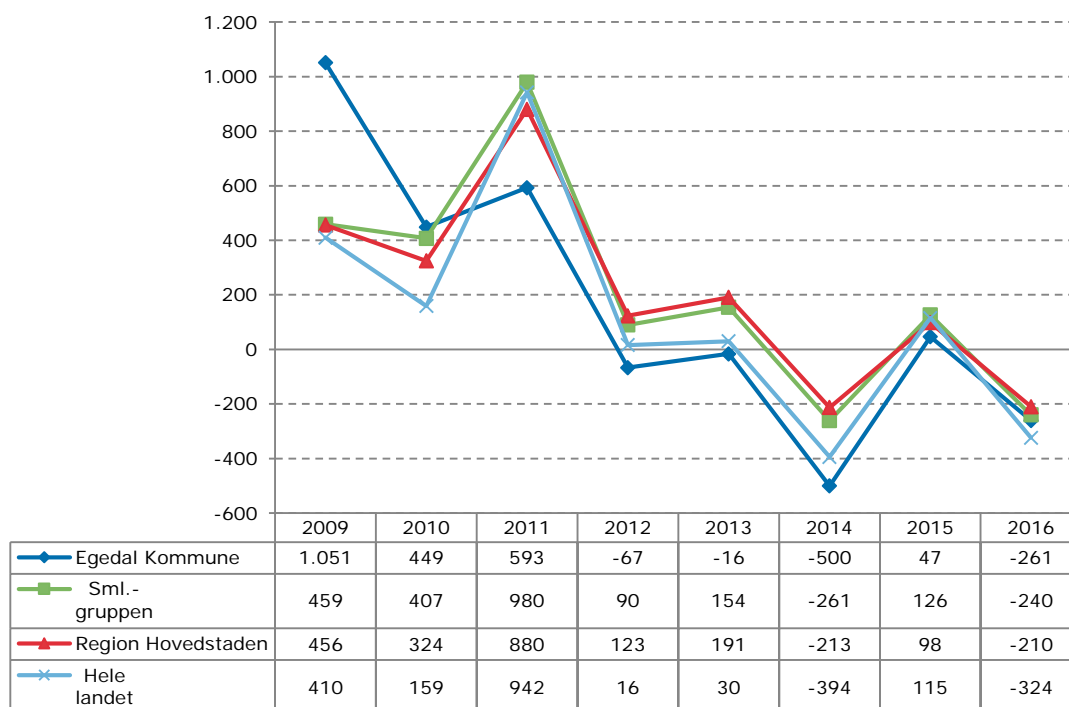
Kilde: ECO Nøgletal T4.103.

En anden indikator for god økonomistyring er en kommunes budgetpræcision (Kjærgaard et al., 2017), dvs. spørgsmålet om, hvor meget regnskabet afviger fra budgettet, uanset om det er i positiv eller negativ retning. Med dette perspektiv på økonomistyringen tegner Figur 3.8 et billede af, at Egedal Kommune i årene 2011-2013 havde en bedre budgetpræcision end gennemsnitligt i sammenligningskommunerne. I disse første tre år efter sanktionslovgivningen var de realiserede serviceudgifter tættere på de budgetterede i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen. Omvendt var der mindre budgetpræcision i Egedal end i sammenligningsgruppen i årene før sanktionslovgivningen (2009 og 2010) og igen i årene fra 2014 til 2016. I 2014-2016 har de gennemsnitlige budgetoverskridelser i Egedal Kommune således været numerisk større end de gennemsnitlige budgetunderskridelser i sammenligningskommunerne.

Figur 3.8 tegner samlet set et billede af en økonomistyringskultur i Egedal Kommune, der er kendetegnet ved, at der som hovedregel er budgetoverskridelser på serviceudgifterne. En sådan budgetkultur betyder, at såvel politikere som borgere og ansatte i Egedal Kommune i mindre grad end politikere, borgere og ansatte i andre kommuner kan bruge budgetterne som pejlemærke for, hvilket serviceniveau der kan forventes i de enkelte budgetår.

Når budgetoverskridelserne for de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter i budgetoverskridelser i Figur 3.7 er mindre overgennemsnitlige end budgetoverskridelserne for serviceudgifterne i Figur 3.8, hænger dette bl.a. sammen med, at budgetoverskridelserne typisk er relativt mindre for overførselsudgifterne i Egedal Kommune end gennemsnitligt. Dette fremgår af Figur 3.9, som viser budgetoverskridelsen for overførsler i årene 2009-2016.

Figur 3.9 Budgetoverskridelse, overførsler. Kr. pr. indbygger, 2009-2016 (2016-priser)

Note: Overførselsudgifterne er afgrænset svarende til definitionen i de årlige aftaler om kommunernes økonomi mellem regeringen og Kommunernes Landsforening. For en præcis afgrænsning af udgifter henvises til tabel 4.701 i ECO Nøgletal.

Budgetoverskridelserne er overvurderede i 2011. Det skyldes, at Folketinget *efter* kommunernes vedtagelse af budget 2011 besluttede at reducere refusionssatserne på arbejdsmarkedsområdet (og omlægge disse til generelle tilskud) for i alt 8,4 mia. kr., svarende til 1.511 kr. pr. indbygger (2011-priser). Overvurderingen af budgetoverskridelserne kan variere fra kommune til kommune, men vil altså for en landsgennemsnitlig kommune svare til godt 1.500 kr. pr. indbygger.

Kilde: ECO Nøgletal T4.103.

Hvor det typiske billede for serviceudgifterne er, at budgetoverskridelserne i Egedal Kommune er relativt store, er det typiske billede for overførselsområdet som helhed, at budgetoverskridelserne i Egedal Kommune er relativt små. De i sammenligning med andre kommuner store budgetoverskridelser for serviceudgifterne i Egedal Kommune kompenseres dermed delvist af mindre budgetoverskridelser for overførselsudgifterne. Dog således at de samlede budgetoverskridelser på det skattefinansierede område i alle årene bortset fra 2013 har været større i Egedal Kommune end gennemsnitligt i sammenligningsgruppen og på landsplan.

I næste kapitel vendes fokus mod Egedal Kommunes udgiftspolitik på en række udgiftsområder relativt til kommunerne i de sammenligningsgrupper, som Egedal Kommune minder mest om på de enkelte udgiftsområder på det skattefinansierede område.

4 Egedal Kommunes udgiftspolitik

I dette kapitel analyseres Egedal Kommunes udgiftspolitik. Fokus er på de udgiftspolitiske prioriteringer for de enkelte udgiftsområder relativt til et gennemsnit for andre sammenlignelige kommuner. Først gives et overblik over udgiftsområderne i analysen, og hvor stor forskellen er mellem Egedal Kommunes udgiftsniveau og det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen på de enkelte udgiftsområder. Dernæst gennemgås udviklingen i udgiftsniveauet på hvert udgiftsområde, og udgiftsområderne brydes op på delområder for en mere præcis vurdering af det relative udgiftsniveau. For eksempel kan et udgiftsområde, hvor Egedal Kommunes udgiftsniveau ligger tæt på sammenligningsgruppens, godt indeholde ét eller flere delområder, hvor udgiftsniveauet er væsentligt højere end sammenligningsgruppens.

I alle analyser er der fokus på *nettodriftsudgifterne*, dvs. den del af driftsudgifterne, som kommunen selv skal finansiere. Eventuelle statslige refusioner, brugerbetaling og betalinger fra andre kommuner er trukket fra.

I forbindelse med gennemgangen af udgiftsområderne udvælges også fire udgiftsområder, hvor Egedal Kommunes ressourceforbrug adskiller sig fra sammenligningskommunerne. På disse fire områder gives tillige en analyse af indikatorer for fx aktivitet og serviceniveau, som kan underbygge analysen af områdernes relativt høje udgiftsniveau og dermed pege på relevante fokuspunkter for udgiftstilpasning. Desuden gives en analyse af mulige konteringsforskelle mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen for at sikre, at forskelle i udgiftsniveauer ikke blot skyldes forskelle i konteringspraksis.

4.1 Overblik over udgiftsområder og udgiftspolitik

I ECO Nøgletal indgår en række forskellige udgiftsområder. For hvert udgiftsområde sammenlignes Egedal Kommunes udgiftsniveau i denne rapport med det gennemsnitlige udgiftsniveau for de udgiftsområdespecifikke sammenligningsgrupper, der fremgår af Bilag 3. Det siger noget om de udgiftspolitiske prioriteringer i Egedal Kommune. I gennemgangen præsenteres også tallene for Region Hovedstaden og en landsgennemsnitlig kommune. Men fokus er på udgiftsniveauet relativt til sammenligningsgruppen, da det udgør det mest valide sammenligningsgrundlag. Det er sammenligningen med sammenligningsgruppen, der bruges som grundlag for at vurdere Egedal Kommunes *monetære serviceniveau* på de enkelte udgiftsområder.

Høje udgiftsniveauer på områderne folkeskole, administration, voksne med særlige behov samt børn og unge med særlige behov

Egedal Kommune har et relativt højt monetært serviceniveau på flere udgiftsområder. Målt i hele kr. er det særligt udgifterne til folkeskole, administration, voksne med særlige behov samt børn og unge med særlige behov, som ligger på et højere udgiftsniveau end i de mest sammenlignelige kommuner. Udgifterne i Egedal Kommune ville være henholdsvis 45, 15, 11 og 5 mio. kr. lavere, hvis udgiftsniveauer på områderne svarede til de gennemsnitlige udgiftsniveauer i sammenligningsgrupperne. Der er dog tale om anslåede beløb, og der skal tages forbehold for mulige konterings- og indberetningsforskelle mellem Egedal Kommune og kommunerne i sammenligningsgrupperne.

I denne rapport er der fokus på følgende 11 udgiftsområder som vist i Tabel 4.1 nedenfor.

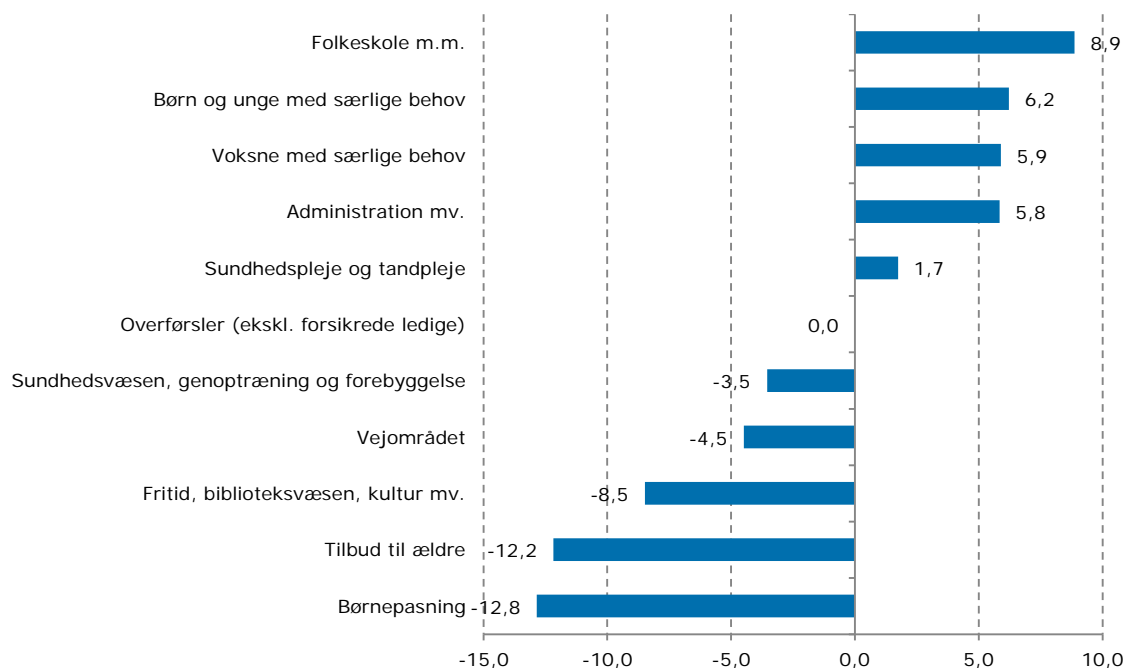
Tabel 4.1 De 11 udgiftsområder i nøgletalsscreeningen

De store velfærdsområder	<ul style="list-style-type: none"> • Børnepasning • Folkeskole • Tilbud til ældre • Børn og unge med særlige behov • Voksne med særlige behov.
Overførsler	<ul style="list-style-type: none"> • Overførsler.
Øvrige udgiftsområder	<ul style="list-style-type: none"> • Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. • Vejvæsen • Administration mv. • Sundheds- og tandpleje • Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse.

Note: Udgiftsområdet for overførsler er konstrueret særligt til denne rapport. Den nærmere beregning af udgiftsområdet fremgår af Bilag 2.

I Figur 4.1 nedenfor vises Egedal Kommunes procentvise afvigelse fra sammenligningsgruppen på de 11 udgiftsområder i budget 2017 på baggrund af nøgletal målt i kr. pr. indbygger i den relevante aldersgruppe.

Figur 4.1 Egedal Kommunes udgifter pr. relevant borger på 11 udgiftsområder, 2017. Beregnet afvigelse fra gennemsnittet for sammenligningsgruppen (i procent)

Note: Det skal bemærkes, at forskelle i udgiftsnøgletallene mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen kan skyldes både forskelle i produktivitet, serviceniveau og konteringsforskelle.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T1.300, T2.15 og T4.60.

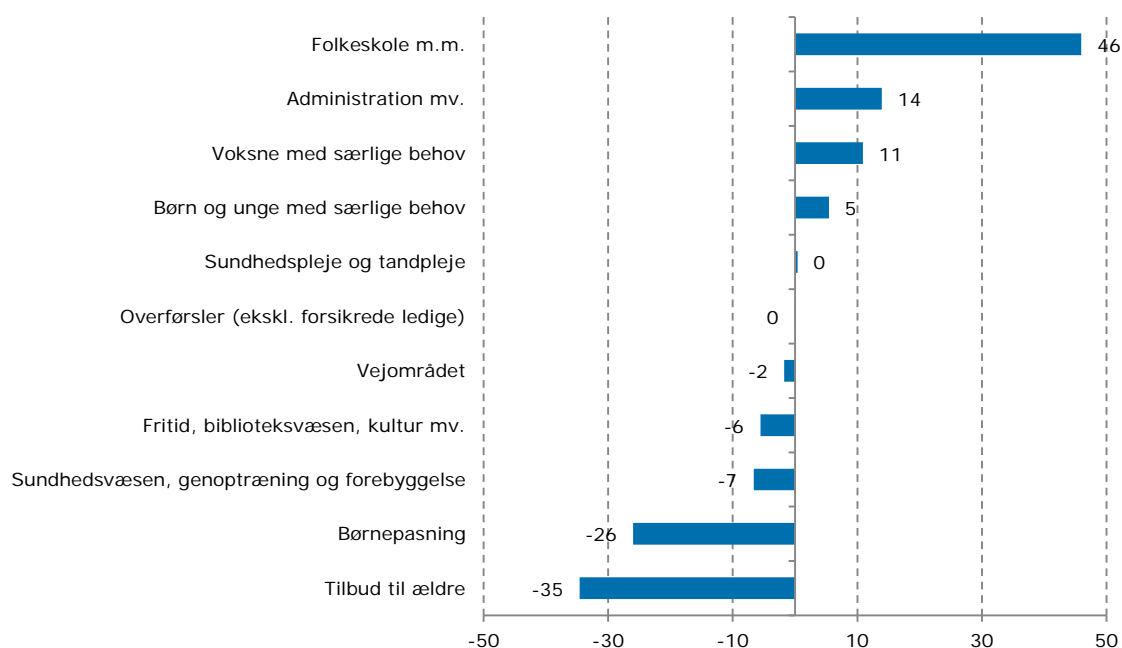
Det fremgår af Figur 4.1, at udgiften pr. relevant borger i 2017 relativt til sammenligningsgruppen er højere på områderne for folkeskole (ca. 9 %), børn og unge med særlige behov (ca. 6 %), voksne med særlige behov (ca. 6 %) samt administration mv. (ca. 6 %). Omvendt ses det også, at udgifterne er lavere på områderne for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse (ca. 4 %), vejvæsen (ca. 5 %), fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. (ca. 9 %) samt tilbud til ældre (ca. 12,2 %).

12%)⁸ og børnepasning (ca. 13 %). Herudover fremgår det, at udgifterne ligger på niveau med sammenligningsgruppen på områderne for sundheds-/tandpleje og overførsler.

Ét aspekt er den procentvise afvigelse i udgiftsniveau pr. relevant borger, når man sammenligner kr. pr. relevant borger mellem Egedal Kommune og kommunerne i sammenligningsgruppen. Et andet aspekt er den udgiftsmæssige væsentlighed af områderne. Væsentligheden af områderne er relevant, da udgifterne dels er opgjort pr. borger i forskellige aldersgrupper, dels har forskellig udgiftsmæssig vægt i budgettet. Eksempelvis har områderne for vejvæsen og sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse ikke samme væsentlighed, selvom de procentvise afvigelser for de to områder stort set er de samme (3,5 % lavere på området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse – og 4,5 % lavere på området for vejvæsen). Området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse udgør nemlig en væsentlig større del af det samlede budget end vejvæsen.

Figur 4.2 nedenfor viser derfor den økonomiske væsentlighed af afvigelserne i udgifter pr. relevant borger i forhold til sammenligningskommunerne for hvert udgiftsområde i 2017. Beregningerne er foretaget ved at gange forskellen i kr. pr. relevant borger med antallet af borgere i den relevante alderskategori. Figuren viser altså, hvor mange mio. kr. højere eller lavere Egedal Kommunes udgifter ville være, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Figur 4.2 Egedal Kommunes udgifter pr. relevant borger på 11 udgiftsområder, 2017. Beregnet afvigelse fra gennemsnittet for sammenligningsgruppen (i mio. kr.)

Note: Det skal bemærkes, at forskelle i udgiftsnøgle tallene mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen kan skyldes både forskelle i produktivitet, serviceniveau og konteringsforskelle.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T1.300, T2.15 og T4.60.

⁸ For ældreområdet gælder, at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov pr. 65+-årig er betydeligt lavere end i andre kommuner. Dette hænger bl.a. sammen med, at Egedal Kommune indtil videre har relativt mange ældre i de yngre ældre aldersgrupper. Selvom Egedal Kommune også på dette område bliver sammenlignet med de mest sammenlignelige kommuner, så er Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov 8 % lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Der knytter sig en række usikkerhedselementer til beregningen af udgiftsbehovene, men afvigelsen på ældreområdet er af en sådan størrelse, at det bør indgå i fortolkningen, at en betydelig del af afvigelsen fra udgiftsniveauet i sammenligningsgruppen kan henføres til, at udgiftsbehovene i Egedal Kommune er lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (jf. rapportens afsnit 4.3.7).

Figur 4.2 viser, at udgifterne er højere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen på områderne for folkeskole (ca. 46 mio. kr.), administration mv. (ca. 14 mio. kr.), voksne med særlige behov (ca. 11 mio. kr.) samt børn og unge med særlige behov (ca. 5 mio. kr.). Modsat er udgifterne lavere på områderne for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. (ca. 6 mio. kr.), sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse (ca. 7 mio. kr.), børnepasning (ca. 26 mio. kr.) samt ældreområdet (ca. 35 mio. kr.)⁸. Derudover er der ingen væsentlige udgiftsforskelle i mio. kr. på områderne sundheds-/tandpleje, overførsler og vejvæsen.

Det er væsentligt at gøre opmærksom på, at der er tale om anslåede beløb. Det er et velkendt fænomen, at der er forskelle i kommunernes konteringspraksis på trods af, at Økonomi- og Indenrigsministeriet har defineret en autoriseret kontoplan. Dermed kan forskelle i udgifter også være udtryk for konteringsforskelle.

En anden måde at anskueliggøre det monetære serviceniveau på er at sammenligne udgiftsniveauet i Egedal Kommune med de statistisk beregnede udgiftsbehov for Egedal Kommune på de enkelte udgiftsområder. Denne supplerende analyse er vist i Bilag 5 og tegner med enkelte undtagelser et overordnet billede af Egedal Kommunes udgiftspolitiske prioriteringer, svarende til mønstret i Figur 4.2. Da sammenligningen i denne supplerende analyse ikke er baseret på konkrete kommuner, men med et teoretisk beregnet udgiftsbehov, fremstår Egedal Kommunes monetære serviceniveau dog typisk som højere end i Figur 4.2, hvor sammenligningen sker med kommuner, der er nogenlunde lige så velstillede som Egedal.

I de følgende analyser fokuseres på sammenligninger med konkrete sammenligningskommuner som opsummeret i Figur 4.2. Dette indebærer også, at sammenligningerne ikke foretages med et teoretisk beregnet udgiftsbehov, men med konkrete kommuner, og at sammenligningerne som følge heraf også implicit omfatter andre byråds prioriteringer.

I de næste to afsnit gennemgås de enkelte udgiftsområder. Gennemgangen er struktureret efter størrelsen af Egedal Kommunes afvigelse i mio. kr. fra de respektive sammenligningsgrupper på de enkelte udgiftsområder (jf. Figur 4.2). Først gennemgås i afsnit 4.2 de udgiftsområder, hvor Egedal Kommune har et relativt højt udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen. Derefter følger i afsnit 4.3 de udgiftsområder, hvor Egedal Kommune tilsvarende har et relativt lavt eller gennemsnitligt udgiftsniveau.

I de to afsnit ses nærmere på udgiftsudviklingen på de enkelte udgiftsområder, og udgiftsniveauerne på de enkelte områder opdeles på delområder for en mere præcis vurdering af det relative udgiftsniveau.

Områderne for folkeskole og administration mv. har særligt høje relative udgiftsniveauer i forhold til de mest sammenlignelige kommuner på disse områder, mens børnepasnings- og ældreområdet omvendt har relativt lave udgiftsniveauer. Nøgletalsscreeningen peger med andre ord på, at det er på disse fire områder, at Egedal Kommunes monetære serviceniveau adskiller sig mest fra andre kommuners. Efter Egedal Kommunes ønske gives der på disse fire områder tillige mulige forklaringer på, at kommunens udgiftsniveau er større end sammenligningsgruppens. Forklaringerne baseres dels på en analyse af tilgængelige indikatorer for service mv., som kan medvirke til at forklare, hvorfor der er forskelle mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen, dels baseres de på en analyse af mulige konteringsforskelle og deres betydning for udgiftsniveauet.

4.2 Udgiftsområder med relativt høje udgifter

I det følgende præsenteres hovedtendenserne i udviklingen på udgiftsområder med relativt høje udgifter i forhold til sammenligningsgruppen. Det vil sige områder, hvor Egedal Kommune ifølge nøgletalsscreeningen har et højt monetært serviceniveau.

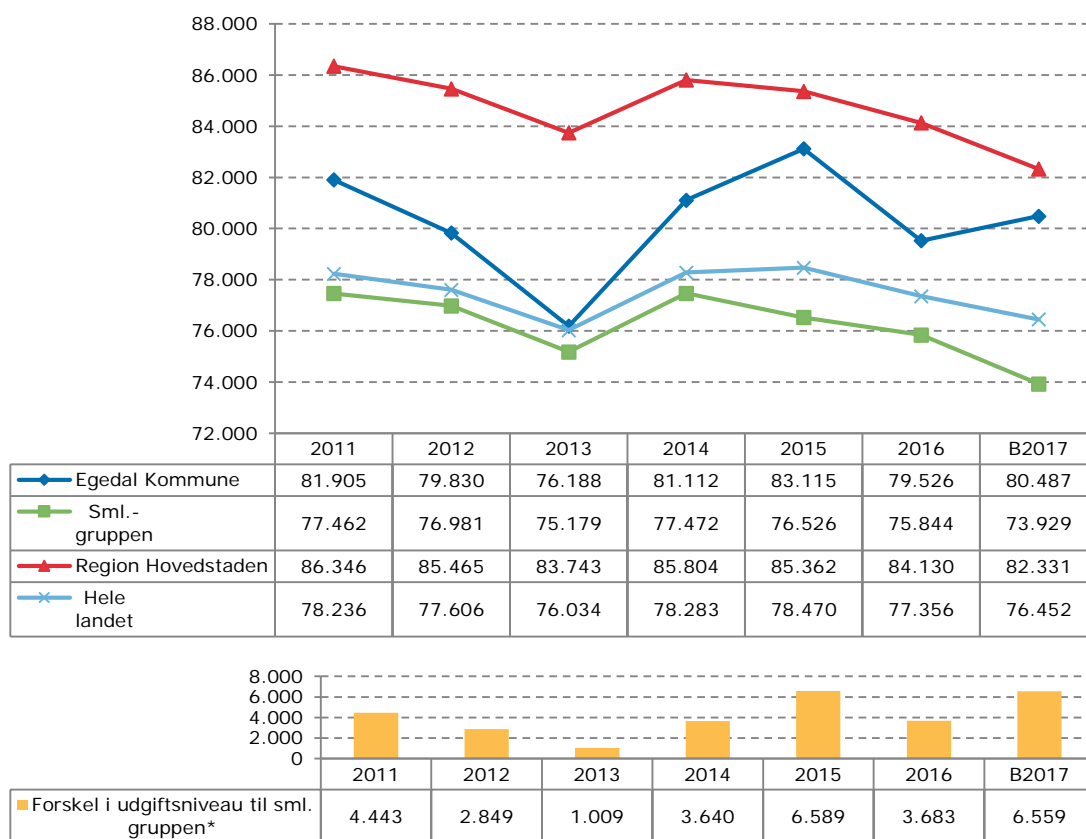
4.2.1 Folkeskole mv.

Højt udgiftsniveau på området for folkeskole

Udgiften pr. 6-16-årig til folkeskole er ca. 6.600 kr. højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 45 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Egedal Kommune på delområderne for den almindelige undervisning i folkeskolen og for SFO mv. Herudover peger de tilgængelige forklarende indikatorer for aktivitet mv. på, at det relativt høje udgiftsniveau dels kan tilskrives strukturelle forhold, som at børnene er bosat mere spredt, og at en mindre andel elever går i privatskoler, dels kan tilskrives mere styrbare forhold som mindre skolestørrelser og en højere personalenormering i SFO'en.

Af Figur 4.3 fremgår udviklingen i udgiftsniveauet på folkeskoleområdet i perioden 2011-2017. I den øverste del af figuren ses udgiftsniveauerne for Egedal Kommune, gennemsnittet i sammenligningsgruppen, gennemsnittet i Region Hovedstaden samt et gennemsnit for alle kommuner i hele landet. I den nederste del af figuren vises forskellen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen.

Figur 4.3 Udgiftsniveau på området for folkeskole (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 6-16-årig, 2011-2017 (2017-priser)

Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Udgifterne i 2013 ville have været større både i Egedal Kommune og andre kommuner, hvis der ikke havde været lockout af folkeskolelærere i foråret 2013. Hvor meget større er det ikke muligt at sige, da det vil variere fra kommune til kommune, hvor stor andel af de ved lockouten sparede lærerlønninger der er tilbageført til folkeskoleområdet og brugt på andre udgiftstyper.

Egedal Kommunes nøgletal er i figuren korrigeret for central kontering af udgifter til skole-pc'er på 1,387 mio. kr. i budget 2017, svarende til 198 kr. pr. 6-16-årig som er tillagt udgifterne til folkeskolen. I årene 2014-2016 er korrigeret for et lignende beløb.

Egedal kommune har i 2016 centraliseret regnskabs- og bogholderifunktionen og har i forbindelse hermed overført medarbejdere fra de enkelte driftsområder til et centralt regnskabs- og bogholderiteam. Fra folkeskoleområdet er der flyttet medarbejdere svarende til en udgift på ca. 1,6 mio. kr. Der er i figuren ikke korrigeret for, at udgifterne til folkeskoleområdet som følge heraf er blevet reduceret med ca. 1,6 mio. kr. i 2016 og 2017.

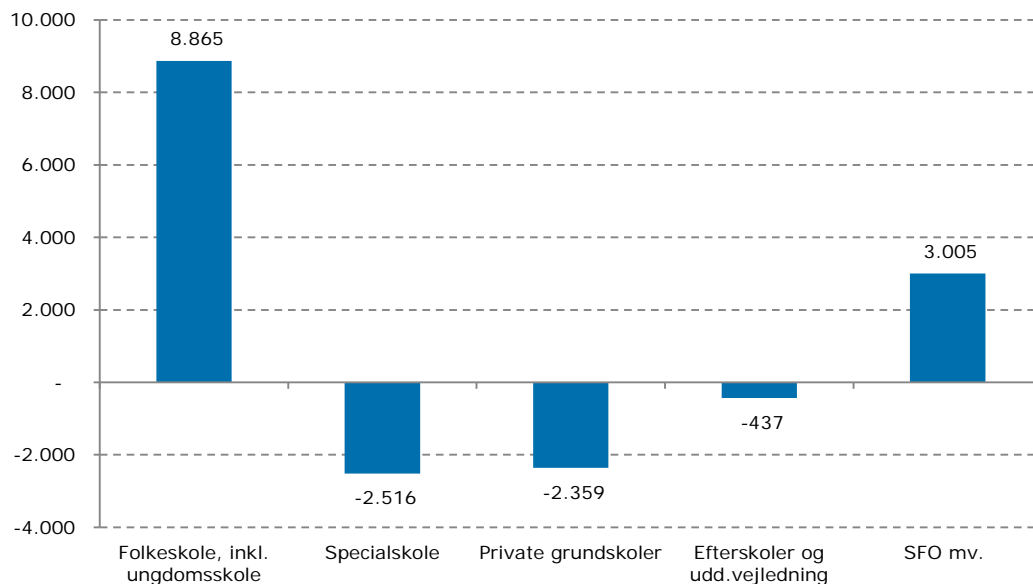
Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T6.100 og G6.103.

Figur 4.3 viser, at Egedal Kommunes udgiftsniveau på folkeskoleområdet faldt fra 2011 til 2013, og dernæst steg det i forbindelse med implementeringen af folkeskolereformen i 2014 for så igen at falde fra 2015 til 2017. Derudover er det kendetegnende, at udgiftsniveauet i Egedal Kommune har ligget højere end i sammenligningsgruppen i hele perioden. Endelig viser figuren, at afvigelsen pr. 6-16-årig i forhold til sammenligningsgruppen har været faldende frem til 2013 og derefter udvist en stigende tendens fra ca. 1.000 kr. pr. 6-16-årig i 2013 (hvor der var lærer-lockout) til ca. 6.600 kr. i 2017.

Forskellen i budget 2017 svarer til, at udgifterne ville være ca. 46 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Figur 4.4 viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområdet inden for området for folkeskole i 2017.

Figur 4.4 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for folkeskole. Kr. pr. 6-16-årig, budget 2017

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder. Bemærk, at udgifterne til SFO mv. i ECO Nøgletal normalt er opgjort pr. 6-10-årig, men her af hensyn til sammenligneligheden med de øvrige delområder er opgjort pr. 6-16-årig ud fra forskellen mellem antal 6-10-årige og antal 6-16-årige i Egedal Kommune.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T6.100.

Figur 4.4 indikerer, at udgiften pr. 6-16-årig er højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, fordi udgiften pr. 6-16-årig på delområdet for folkeskole mv. er ca. 8.900 kr. højere end i sammenligningsgruppen. Afvigelsen skal dog ses i tæt sammenhæng med, at udgifterne til specialskoler og private grundskoler ligger henholdsvis ca. 2.500 kr. og 2.400 kr. lavere pr. 6-16-årig end i Egedal Kommune. Udover at afspejle, at relativt færre elever går i private grundskoler i Egedal Kommune, tegner fordelingen mellem folkeskole mv. og specialskoler også et billede af, at specialundervisningseleverne i Egedal Kommune i højere grad inkluderes i normalundervisningen og/eller i specialklasser frem for at modtage undervisning i specialskoler. Det fremgår endvidere af Figur 4.4, at Egedal Kommunes udgifter er højere på delområdet for SFO mv. med ca. 3.000 kr. pr. 6-16-årig. I fortolkningen af dette skal dog tages højde for, at der i Egedal Kommune er en mindre andel elever i privatskoler og derfor en større andel af grundskoleeleverne i Egedal Kommune, der tilbydes pasning i *kommunal* SFO. Udgifter til SFO på privatskoler vil i Figur 4.4 figurere som en del af udgifterne til private grundskoler. Udgifterne til SFO ved frie grundskoler er i Egedal Kommune ca. 330 kr. lavere pr. 6-16-årig end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (T6.100). Modregnes dette for de kommunale SFO'er svarer det til, at udgifterne til SFO mv. i Figur 4.4 er ca. 2.670 kr. højere pr. 6-16-årig end i sammenligningsgruppen.

Vendes blikket fra delområderne til hele området for folkeskole mv., kan en række indikatorer for grundvilkår og aktiviteter mv. bidrage til at belyse det relativt høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen i 2017. Disse er præsenteret i boksen nedenfor og gennemgås efterfølgende sammen med øvrige indikatorer, der ikke bidrager til at belyse det relative høje udgiftsniveau.

Indikatorer, der bidrager til at forklare det relativt høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen på området for folkeskole mv.

- Lavere børnetæthed
- Mindre andel af elever i privatskoler
- Højere personalenormering i SFO'en
- Mindre skolestørrelser
- Utilstrækkelig tilpasning af udgifterne til et faldende elevtal.

KORA har i en nylig rapport undersøgt baggrunden for kommunernes varierende enhedsudgift pr. elev i folkeskolen i perioden 2009/2011 til 2012/2013 (Dalsgaard & Andersen, 2016). Analysen giver bl.a. et bud på, hvilke strukturelle og styrbare forhold der har betydning for forskellene i enhedsudgifter mellem kommunerne. I den forbindelse peger undersøgelsen på, at strukturelle forhold som fx børn af enlige forsørgere, børn med ikke-vestlig herkomst, børnetæthed og elever i privat-, fri-, efter- eller ungdomskostskoler har betydning for enhedsudgiften til elever i grundskolen, dvs. inkl. elever i fri- og privatskoler, ungdomsskoler, efterskoler og specialskoler.

Undersøgelsen viser, at jo flere børn af enlige forsørgere, der bor i kommunen, des højere er kommunens udgifter pr. skoleelev. Børn af enlige forsørgere bidrager dog ikke til at belyse det relativt høje udgiftsniveau i Egedal Kommune, da 16,2 % af de 6-16-årige børn i kommunen i 2015 har en enig forsørger, mens tallet er 19,4 % i sammenligningsgruppen (T2.220)⁹.

Undersøgelsen viser også, at jo flere børn med ikke-vestlig herkomst, der bor i kommunen, des højere er kommunens udgifter pr. skoleelev. Børn med ikke-vestlig herkomst bidrager dog ikke til at forklare det relativt høje udgiftsniveau i Egedal Kommune, da der i 2017 er 5,9 % børn med ikke-vestlig herkomst i kommunen og også 5,9 % i sammenligningsgruppen (opdaterede tal på baggrund af opgørelsesmetoden i Dalsgaard & Andersen, 2016).

Undersøgelsen peger endvidere på, at jo tættere skolebørnene bor i kommunen, des lavere er kommunens udgift pr. elev. Antallet af børn pr. km² i 2017 er 55,6 mod 118,8 i sammenligningsgruppen (opdaterede tal på baggrund af opgørelsesmetoden i Dalsgaard & Andersen, 2016). En højere børnetæthed kan give stordriftsfordele, fx i form af bedre muligheder for at organisere sig i større enheder og lavere udgifter til befordring af elever. Den lavere børnetæthed i Egedal Kommune kan dermed også bidrage til at forklare noget af det relative høje udgiftsniveau.

Herudover viser undersøgelsen, at en høj andel af elever i privat-, fri-, efter- eller ungdomsskole er forbundet med *lavere* udgifter til det samlede grundskoleområde, inkl. kommunens tilskud til elever i private skoler. Omvendt viser undersøgelsen også, at flere elever i andre skoletyper er forbundet med højere enhedsudgifter pr. elev i folkeskolen, fordi man kan forestille sig, at de forældre, der vælger at sende deres børn i privatskole, gennemsnitligt er relativt ressourcestærke. Desuden kan det være sværere at lave en økonomisk fornuftig skolestruktur, hvis mange af børnene går i privatskoler. I 2016 har Egedal Kommune 11,3 % af sine grundskoleelever i privatskoler mod 17,6 % i sammenligningsgruppen (T6.201). Noget af det relativt høje udgiftsniveau på hele området for folkeskole mv. kan derfor forklares af det mindre relative brug af privatskoler.

KORAs undersøgelse (Dalsgaard & Andersen, 2016) har som nævnt også set på betydningen af mere styrbare forhold for enhedsudgifterne. Her viser undersøgelsen, at forhold som elever i

⁹ Tallet for sammenligningsgruppen er for Egedals sammenligningsgruppe på folkeskoleområdet.

specialskoler og lærernes sygefravær har en sammenhæng med enhedsudgiften til elever i grundskolen.

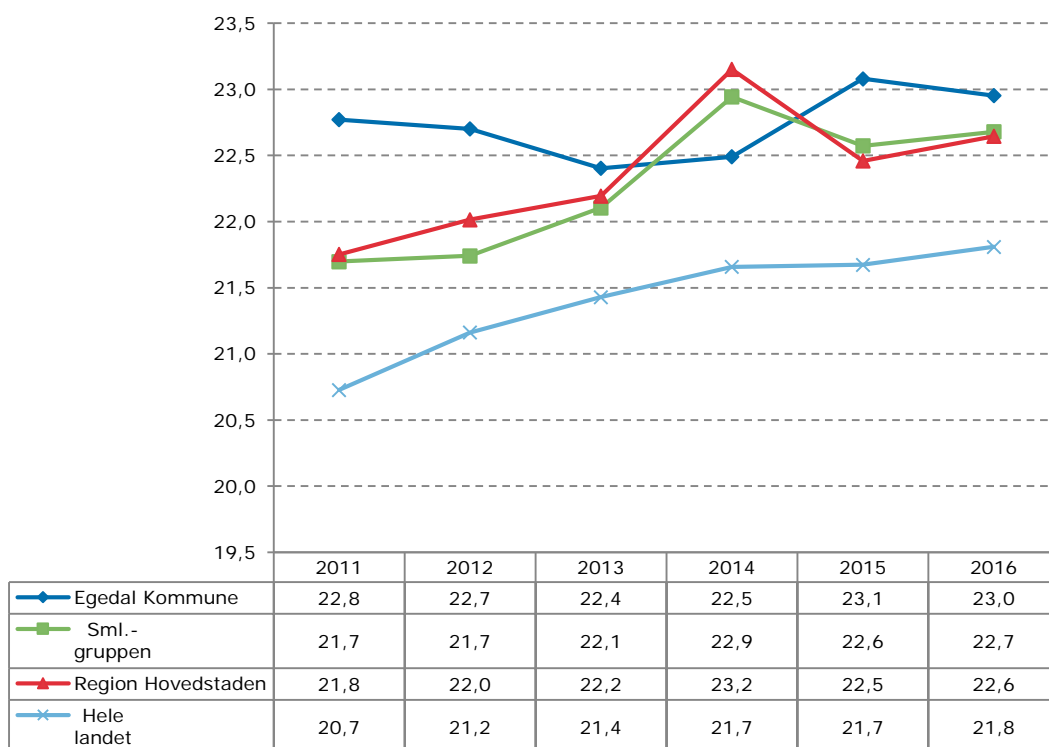
Undersøgelsen peger således på, at kommunerne har højere enhedsudgifter, jo større andel af eleverne der går i specialskoler. I Egedal Kommune er det 3,7 % af eleverne i grundskolen, der modtager specialundervisning i skoleåret 2015/2016. Det tilsvarende tal i sammenligningsgruppen er også 3,7 % (T6.210). En større andel elever, der modtager specialundervisning, kan dermed ikke bidrage til at forklare det relativt høje udgiftsniveau i Egedal Kommune. Samtidig modtager en større andel af specialundervisningseleverne undervisningen i normalklasser og specialklasser i folkeskolen frem for i specialskoler (T6.210), hvilket peger på, at Egedal Kommune har en mere inkluderende skolepolitik end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Isoleret set bidrager dette ikke til at forklare, hvorfor udgifterne på folkeskoleområdet er højere end i sammenligningsgruppen.

Endelig peger undersøgelsen på, at et højere sygefravær blandt lærerne er forbundet med en højere pris for at undervise en elev. Det hænger formentlig sammen med ekstraudgifter til vikarer. Egedal Kommune har i 2015 en fraværsporcet på 5,36 % mod 5,33 % i sammenligningsgruppen (opdaterede tal på baggrund af opgørelsesmetoden i Dalsgaard & Andersen, 2016). Forskellen er ubetydelig og bidrager ikke til at forklare, hvorfor udgiftsniveauet i Egedal Kommune er højere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

I KORAs undersøgelse (Dalsgaard & Andersen, 2016) er det iøjnefaldende, at skolestørrelsen og klassekvotienten ikke har en betydning. Det, at skolestørrelsen og klassekvotienten ikke bidrager til at forklare forskelle i kommunernes enhedsudgifter, er dog ikke det samme, som at skolestørrelsen og klassekvotienten ikke kan have betydning for udgiftsniveauet og udgiftsudviklingen i den enkelte kommune. Den gennemsnitlige skolestørrelse i Egedal Kommune er 441 elever i 2016, mens størrelsen er 587 elever i sammenligningsgruppen (T6.200). Forskellen i gennemsnitlig skolestørrelse afspejler bl.a., at 17,6 % af folkeskoleleverne i Egedal Kommune går i skoler med mindre end 400 elever, mens det tilsvarende er 8,5 % af eleverne i sammenligningskommunerne. Umiddelbart synes skolestørrelsen derfor at bidrage til at forklare det relative høje udgiftsniveau i Egedal Kommune. Med til billedet hører, at statistikken er baseret på skoler som fysiske enheder og ikke skoler som organisatoriske enheder. Under hver skole som organisatorisk enhed kan der være fysiske skoler på flere forskellige matrikler, og den gennemsnitlige størrelse på de organisatoriske skoleenheder i Egedal Kommune kan derfor i praksis være større end 441 elever og give grundlag for administrative og ledelsesmæssige stordriftsfordele på tværs af matrikler. Men at den gennemsnitlige størrelse på de fysiske skoler er mindre i Egedal kommune end i sammenligningskommunerne, kan bidrage til at forklare, hvorfor de samlede driftsudgifter til folkeskole såvel som til SFO mv. ligger på et højere niveau i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen. For Egedal Kommune gør det sig mere specifikt gældende, at der ifølge kommunens oplysninger er fire skoler, men 12 skoleafdelinger. Også i andre kommuner kan der være forskel på den organisatoriske skolestørrelse og størrelsen på de enkelte fysiske skoleafdelinger.

De relativt små skolestørrelser afspejles ikke i tilsvarende lave klassekvotienter i forhold til sammenligningsgruppen. Ser man nemlig på klassekvotienten fraregnet specialklasselever, er den 23,0 i Egedal Kommune i 2016 mod 22,7 i sammenligningsgruppen. Klassekvotienten er med andre ord 0,3 elev over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (T6.200). Det fremgår dog af Figur 4.5, at den gennemsnitlige klassekvotient i sammenligningskommunerne er steget mere fra 2011 til 2016 end i Egedal Kommune. Den relativt større stigning i klassekvotienten i sammenligningsgruppen kan bidrage til at forklare, hvorfor udgiftsniveauet på folkeskoleområdet er faldet mere i sammenligningsgruppen end i Egedal Kommune.

Figur 4.5 Klassekvotient i folkeskolen, 2011-2016

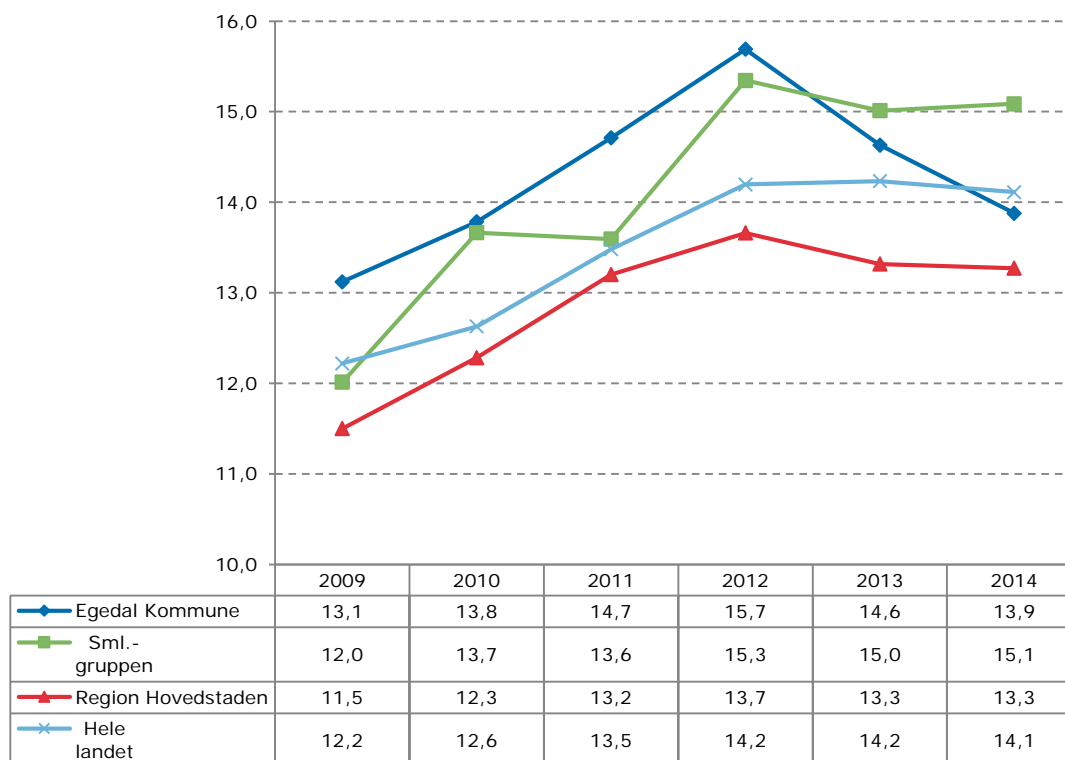
Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T6.200 og G6.203.

Aktuelt findes der ikke tilgængelige data for antallet af indskrevne i de kommunale pasningstilbud efter 2014. Bruger vi de senest tilgængelige data, så viser disse, at dækningsgraden i pasningstilbuddene for 6-9-årige skolebørn i 2014 (ekskl. klubber, hvor der ikke er kontrolleret fremmøde) er ca. 2 procentpoint højere i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen (G6.26). For hele gruppen af 6-13-årige ligger dækningsgraden i Egedal Kommune dog lidt under niveauet i sammenligningsgruppen (G6.27). Det over gennemsnitlige udgiftsniveau på SFO-området ser dermed ikke ud til at kunne forklares ved en samlet højere dækningsgrad for de 6-13-årige.

I Egedal Kommune er der færre indskrevne børn pr. fuldtidsansat i SFO'en i 2014 (G6.24), nemlig 13,9 børn pr. fuldtidsansat mod 15,1 børn i gennemsnit i sammenligningskommunerne. Færre indskrevne pr. ansat i SFO'en bidrager dermed til at forklare det over gennemsnitlige udgiftsniveau på SFO-området i forhold til sammenligningsgruppen. Udviklingen i antal indskrevne børn pr. fuldtidsansat fra 2009 til 2014 er vist i Figur 4.6 (der foreligger desværre ikke nyere data end 2014-data). Hvor antallet af indskrevne børn pr. fuldtidsansat har været stigende i sammenligningsgruppen over hele perioden, har der efter 2012 været tale om den modsatte udvikling i Egedal Kommune. I Egedal Kommune er antallet af børn pr. fuldtidsansat faldet fra 15,7 børn i 2012 til 13,9 børn i 2014 og ligger i 2014 lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Sammenlignet med sammenligningsgruppen er der i Egedal Kommune 1,2 færre børn pr. fuldtidsansat i 2014 end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Antallet af børn pr. fuldtidsansat kan bl.a. afhænge af, hvor store SFO-afdelingerne er, og hvor mange matrikler de er fordelt på. En SFO-struktur med mange matrikler vil alt andet lige betyde, at der bliver færre børn pr. ansat i SFO'en, ikke mindst i ydertimerne. Hvis Egedal Kommune har flere små SFO-afdelinger, der er spredt på flere matrikler end kommunerne i sammenligningsgruppen, kan dette være med til at forklare det relativt lave antal børn pr. ansat i Egedal Kommune sammenlignet med det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Figur 4.6 Indskrevne børn i SFO pr. fuldtidsbeskæftiget med pædagogiske arbejdsopgaver, 2009-2014

Note: Personaleoplysninger er baseret på indberetninger fra lønstatistik og afhænger derfor af, hvor lønudgifterne i kommunen er konteret. Løntimerne for de ansatte medarbejdere er omregnet til fuldtidsbeskæftigede. Da personaleforbruget er beregnet på grundlag af lønstatistik, vil en ekstraordinær høj grad af sygdom eller barsel kunne påvirke tallene, da både fraværende medarbejdere med løn og eventuelle vikarer tælles med i løndata.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal G6.24.

En anden faktor, der har betydning for størrelsen af kommunens udgifter til SFO, er den takst, forældrene betaler for en plads i SFO'en – og dermed, hvor stor andel af udgifterne henholdsvis kommunen og forældrene betaler. SFO-taksten i Egedal Kommune har i hele perioden 2011-2017 ligget over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, om end forskellen i månedlig takst er reduceret fra omkring 200 kr. i 2011 til 80 kroner i 2017 (G6.413). Takstniveauet bidrager dermed ikke til at forklare, hvorfor udgifterne til SFO ligger over det gennemsnitlige niveau i sammenligningsgruppen.

En mulig forklaring på, at udgiften pr. 6-16-årig i Egedal Kommune er steget i løbet af de seneste år i forhold til sammenligningsgruppen, kan være, at antallet af 6-16-årige i de sidste 3-4 år er faldet i Egedal Kommune, mens der har været en svag stigning i antallet af børn i skolealderen blandt kommunerne i sammenligningsgruppen (G6.800). En mulig forklaring på, at udgiftsniveauet er steget relativt i forhold til sammenligningskommunerne, kan derfor være, at Egedal Kommune ikke har tilpasset udgifterne til det faldende elevtal. Ifølge Danmarks Statistiks seneste befolkningsfremskrivning står Egedal Kommune i de kommende år endvidere over for et forventeligt fald i antallet af 6-16-årige, som er dobbelt så stort som i sammenligningsgruppen. I 2020 forventes der fx at være omtrent 5 % færre børn i skolealderen end i dag. Behovet for at tilpasse folkeskoleudgifterne til et faldende antal skolebørn bliver med andre ord ikke mindre i de kommende år.

På resultatsiden ligger andelen af Egedals unge, der efter folkeskolen er i gang med eller har gennemført en ungdomsuddannelse, over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen i 2014 (G6.312) – bl.a. som udslag af, at relativt mange unge i Egedal er i gang med eller har fuldført en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse (T6.310). Målt ved afgangskaraktererne i 9. klasse opnår afgangseleverne i Egedal Kommune faglige resultater på et lidt lavere niveau i 2014, end eleverne i gennemsnit opnår i sammenligningskommunerne (T6.205 og G6.206).¹⁰

4.2.2 Administration mv.

Relativt højt udgiftsniveau på området for administration mv.

Udgiften pr. indbygger til administration mv. i Egedal Kommune ligger på et højere niveau end for kommunerne i sammenligningsgruppen efter i en årrække at have ligget på et lavere niveau end sammenligningsgruppen. Efter at der i 2017 er budgetteret med et betydeligt fald i udgifterne, ligger udgiftsniveauet i Egedal Kommune ca. 320 kr. højere pr. indbygger sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 14 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Udgiftsforskellen kan i al væsentlighed henføres til delområdet for administrativ organisation.

En supplerende analyse, hvori der også inddrages personalebaserede oplysninger om det administrative ressourceforbrug på hovedkonto 0-5, viser, at Egedals administrative personaleforbrug ligger tæt på det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, og at forklaringen på det overgennemsnitlige administrative ressourceforbrug i kommunen i al væsentlighed skal søges i øvrige administrative udgifter (ud over løn). Netop disse udgifter kan være følsomme over for forskelle i kommunernes konteringspraksis.

KORAs validering af Egedal Kommunes konteringspraksis indikerer, at kommunen har en mere centraliseret konteringspraksis end en gennemsnitlig kommune, og at dette betyder, at Egedal Kommunes administrative ressourceforbrug bliver overvurderet. Det vil kræve mere dybtgående analyser af konkrete enkeltkommuners konteringspraksis at kunne vurdere, hvor meget Egedals konteringspraksis vedrørende forsikringer, it, telefoni mv. mere præcist adskiller sig fra andre kommuners. En sådan analyse ligger uden for rammerne af denne screeningsanalyse.

Figur 4.7 viser udviklingen i udgiftsniveauet på området for administration mv. i perioden 2011-2017. Figuren viser, at Egedal Kommunes udgiftsniveau har ligget relativt højt i forhold til det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, regionen og hele landet over hele perioden, men at der i 2017 er budgetteret med et betydeligt fald i de administrative udgifter. Hvor de administrative udgifter i Egedal Kommune lå 1.000 til 1.300 kr. pr. indbygger over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen i 2011-2016, er denne forskel reduceret til ca. 350 kroner i budget 2017. I hele mio. kr. er udgiften fra regnskab 2016 til budget 2017 i Figur 4.7 reduceret med ca. 35 mio. kr. (2017-priser).

Egedal kommune oplyser, at de væsentligste forklaringer på udgiftsreduktionen knytter sig til, at der i budget 2017 er placeret en større effektiviseringspulje på hovedkonto 6, en række reduktioner besluttet i forbindelse med budgetvedtagelsen, en række nednormeringer og omplaceringer af administrativt personale samt at visse udgifter til skadesudbedringer i budget 2017 i

¹⁰ Der er her ikke taget højde for individforskelle i elevernes sociale og familiemæssige baggrund, men alene ved konstruktion af sammenligningsgrupper taget højde for forskelle i kommunernes overordnede ressourcepres og udgiftsbehov på folkeskoleområdet.

modsatning til i regnskab 2016 ikke er konteret på hovedkonto 6.¹¹ Det bemærkes, at effektiviseringspuljen på 10,9 mio. kr. ikke alene er til udmøntning på hovedkonto 6, mens også på øvrige hovedkonti. Når regnskabet for 2017 foreligger, vil det med andre ord alene være en del af dette beløb, der er udmøntet på hovedkonto 6, og det endelige udgiftsfald i 2017 vil som følge heraf i praksis være mindre end det umiddelbart fremgår af Figur 4.7. Hertil kommer, at det for Egedal Kommune – som for andre kommuner – ikke er givet, at de budgetterede besparelser og effektiviseringer bliver realiseret.

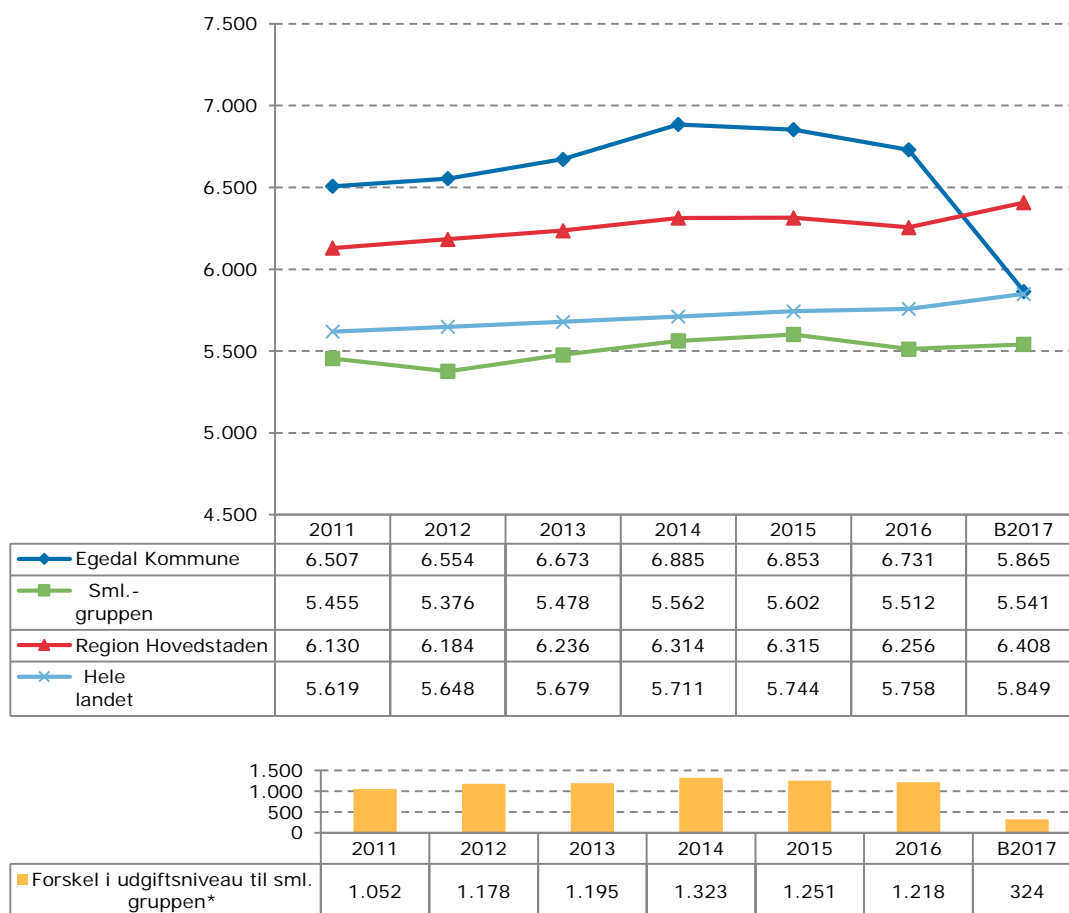
Forskellen i budget 2017 svarer til, at udgifterne ville være ca. 14 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Blandt andet som følge af, at ikke hele den budgetlagte effektiviseringspulje vil blive udmøntet på hovedkonto 6, er det KORAs vurdering, at den beregnede udgiftsforskel på 14 mio. kr. er udtryk for et underkantsskøn.

Egedal kommune oplyser endvidere, at de budgetterede besparelser i 2017 ikke forventes at kunne realiseres fuldt ud. Dette bidrager også til, at udgiftsforskellen på 14 mio. kr. i forhold til sammenligningsgruppen må anses som et underkantsskøn.

¹¹ Egedal Kommune oplyser, at de væsentligste forklaringer på udgiftsfaldet fra R2016 til B2017 er (17 pl):

- Effektiviseringspulje til udmøntning på hovedkonto 6 og øvrige hovedkonti: 10,9 mio. kr. (6.45.51)
- Reduktioner besluttet i forbindelse med budgetvedtagelsen: 6,4 mio. kr. (6.45.51)
- Udgifter til skadesudbedring mv., som i R16 var konteret på hovedkonto 6, men ikke i B17: 6,2 mio. kr. (6.45.51)
- Omplacering af personale ansat centralt i Centeret (tidligere lederstillinger i skoleafdelingen og institutionsafdelingen, som er omdefinert til administrative medarbejdere) fra hovedkonto 6 til hovedkonto 3/5: 4,5 mio. kr. (6.45.51)
- Reduktion i udviklingsopgaver: 1,8 mio. kr. (6.45.51)
- Nednormering jobcentre: 1,4 mio. kr. (6.45.53)
- Reduktion af merudgifter ved rådhusdrift: 1,2 mio. kr. (6.45.50)
- Reduktion af konsulentbistand: 1,0 mio. kr. (6.45.51)
- Udbetaling af åremålstillæg i 2016: 0,8 mio. kr. (6.45.51)
- Øgede indtægter fra byggesagsbehandling: 0,5 mio. kr. (6.45.56)
- Hertil kommer en række mindre ændringer samt nogle ændringer, der øger udgifterne på hovedkonto 6 (fx ekstra gebyrindtægter mv. i 2016 på 1,5 mio. kr. og vakancer i 2016 på det specialiserede socialområde på 1,5 mio. kr.).

Figur 4.7 Udgiftsniveau på området for administration mv. (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger, 2011-2017 (2017-priser)

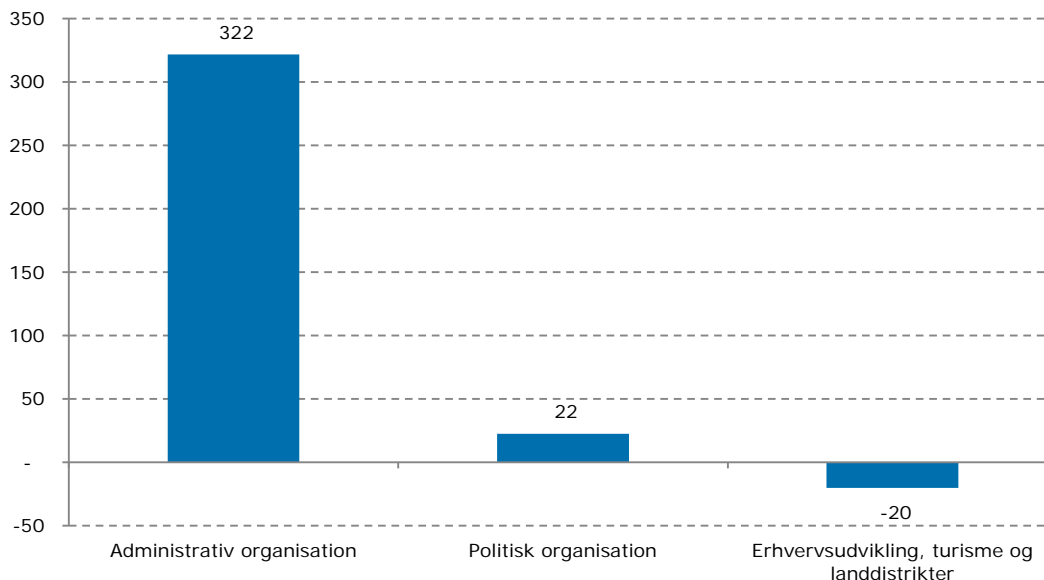
Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Egedal Kommune har fra og med 2016 centraliseret regnskabsfunktionen og som følge heraf omplaceret løn for 3,37 mio. kr. (2017-priser) fra hovedkonto 0-5 til hovedkonto 6. Dette svarer til 79 kr. pr. indbygger. For at skabe større sammenlignelighed over tid er der i figuren korrigeret for dette ved i 2016 og 2017 at fratække 79 kr. pr. indbygger. Der er desuden korrigeret for, at Egedal Kommune i årene frem til regnskab 2016 konterede alle udgifter til bygnings- og brandskadeforsikring centralt på hovedkonto 6. Udgiften i regnskab 2016 på 3,98 mio. kr. ((2017-priser) svarer til 93 kr. pr. indbygger. KORA vurderer, at dette er en atypisk konteringspraksis, og der er i figuren korrigeret for dette ved, at der for hvert af årene til og med 2016 er fratrukket 93 kr. pr. indbygger. Endelig er der i 2017 korrigeret for central kontering af udgifter til skole-pc'er på 1,387 mio. kr., svarende til 32 kr. pr. indbygger. I årene 2014-2016 er korrigeret for et lignende beløb. Der er ikke korrigeret for andre mulige udtryk for en mere centraliseret konteringspraksis end gennemsnitligt i andre kommuner, fx med hensyn til øvrige forsikringer, it og telefoni. Bortset fra udgiften til skole-pc'er er der ikke foretaget modkorrektion på de øvrige udgiftsområder for de foretagne korrektioner på administrationsområdet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.400 og G9.403.

For Egedal Kommune bemærkes det også, at det i 2016 er blevet besluttet at investere i indsatsen på udsatte børn og unge-området gennem ansættelse af flere sagsbehandlere mv. Ud over at andre kommuner kan have foretaget lignende investeringer, så er det vigtigt at være opmærksom på, at lønudgifterne på 3,2-3,4 mio. kr. til implementering af investeringsstrategien i 2016 og budget 2017 er konteret på hovedkonto 6: Fællesudgifter og administration mv. og dermed indgår i Figur 4.7. Eventuelle udgiftsreducerende effekter af investeringen vil derimod komme til udtryk på udsatte børn og unge-området. Valideringen af Egedal Kommunes konteringspraksis peger endvidere på, at kommunen har en relativ centraliseret tilgang til organisering og kontering af administrative medarbejdere og udgifter. Denne problematik vender vi tilbage til lidt senere.

Af Figur 4.8 fremgår forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for administration mv. i 2017.

Figur 4.8 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for administration mv. Kr. pr. indbygger, 2017

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.400.

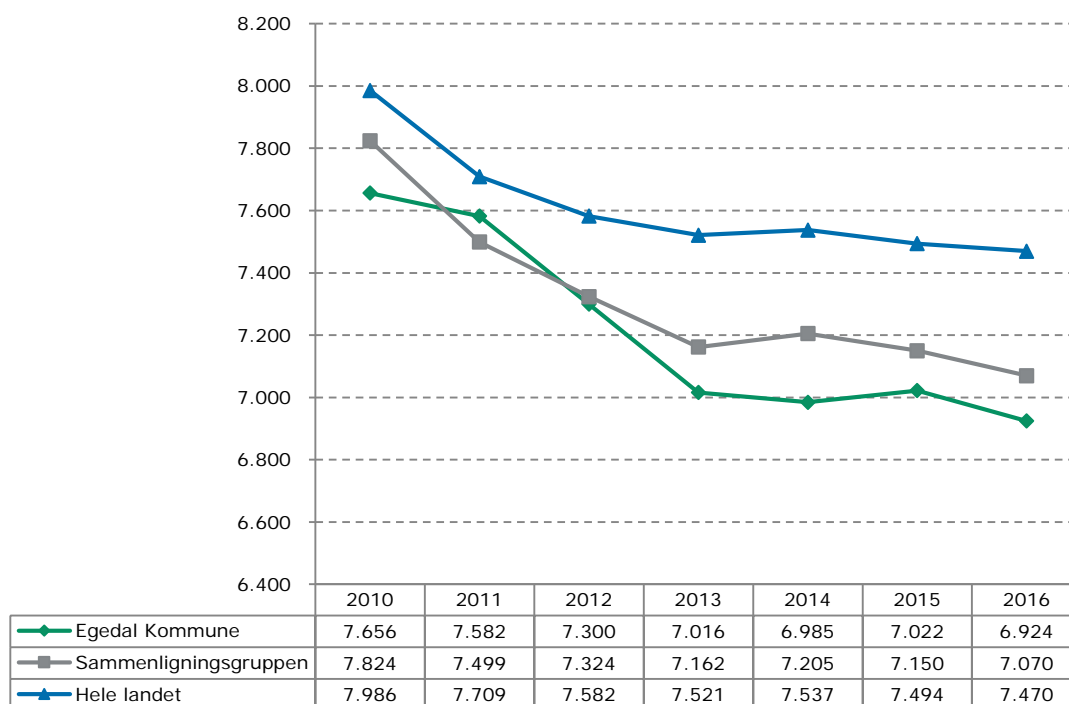
Figur 4.8 indikerer, at udgiften pr. indbygger til administration er højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, fordi udgiften pr. indbygger er ca. 320 kr. højere for delområdet administrativ organisation. På delområdet for politisk organisation og delområdet erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter er afvigelserne af begrænset omfang og bidrager samlet set ikke til at forklare, hvorfor udgiften til administration er højere i Egedal Kommune end gennemsnitligt i sammenligningsgruppen.

Der eksisterer ikke systematiske data for kommuners aktiviteter og service på administrationsområdet. Det er derfor ikke muligt at vurdere, i hvilken udstrækning det relativt høje udgiftsniveau dækker over, at der leveres mere eller kvalitativt bedre administrativ service i Egedal Kommune, og/eller om forskellene fx afspejler en lavere administrativ produktivitet.

Vurderet ud fra de udgifter til administration mv. der konteres på hovedkonto 6 i kommunernes budgetter og regnskaber, peger analysen ovenfor på, at Egedal Kommune har et relativt højt monetært serviceniveau på administrationsområdet. En af svaghederne ved denne *regnskabsbaserede metode* er imidlertid, at den er følsom over for graden af decentralisering af administrative opgaver og kommunens konteringspraksis med hensyn til konteringen af administrative udgifter (Bæk & Houlberg 2016). Udgifter til sekretærer, regnskabsmedarbejdere og andre centralt aflønnede administrative medarbejdere medregnes således som administrative udgifter, hvorimod tilsvarende medarbejdere, der er lønnet decentralt på fx skoler og institutioner, ikke medregnes. Videre kan kommunens praksis med hensyn til kontering af fx revisions-, forsikrings- og it-udgifter have betydning for, om disse udgifter er placeret på hovedkonto 6 og dermed regnes med i de administrative udgifter, eller om udgifterne udkonteres til de enkelte driftsområder. En kommune, der i højere grad end andre kommuner konterer administrative udgifter og medarbejdere centralt, vil dermed få overvurderet sit administrative ressourceforbrug.

Alternativt kan man opgøre det administrative ressourceforbrug på grundlag af *personalemetoden*, hvor afsættet er at medregne alle medarbejdere ansat i stillinger, der er defineret som administrative, uanset om disse er aflønnet på hovedkonto 6 eller hovedkonto 0-5. Figur 4.9 viser udviklingen i det administrative ressourceforbrug, hvis dette opgøres på grundlag af denne personalebaserede metode (se Bæk & Houlberg 2016). Ved beregning af de personalebaserede administrationsudgifter er der for alle kommuner benyttet den landsgennemsnitlige lønudgift pr. ansat for at eliminere betydningen af forskelle i lokale lønniveauer og områdetillæg.

Figur 4.9 Personalebaserede udgifter til administration og ledelse i alt pr. indbygger, 2010-2016 (2016-priser)

Note: For nærmere beskrivelse af den kombinerede metode se Bæk & Houlberg (2016). Bemærk, at figuren alene dækker de *personalebaserede* administrationsudgifter og ikke øvrige administrative udgifter ud over løn. Ved beregning af de personalebaserede administrationsudgifter er for alle kommuner benyttet den landsgennemsnitlige lønudgift pr. ansat for at eliminere betydningen af forskelle i lokale lønniveauer og områdetillæg. Hele landet er beregnet som et uvægtet gennemsnit.

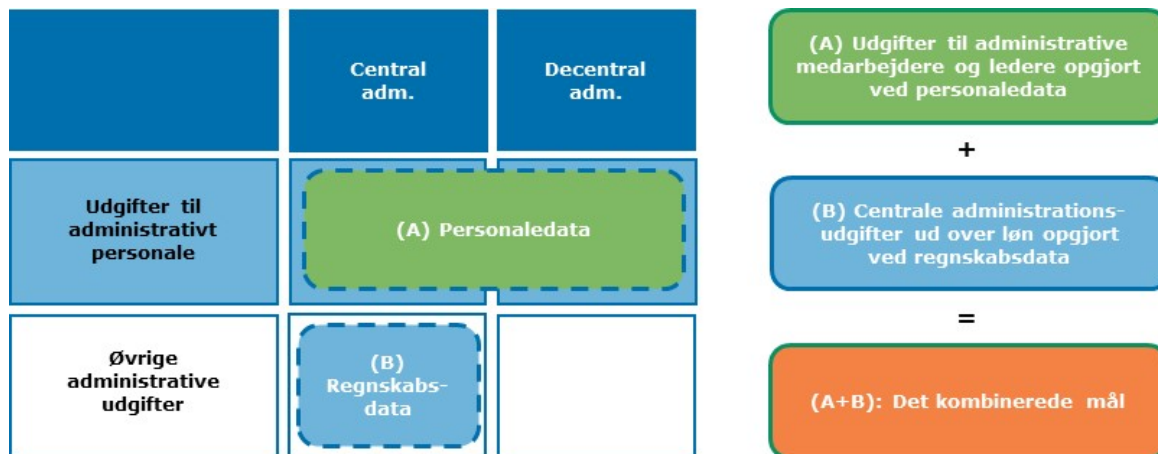
Kilde: Bæk & Houlberg (2016). Her opdateret med 2016-tal.

Den personalebaserede analyse i Figur 4.9 tegner et noget andet billede af Egedal kommunes relative udgiftsniveau end den regnskabsbaserede analyse i Figur 4.7. Hvor Egedals udgiftsniveau i den regnskabsbaserede analyse ligger over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, ligger udgifterne i den personalebaserede analyse på niveau med det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen – og i de seneste fire år i analysen endda en anelse under. Dette kan indikere, at en del af forklaringen på det relativt høje udgiftsniveau i den regnskabsbaserede analyse kan være, at Egedal Kommune har en relativt centraliseret tilgang til organisering og kontering af administrative medarbejdere og udgifter.

Den personalebaserede analyse har imidlertid også en række ulemper. For eksempel vil denne metode undervurdere det administrative ressourceforbrug i kommuner, hvor en del af de administrative opgaver er udliciteret og/eller købes hos andre kommuner, ligesom administrative udgifter til andet end personale ikke indgår i en personalebaseret opgørelse. For en samlet oversigt over fordele og ulemper ved henholdsvis den regnskabsbaserede analyse og den personalebaserede metode henvises til Bæk & Houlberg (2016).

For at bygge bro mellem den regnskabsbaserede og den personalebaserede metode har KORA udviklet en ny "kombineret metode", som kombinerer data fra de kommunale regnskaber og personalebaserede opgørelser af, hvilke medarbejdere der er ansat i administrative stillinger. Sammensætningen af det kombinerede mål for administrativt ressourceforbrug er illustreret i Figur 4.10.

Figur 4.10 Sammensætningen af det kombinerede mål for administrativt ressourceforbrug

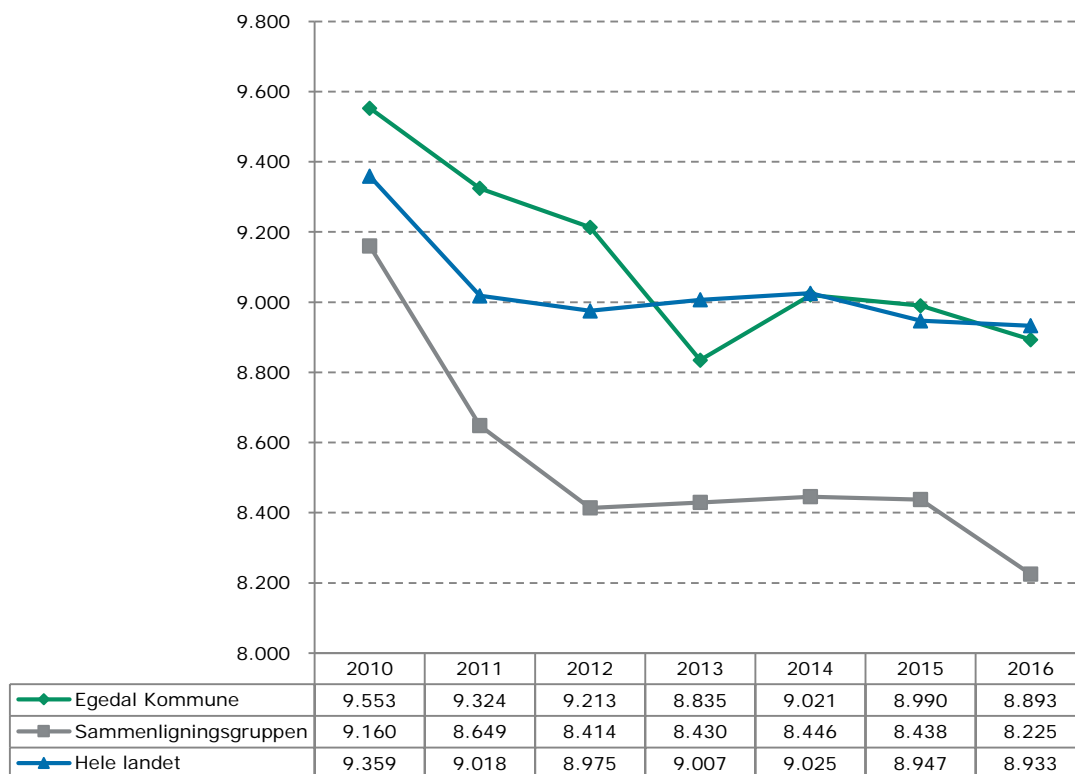

Kilde: Bæk & Houlberg (2016:13).

I kraft af kombinationen af data fra de to metoder er det muligt at tage højde for både de decentrale udgifter til administrativt personale og ledere samt for de centralt bogførte øvrige administrationsudgifter. Dermed undgås de vigtigste systematiske fejlkilder ved begge de eksisterende metoder (Bæk & Houlberg 2016:13). Det skal dog understreges, at den kombinerede metode ikke fjerner alle usikkerhedsmomenter i opgørelsen af de administrative udgifter. De potentielle målefejl knytter sig mest til den fjerde kvadrant i Figur 4.10 – de decentrale administrative udgifter, som ikke vedrører personale (fx det decentrale kontorhold). Disse udgifter er fortsat udeladt i den kombinerede metode, og metoden kan derfor være følsom over for forskelle mellem kommuner med hensyn til, i hvilken grad "øvrige administrative udgifter" som fx revision, it og telefoni udkonteres til de decentrale driftsområder eller placeres samlet på en central administrativ konto (Bæk & Houlberg 2016:13).

Figur 4.11 viser udviklingen i det administrative ressourceforbrug efter "den kombinerede metode". I forlængelse af det faldende administrative personaleforbrug i Figur 4.9 viser Figur 4.11, at det samlede administrative ressourceforbrug pr. indbygger har været faldende fra 2010 til 2016. Mere præcist er ressourceforbruget faldet fra ca. 9.700 kr. pr. indbygger til ca. 9.000 kr. pr. indbygger. En parallel udvikling har fundet sted i sammenligningsgruppen, idet ressourceforbruget her er faldet fra ca. 9.200 kr. pr. indbygger til ca. 8.200 kr. pr. indbygger. Såvel i starten som i slutningen af perioden ligger Egedal Kommunes udgiftsniveau dermed ca. 500-750 kr. højere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Det bemærkes, at de senest tilgængelige data er fra 2016 og dermed ikke opfanger den udgiftsreduktion, som Egedal Kommune – og eventuelt andre kommuner – har budgetteret med på hovedkonto 6 fra 2016 til 2017.

Figur 4.11 Udviklingen i administrativt ressourceforbrug efter den kombinerede metode. Kr. pr. indbygger, 2010-2016 (2016-priser)

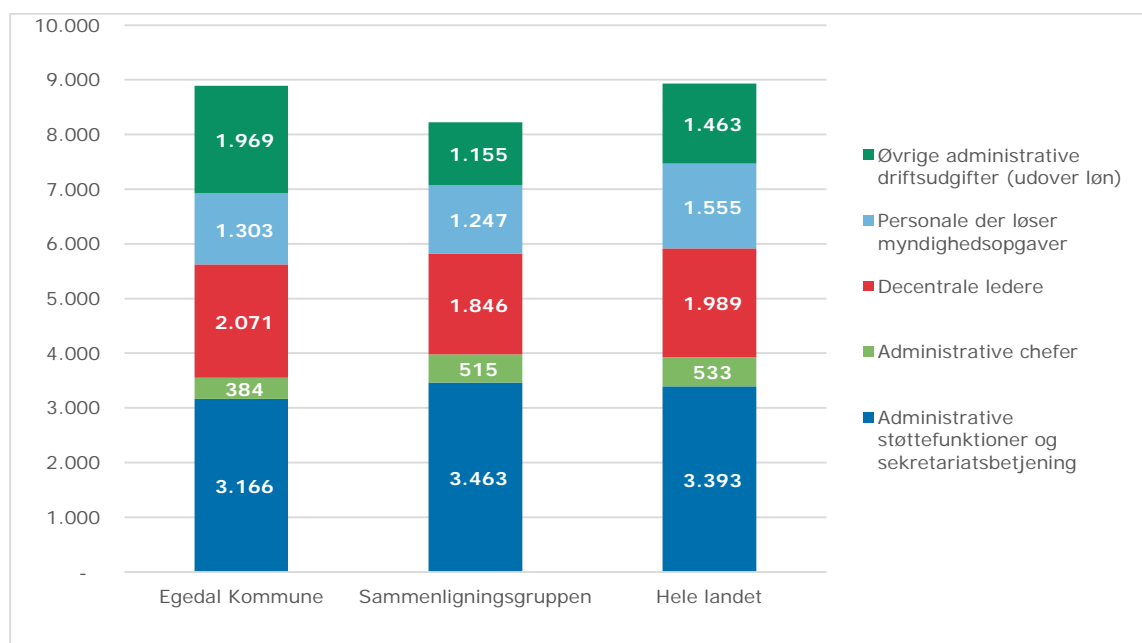
Note: For nærmere beskrivelse af den kombinerede metode, se Bæk & Houlberg (2016). Hele landet er beregnet som et uvægtet gennemsnit. Egedal Kommunes nøgletal er korrigeret for central kontering af udgifter til bygnings- og brandskadeforsikring samt skole-pc'er (jf. noterne til Figur 4.7).

Kilde: Bæk & Houlberg (2016). Her opdateret med 2016-tal.

Figur 4.12 viser det administrative ressourceforbrug fordelt på udgiftskomponenter efter "den kombinerede metode". Det bemærkes, at de enkelte udgiftselementer ikke kan ses fuldstændig isoleret fra hinanden. Hvis en kommune fx køber dele af den administrative opgaveløsning hos andre kommuner eller private leverandører, vil de fire personalebaserede udgiftselementer nederst i figuren alt andet lige blive mindre og det regnskabsbaserede udgiftselement øverst i figuren blive tilsvarende større.

Figur 4.12 indikerer, at den væsentligste forklaring på, at det samlede administrative ressourceforbrug ligger ca. 670 kr. højere pr. indbygger end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, skal findes i, at øvrige administrative driftsudgifter (ud over løn) ligger på et højere niveau i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen. Det vil fx sige udgifter til administrationsbygninger og til it/telefoni, forsikringer og konsulentytelser konteret på hovedkonto 6. Fokuseres alene på de personalebaserede udgiftselementer, peger Figur 4.12 på, at Egedal Kommune har et lavere ressourceforbrug til administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening end i sammenligningsgruppen, men omvendt et tilsvarende højere ressourceforbrug til decentrale ledere. Summen af det samlede ressourceforbrug for de fire personalebaserede udgiftselementer nederst i figuren er således tæt på at flugte med sammenligningsgruppen. Derimod ligger de øvrige administrative driftsudgifter (ud over løn) som sagt på et højere niveau end i sammenligningsgruppen og det samlede administrative ressourceforbrug ifølge den kombinerede metode ca. 670 kr. højere pr. indbygger i 2016.

Figur 4.12 Administrativt ressourceforbrug fordelt på udgiftskomponenter efter den kombinerede metode. Kr. pr. indbygger, 2016

Note: For nærmere beskrivelse af den kombinerede metode se Bæk & Houlberg (2016). Hele landet er beregnet som et uvægtet gennemsnit. Egedal Kommunes nøgletal for "Øvrige administrative driftsudgifter" er korrigeret for central kontering af udgifter til bygnings- og brandskadeforsikring samt skole-pc'er (jf. noterne til Figur 4.7).

Kilde: Bæk & Houlberg (2016). Her opdateret med 2016-tal.

KORAs validering af Egedal Kommunes konteringspraksis indikerer, at Egedal har en mere centraliseret konteringspraksis end en gennemsnitlig kommune, og at dette betyder, at Egedal Kommunes administrative ressourceforbrug overvurderes i såvel den regnskabsbaserede analyse i Figur 4.7 og Figur 4.8 som i den kombinerede metode i Figur 4.11 og Figur 4.12. Screeningsanalysen gør det imidlertid ikke muligt at sige præcist, hvordan Egedals konteringspraksis vedrørende forsikringer, it, telefoni mv. adskiller sig fra andre kommuners. Det vil kræve mere dybtgående analyser af konkrete enkeltkommuners konteringspraksis. Egedal Kommune har ifølge egne oplysninger en udgift på 1,4 mio. kr. til drift af skole-pc'er placeret på hovedkonto 6, som KORA vurderer mere retteligt hører til på hovedkonto 3 (konto 3.22.01) og derfor har korrigeret ovenstående nøgletal for. For kontering af it-udgifter kan det dog i almindelighed være vanskeligt at tolke reglerne meget præcist, men KORAs vurdering er, at de store systemer primært må skulle konteres centralt. Vurderingen er, at Egedal med en relativ central konteringspraksis på dette punkt konterer i god overensstemmelse med konteringsreglerne. Om andre kommuner nødvendigvis gør det, vides ikke, idet KORA ikke har grundlag for at udtale sig præcist om andre kommuners it-kontering. Valideringen af Egedal Kommunes konteringspraksis indikerer dog som nævnt, at kommunen formodentlig har en mere centraliseret konteringspraksis end en gennemsnitlig kommune. Egedal Kommune har endvidere fra og med 2016 investeret 3,2-3,5 mio. kr. årligt i den såkaldte "Herning-model" for hurtigere opfølgning og indsats på udsatte børn- og ungeområdet. Investeringen i sagsbehandlere konteres på hovedkonto 6, men forventes at give effektiviseringer i indsatsen på børn- og ungeområdet og dermed reducerede udgifter på hovedkonto 5. Også andre kommuner arbejder med denne investeringstankegang, både på børn- og ungeområdet og på arbejdsmarkedsområdet, ligesom andre kommuner også arbejder med centralisering af administrative funktioner. På baggrund af oplysninger fra Egedal Kommune vurderer KORA, at kommunen er forud for gennemsnittet af kommuner med hensyn til investeringstankegang og centralisering af administrative funktioner/udgifter – og som følge heraf i højere grad end gennemsnittet af andre kommuner har konteret disse udgifter på hovedkonto 6. Det vil

kræve mere dybtgående analyser af konkrete enkeltkommuners konteringspraksis at kunne vurdere, hvor meget Egedals konteringspraksis vedrørende forsikringer, it, telefoni mv. mere præcist adskiller sig fra andre kommuners. En sådan analyse ligger uden for rammerne af denne screeningsanalyse.

4.2.3 Voksne med særlige behov

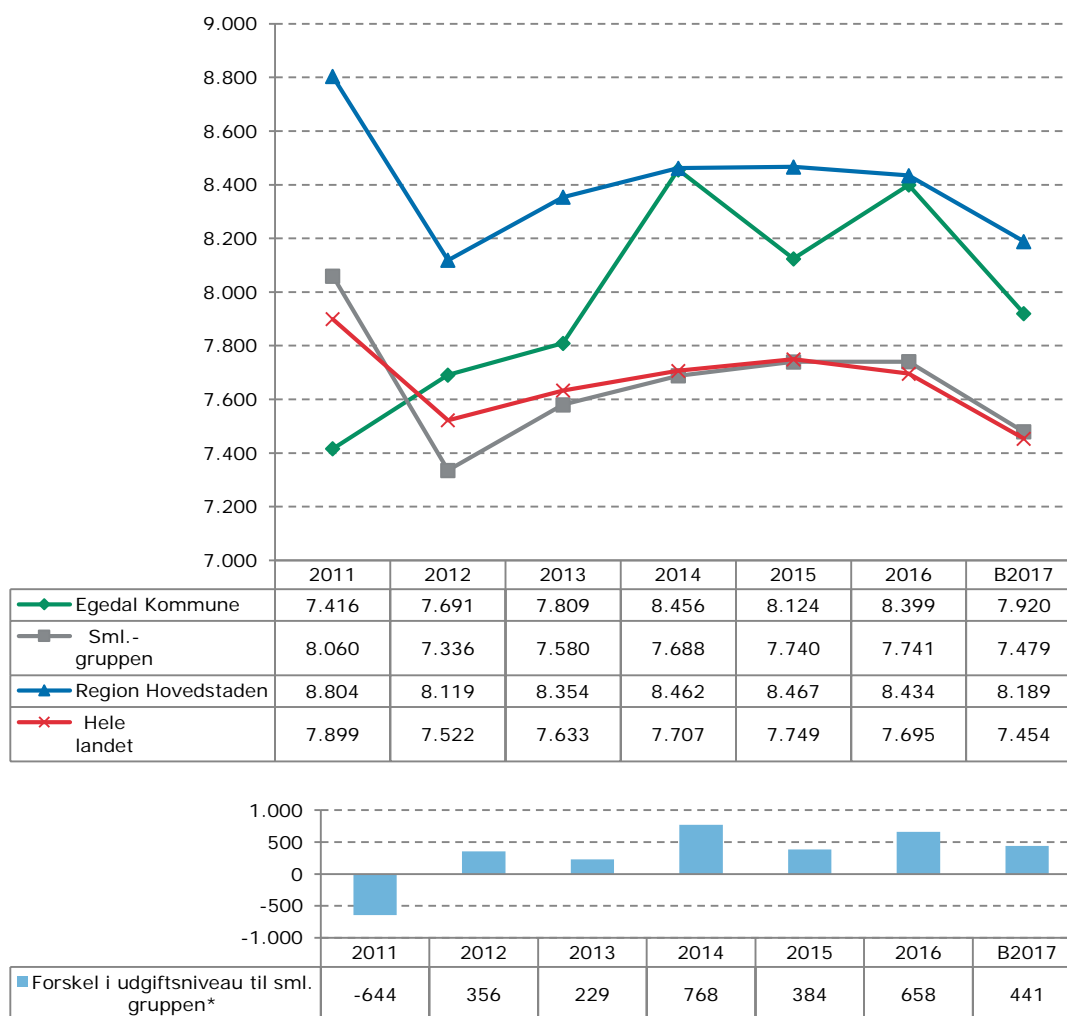
Højt udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov

Udgiften pr. 18-64-årig til voksne med særlige behov er ca. 440 kr. højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 11 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Egedal på delområdet for botilbud mv. til voksne med særlige behov. En del af de overgennemsnitlige udgifter til botilbud kan eventuelt hænge sammen med, at borgere i Egedal Kommune konteringsmæssigt ikke flyttes fra handicapområdet til ældreområdet, når de bliver 65 år.

Det bemærkes, at det i den praktiske arbejdstilrettelæggelse eller kontering af udgifterne ikke altid er muligt at sondre mellem, hvad der er indsatser rettet mod ældre, og hvad der er indsatser rettet mod handicappede. Afhængig af kommunernes konkrete organiserings- og konteringspraksis vil der således kunne være forskelle i, hvilke udgifter der i indeværende analyse optræder som ældreudgifter, og hvilke der optræder som udgifter til handicappede og dermed som en del af udgifterne til voksne med særlige behov.

Figur 4.13 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov i perioden 2011-2017.

Figur 4.13 Udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 18-64-årig, 2011-2017 (2017-priser)

Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Med hensyn til sammenligningsgruppen skal det bemærkes, at udgiftsbehovene på dette område i mindre grad afhænger af befolkningens socioøkonomiske sammensætning end på andre kommunale udgiftsområder. Der knytter sig derfor større usikkerhed til beregningen af udgiftsbehovene og inddelingen i sammenligningsgrupper på området for udsatte voksne end på andre udgiftsområder.

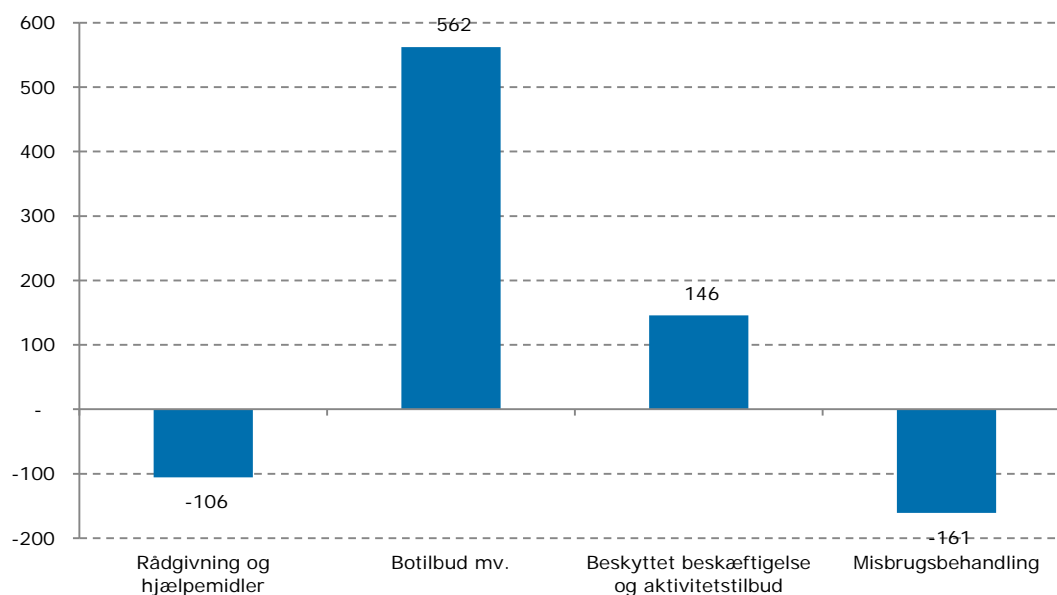
Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.700 og G8.703.

Det fremgår af Figur 4.13, at Egedal Kommunes udgiftsniveau har været stigende i perioden 2011-2014 og herefter ligget relativt stabilt fra 2014 til 2016. Det fremgår også, at Egedal Kommune i lighed med gennemsnittet i både sammenligningsgruppen, regionen og hele landet har budgetteret med faldende udgifter i 2017. På tilsvarende vis budgetterede både Egedal Kommune og sammenligningskommunerne med faldende udgifter i budget 2016, men den budgetterede udgiftsreduktion blev ikke realiseret, da budgetterne blev overskredet med ca. 670 kr. pr. 18-64-årig i Egedal og gennemsnitligt ca. 280 kr. pr. 18-64-årig i sammenligningsgruppen (T1.303). Figuren viser tillige, at udgifterne set over hele perioden fra 2011 til 2017 er steget mere i Egedal Kommune end gennemsnitligt i sammenligningsgruppen. Målt i forhold til sammenligningsgruppen lå det monetære serviceniveau 230-360 kr. højere pr. 18-64-årig end i sammenligningsgruppen i 2012-2013, mens det i 2016 lå 660 kr. over sammenligningsgruppen, og i 2017 er budgetteret til at ligge 440 kr. pr. 18-64-årig over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Forskellen i budget 2017 svarer til, at udgifterne ville være ca. 11 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Egedal Kommune oplyser, at borgere kommunen konteringsmæssigt ikke flyttes fra handicapområdet til ældreområdet, når de bliver 65 år. Andre kommuner kan her have en anden praksis, hvilket kan betyde, at Egedals Kommunes udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov bliver overvurderet i sammenligningen med andre kommuner. Det vides ikke, hvordan de enkelte kommunes praksis er, og det er derfor ikke muligt at sige om – og i givet fald hvor meget – at Egedal Kommunes udgiftsniveau overvurderes. Kommunen oplyser, at der i regnskab 2016 og budget 2017 er konteret 4,7 mio. kr. omkring botilbud på handicapområdet, som vedrører 65+-årige. Hvis *alle* andre kommuner i sammenligningsgruppen har flyttet disse udgifter til ældreområdet, kan Egedal Kommunes udgiftsniveau derfor være overvurderet med op mod 4,7 mio. kr. I praksis vil kommunerne sandsynligvis have varierende praksis, hvor nogle vil gøre som Egedal, mens andre helt eller delvist vil flytte borgere fra handicapområdet til ældreområdet, når de bliver 65 år. Antageligvis vil overvurderingen af Egedal Kommunes udgiftsniveau derfor være noget mindre end 4,7 mio. kr.

Figur 4.14 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området med voksne med særlige behov i 2017.

Figur 4.14 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området voksne med særlige behov. Kr. pr. 18-64-årig, 2017

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.700.

Figuren ovenfor indikerer, at udgiften pr. 18-64-årig til voksne med særlige behov er højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, fordi udgiften pr. 18-64-årig på delområdet for botilbud til voksne med særlige behov er ca. 560 kr. højere end i sammenligningsgruppen. Samtidig ligger udgiften til beskæftigelses- og aktivitetstilbud ca. 150 kr. over niveauet i sammenligningsgruppen. Omvendt ligger udgiften pr. 18-64-årig godt 100 kr. lavere end i sammenligningsgruppen på delområdet for rådgivning og hjælpemidler samt ca. 160 kr. lavere end i sammenligningsgruppen på delområdet for misbrugsbehandling. Som tidligere nævnt kan udgifterne til botilbud delvist være overvurderet som følge af, at borgere i Egedal

Kommune konteringsmæssigt ikke flyttes fra handicapområdet til ældreområdet, når de bliver 65 år.

Det er ikke muligt at bruge indikatorer for fx andelen af borgere, der modtager et tilbud, eller gennemsnitsomkostningen for de borgere der modtager et tilbud, til at give yderlig belysning af udgiftsområdets relativt høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen. Dette skyldes, at der, på trods af at de enkelte kommuner har overblik over antallet af borgere i forskellige foranstaltninger, enhedsomkostninger mv., ikke findes landsdækkende statistikker på tværs af kommunerne over de konkrete ydelser og aktiviteter for voksenhandicappede og andre voksne med særlige behov.

4.2.4 Børn og unge med særlige behov

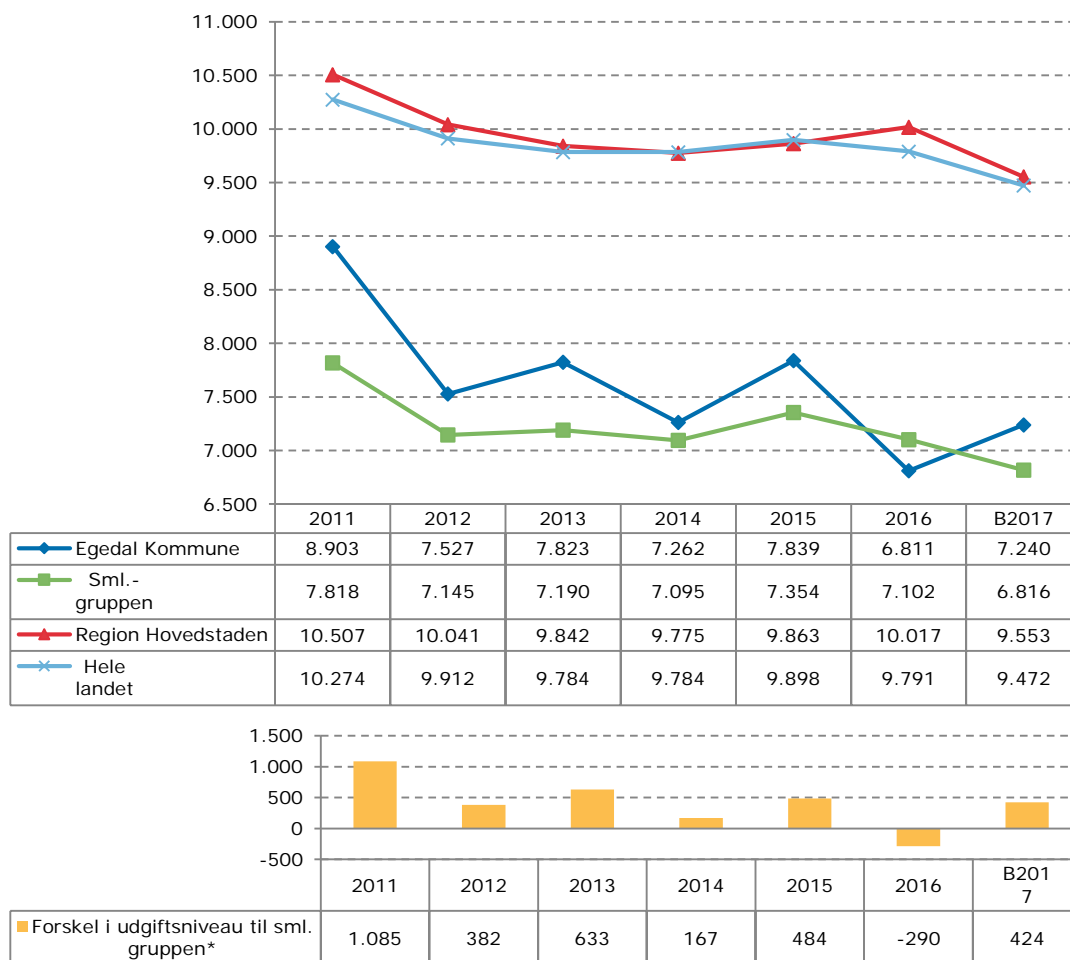
Faldende, men relativt højt udgiftsniveau på området for børn og unge med særlige behov

Udgiften pr. 0-22-årig til børn og unge med særlige behov er reduceret i de seneste år og er i 2017 ca. 420 kr. højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 5 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Egedal på delområdet for forebyggende foranstaltninger.

Af Figur 4.15 fremgår udgiftsudviklingen på området for børn og unge med særlige behov i perioden 2011-2017. Figuren viser, at Egedal Kommunes udgiftsniveau på området for børn og unge med særlige behov har været faldende over perioden 2011-2017, nemlig fra 8.900 kr. pr. 0-22-årig i 2011 til et budgetteret niveau på 7.200 kr. i 2017, svarende til et fald på små 20 %. Derudover viser figuren, at det relative udgiftsniveau typisk har været højere end niveauet i sammenligningsgruppen i hele perioden, men at denne forskel er reduceret over tid. Således var Egedal Kommunes udgift ca. 1.100 kr. højere pr. 0-22-årig i 2011, mens den i budget 2017 er omkring 420 kr. lavere.

Forskellen i budget 2017 svarer til, at udgifterne ville være ca. 5 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Figur 4.15 Udgiftsniveau på området for børn og unge med særlige behov (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 0-22-årig, 2011-2017 (2017-priser)

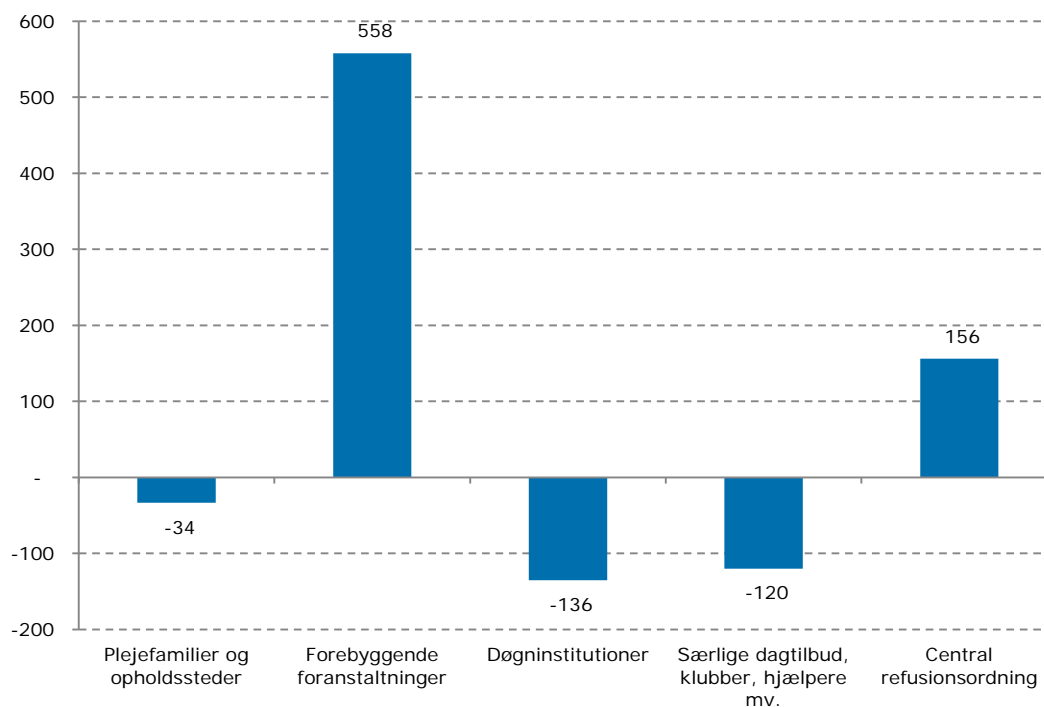

Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.600 og G8.63.

Figur 4.16 viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområdet inden for området for børn og unge med særlige behov i 2017.

Figur 4.16 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for børn og unge med særlige behov. Kr. pr. 0-22-årig, 2017

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.600.

Figur 4.16 indikerer, at udgiften pr. 0-22-årig til børn og unge med særlige behov er højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, især fordi udgiften pr. 0-22-årig til forebyggende foranstaltninger er ca. 560 kr. højere end i sammenligningsgruppen, og indtægterne fra den centrale refusionsordning er ca. 160 kr. mindre. Det sidste kan ses som udtryk for, at Egedal Kommune har relativt færre af de særligt dyre enkeltsager, hvor udgifterne delvist dækkes af statslige refusioner. Derudover peger figuren på, at delområderne for døgninstitutioner og særlige dagtilbud mv. ligger henholdsvis ca. 140 og 120 kr. lavere pr. 0-22-årig i Egedal Kommune end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, mens udgifter til plejefamilier og opholdssteder ikke adskiller sig væsentligt fra det gennemsnitlige.

4.3 Udgiftsområder med relativt gennemsnitlige eller lave udgifter

I det følgende præsenteres de væsentlige tendenser i udviklingen på udgiftsområder med lave eller gennemsnitlige udgifter relativt til sammenligningsgruppen.

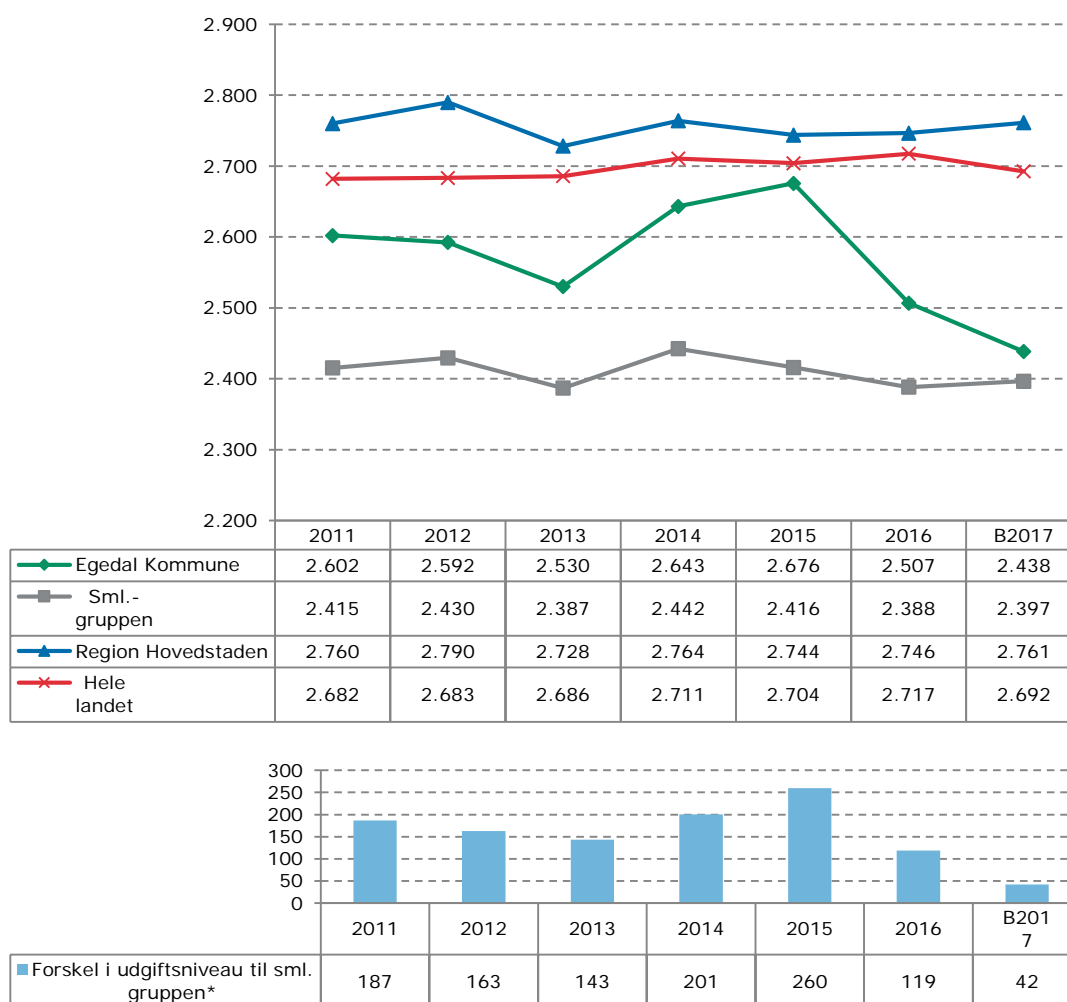
4.3.1 Sundheds- og tandpleje

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for sundheds- og tandpleje

Udgiften pr. 0-17-årig til sundheds- og tandpleje i Egedal Kommune har udvist en faldende tendens i forhold til sammenligningsgruppen og ligger i 2017 på samme niveau som kommunerne i sammenligningsgruppen. De relativt små afvigelser på henholdsvis sundheds- og tandplejeområdet opvejer hinanden.

Figur 4.17 viser udviklingen i udgiftsniveauet på området for sundheds- og tandpleje i perioden 2011-2017.

Figur 4.17 Udgiftsniveau på området for sundheds- og tandpleje (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 0-17-årig, 2011-2017 (2017-priser)

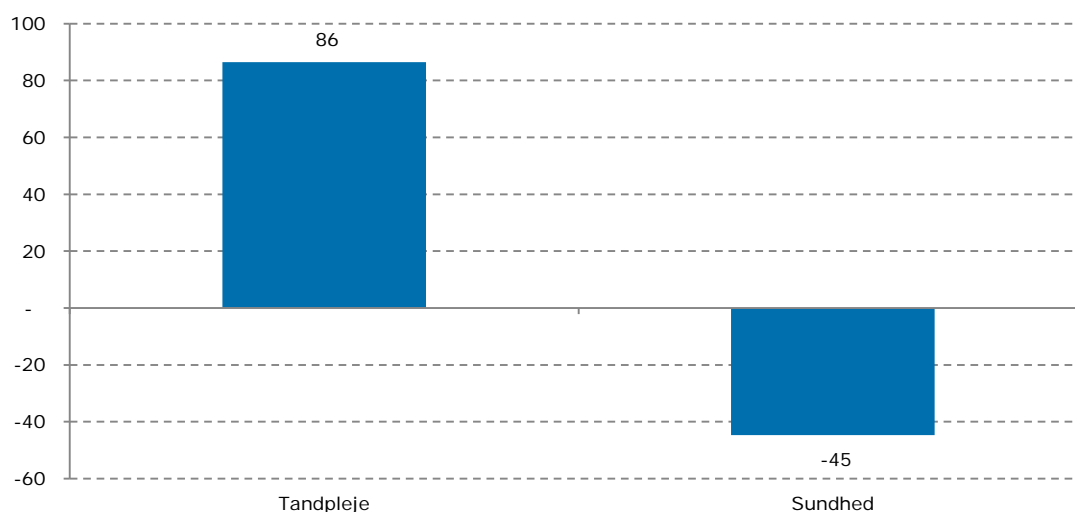
Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.600 og G9.63.

Figur 4.17 peger på, at Egedal Kommunes udgiftsniveau på området for sundheds- og tandpleje er gået lidt op og ned i perioden 2011-2017, men over hele perioden har udvist en faldende tendens. Set over hele perioden er udgifterne faldet mere end i sammenligningsgruppen, og de over gennemsnitlige udgifter i starten af perioden i forhold til sammenligningsgruppen eksisterer stort set ikke i slutningen af perioden. Hvor udgiftsniveauet i Egedal Kommune lå små 200 kr. pr. 0-17-årig over sammenligningsgruppen i 2011 og 2011, ligger udgifterne på linje med sammenligningsgruppen i 2017.

Figur 4.18 viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for sundheds- og tandpleje i 2017.

Figur 4.18 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for sundheds- og tandpleje. Kr. pr. 0-17-årig, budget 2017

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.600.

Figur 4.18 indikerer, at udgiften pr. 0-17-årig til tandpleje er marginalt højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. For området som helhed opvejes dette dog af, at udgifterne på delområdet for sundhedspleje ligger tilsvarende lavere end i sammenligningsgruppen. Det samlede udgiftsniveau for sundheds- og tandplejen flugter dermed stort set med sammenligningsgruppen.

4.3.2 Overførsler (ekskl. forsikrede ledige)

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for overførsler (ekskl. forsikrede ledige)

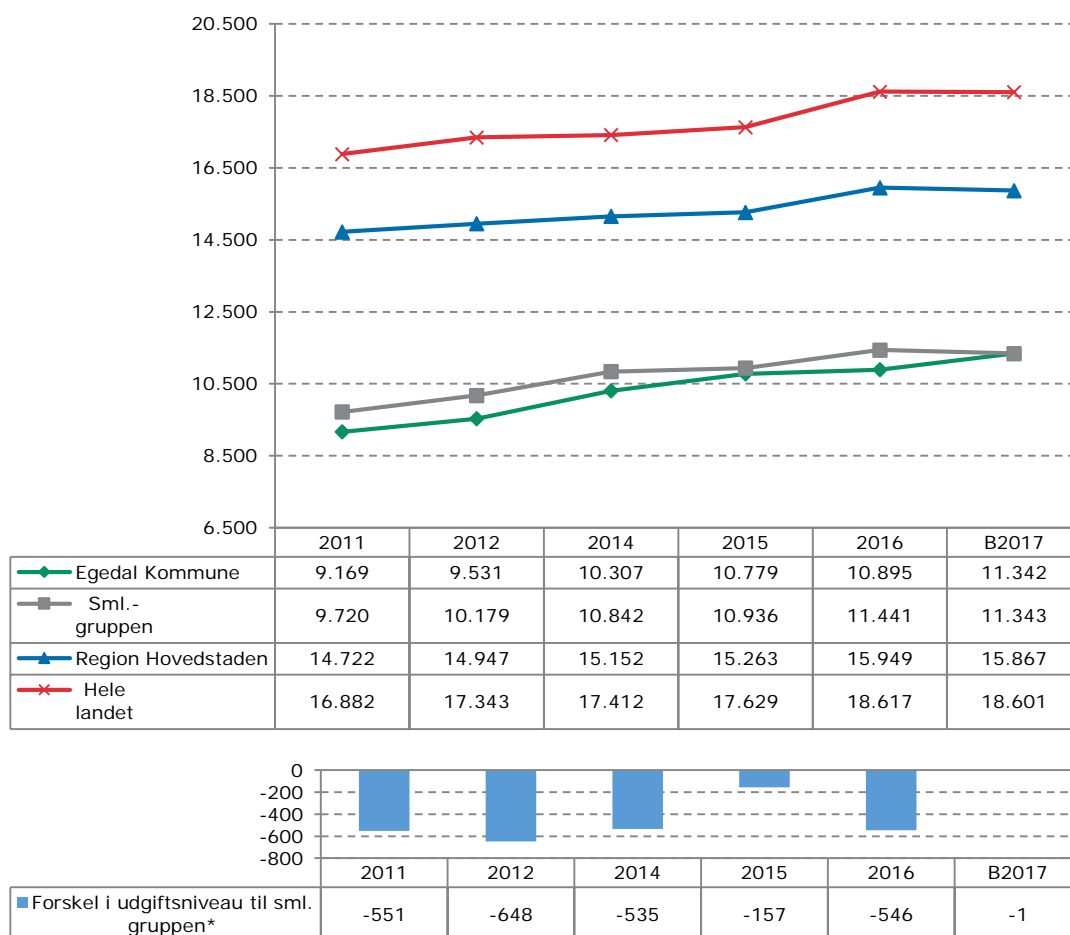
Udgiften pr. 17-64-årig til overførsler i Egedal Kommune ligger relativt tæt på kommunerne i sammenligningsgruppen og er i 2017 budgetteret til at svare præcist til det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Egedal Kommunes udgiftsniveau ligger over det gennemsnitlige med hensyn til delområder som sygedagpenge og revalidering, men dette udlignes af tilsvarende lavere udgifter til især kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger, så Egedal Kommunes samlede udgiftsniveau til overførsler svarer til det gennemsnitlige for de mest sammenlignelige kommuner.

Figur 4.19 viser udviklingen i udgiftsniveau på området for overførsler i perioden 2011-2017. Det bemærkes, at der er tale om et aggregeret mål for de samlede overførselsudgifter med én samlet sammenligningsgruppe for overførselsområdet som helhed. Analysen tegner dermed et mindre nuanceret billede end de mere detaljerede udgiftsområdetabeller i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet.

Det er på dette udgiftsområde særligt vigtigt at være opmærksom på ikke at tolke på den absolutte udvikling fra år til år i Egedal Kommune, da der over perioden er sket flere omlægninger af refusionerne på overførselsområdet, som påvirker, hvor stor en del af udgiften der betales af kommunen. Mest markant i 2011, hvor refusionssatserne generelt blev reduceret, og i særdeleshed for indsatser, hvor der ikke sker aktivering gennem løntilskud, virksomhedspraktik eller ordinær uddannelse. Endvidere er der fra og med 2016 gennemført en stor refusionsomlægning, hvor refusionssatserne for de forskellige ydelser gøres ens, og der indføres en trappemodel med aftrapning af refusionen over tid. Analysens fokus er derfor ikke den absolutte udgiftsudvikling i Egedal Kommune, men den *relative* udgiftsudvikling i Egedal Kommune i forhold til andre kommuner.

Figur 4.19 peger på, at nettodriftsudgifterne pr. 17-64-årig i lighed med andre kommuner har været svagt stigende i Egedal Kommune fra 2011 til 2015. I kølvandet på refusionsomlægningen i 2016 er udgifterne steget relativt mere i både sammenligningsgruppen og på landsplan end i Egedal Kommune, hvilket indikerer, at Egedal Kommune har færre langvarige ydelsesmodtagere end gennemsnitligt, og at refusionsomlægningen med aftrapning af refusionen over tid derfor har været mindre udgiftsløftende i Egedal Kommune end i en gennemsnitskommune. Til og med 2004 – og igen i 2016 – ligger Egedal Kommunes udgiftsniveau pr. 17-64-årig omkring 550-650 kr. lavere end i sammenligningsgruppen, men fra 2014 til 2015 stiger udgifterne en tand mere i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen og er også budgetteret til at stige lidt mere i 2017 end i sammenligningsgruppen. Alt i alt er der dog tale om relativt små afvigelser, og i 2017 flugter det budgetterede udgiftsniveau præcist med det gennemsnitlige udgiftsniveau i sammenligningsgruppen.

Figur 4.19 Udgiftsniveau på området for overførsler (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 17-64-årig, 2011-2017 (2017-priser), ekskl. forsikrede ledige

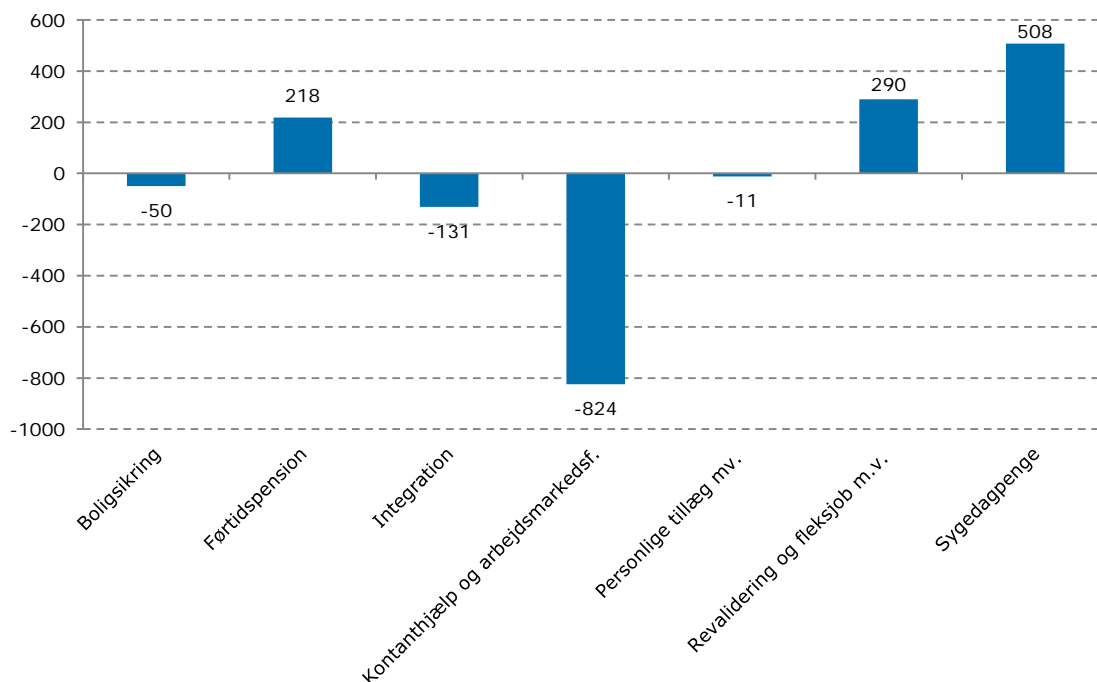

Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at overførselsudgifterne er afgrænset lidt anderledes end i de årlige aftaler om kommunernes økonomi mellem regeringen og Kommunernes Landsforening. Konkret består udgifterne til overførsler af udgifter til kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger samt forsikrede ledige, sygedagpenge, førtidspensioner, personlige tillæg, boligsikring, tilbud til udlændinge samt revalidering og løntilskud. Bemærk endvidere, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2) og derved adskiller sig fra sammenligningsgrupperne i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet. Bemærk endelig, at udgiftsændringerne især i 2016 kan være påvirket af refusionsomlægninger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.100, T8.200, T8.300, T8.400, T8.500, T8.800 og T8.900.

Figur 4.20 viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for overførsler i 2017. Fordelingen mellem de enkelte ydelsestyper skal dog alene opfattes som vejledende pejlemærker, da der afhængigt af de enkelte kommuners visitationspraksis kan være tale om delvist forbundne kar mellem de enkelte ydelsestyper.

Figur 4.20 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for overførsler. Kr. pr. 17-64-årig, budget 2017, ekskl. forsikrede ledige

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder. Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2) og derved adskiller sig fra sammenligningsgrupperne i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.100, T8.200, T8.300, T8.400, T8.500, T8.800 og T8.900.

Figur 4.20 peger på, at udgiften pr. 17-64-årig til overførsler er højere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen på delområderne for sygedagpenge, revalidering/fleksjob mv. og førtidspension, men omvendt er tilsvarende lavere på delområderne for kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger og integration.

Samlet peger analysen på, at Egedal Kommunes udgiftsniveau ligger over det gennemsnitlige for de mest sammenlignelige kommuner med hensyn til delområder som sygedagpenge og revalidering, men at dette udlignes af tilsvarende lavere udgifter til især kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger, så Egedal Kommunes samlede udgiftsniveau til overførsler svarer til det gennemsnitlige for de mest sammenlignelige kommuner på overførselsområdet som helhed.

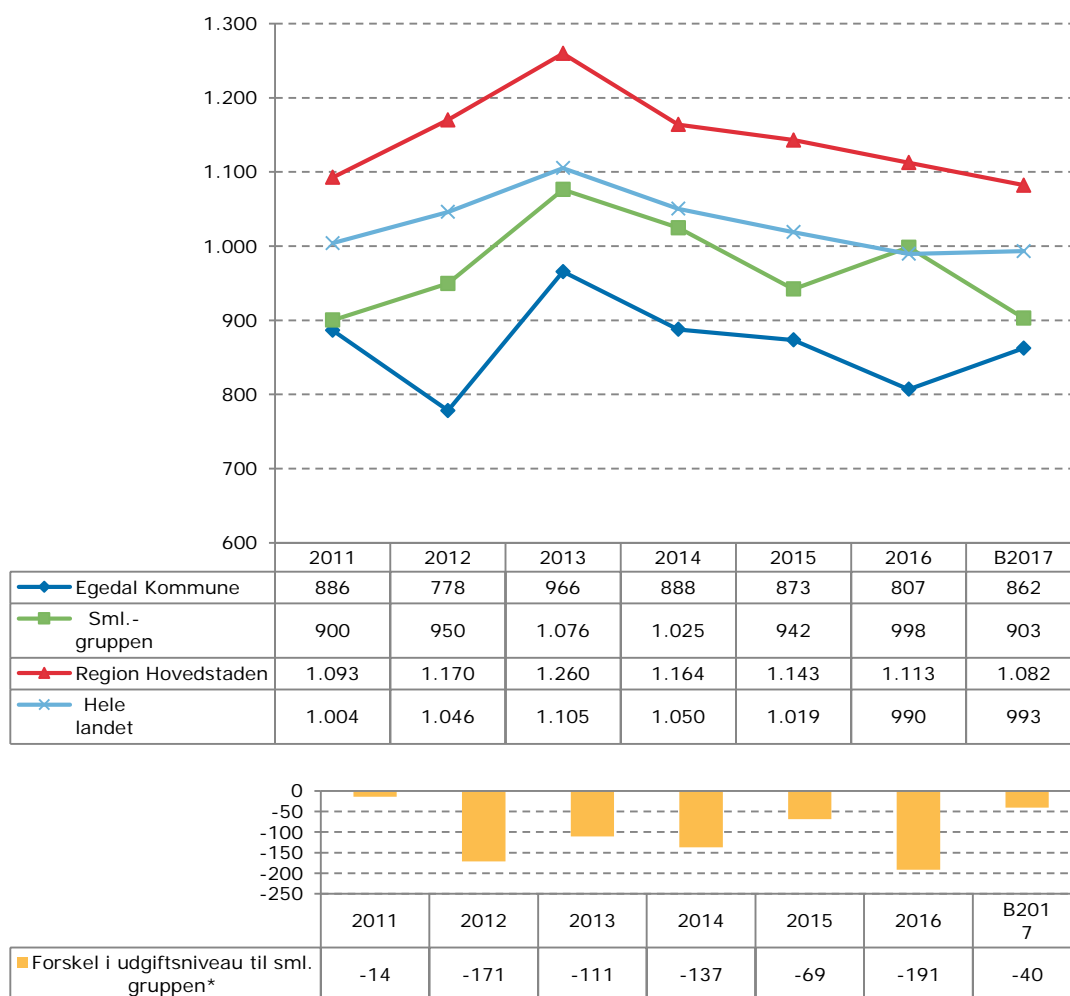
4.3.3 Vejevæsen

Lavt udgiftsniveau på området for vejevæsen

Udgiften pr. indbygger til vejevæsen er i budget 2017 ca. 40 kr. lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Tages der højde for, at Egedal Kommunes udgiftsbehov er større end i sammenligningsgruppen, er afvigelsen antageligvis større. Særligt er udgifterne i Egedal Kommune budgetteret lavere på delområdet for vedligeholdelse, belægnings mv. Over perioden 2011-2017 som helhed ligger Egedal Kommunes udgiftsniveau under niveauet i sammenligningsgruppen.

Figur 4.21 viser udviklingen i udgiftsniveauet på området for vejvæsen i perioden 2011-2017. Vejområdet er et udgiftsområde, hvor udgifter til vintertjeneste mv. naturligt vil udvise udsving som følge af forskelligt vejrlig fra år til år. Figuren peger da også på, at Egedal Kommunes udgiftsniveau pr. indbygger svinger lidt fra år til år. Set over perioden som helhed har udgiftsniveauet dog ligget relativt konstant på et niveau omkring 800-900 kr. pr. indbygger. Derudover viser figuren, at forskellene i udgifter pr. indbygger mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen har været nogenlunde konstant siden 2012 med mindre hop op og ned fra ca. 50 kr. mindre end sammenligningsgruppen i 2015 og 2017 til ca. 190 kr. mere i 2016. Ses der isoleret på budgetterne for 2017, ligger udgiftsniveauet i Egedal Kommune 40 kr. under sammenligningsgruppen, hvilket i hele mio. kr. svarer til omkring 2 mio. kr.

Figur 4.21 Udgiftsniveau på området for vejvæsen (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger, 2011-2017 (2017-priser)

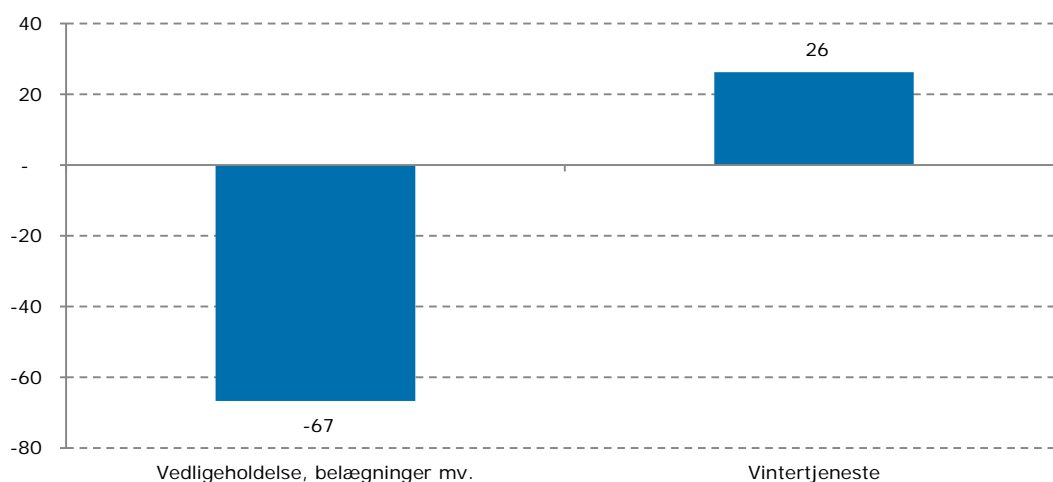
Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Det bemærkes, at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov på vejområdet er 9 % højere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. I fortolkningen kan derfor indgå, at afvigelsen i beregnet udgiftsbehov er større end de 5 %, der i ECO Nøgletal bruges som tommelfingerregel for usikkerheden i udgiftsbehovsberegningen (Houlberg, Andersen & Jordan 2017).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.200 og G9.203.

Ved tolkningen af forskelle til sammenligningsgruppen bør også indgå, at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov på vejområdet er 9 % højere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Det højere udgiftsbehov kunne således være med til at forklare, hvis udgiftsniveauet i Egedal Kommune var højere end i sammenligningsgruppen. Dette er imidlertid ikke tilfældet, idet udgifterne i kommunen ligger 4,5 % under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Samlet betyder dette, at det af nøgletalsscreeningen indikerede monetære serviceniveau på vejområdet sandsynligvis er et overkantsskøn. Afvigelsen på -2 mio. kr. i forhold til sammenligningsgruppen ville antageligvis være mere negativ, hvis at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov på vejområdet lå tættere på det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Figur 4.22 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for vejvæsen i 2017.

Figur 4.22 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for vejvæsen. Kr. pr. indbygger, 2017

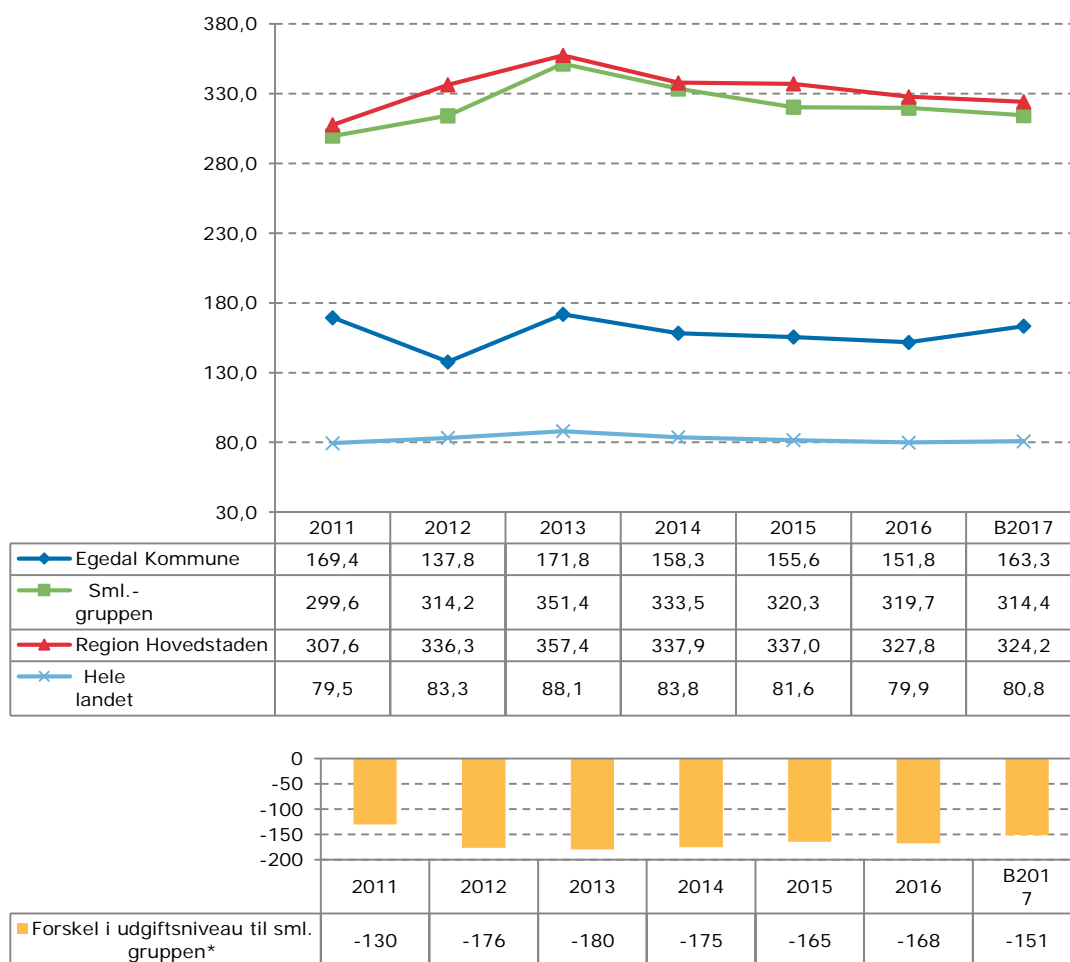
Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.200.

Figuren markerer, at når den budgetterede udgift pr. indbygger til vejvæsen i budget 2017 er lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, så er det, fordi udgiften pr. indbygger på delområdet for vedligeholdelse, belægninger mv. er ca. 70 kr. lavere end i sammenligningsgruppen. På delområdet for vintertjeneste er udgiften pr. indbygger omvendt ca. 30 kr. højere.

Af hensyn til konsistensen i sammenligningerne på tværs af udgiftsområder er vejudgifterne i ovennævnte figurer opgjort pr. indbygger, da den samlede befolkning er den potentielle målgruppe for brug af vejene. Den væsentligste udgiftsdrivende faktor på vejområdet er imidlertid ikke indbyggertallet, men vejlængden. Dette afspejles også i, at vejlængden pr. indbygger er det dominerende udgiftsbehovskriterium i udvælgelsen af sammenligningskommuner på vejområdet. Ved sammenligninger med sammenligningsgruppen er der dermed i en vis udstrækning taget højde for, at Egedal Kommune bliver sammenlignet med kommuner, der i lighed med Egedal har en relativ lille vejlængde i forhold til indbyggertallet. Da vejlængden pr. indbygger i Egedal Kommune imidlertid afviger lidt (5,3 meter vej pr. indbygger) fra det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (5,4 meter vej pr. indbygger), er udviklingen i vejudgifterne pr. meter vej som supplerende analyse vist i Figur 4.23.

Figur 4.23 Udgiftsniveau på området for vejvæsen (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. meter vej, 2011-2017 (2017-priser)

Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.200 og G9.203.

Figur 4.23 viser, at udgiften pr. meter vej til vejvedligeholdelse mv. i alle år har ligget på et lavere niveau i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen. Uanset om vejudgifterne opgøres pr. indbygger eller pr. meter vej, ligger Egedal Kommunes udgifter dermed under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

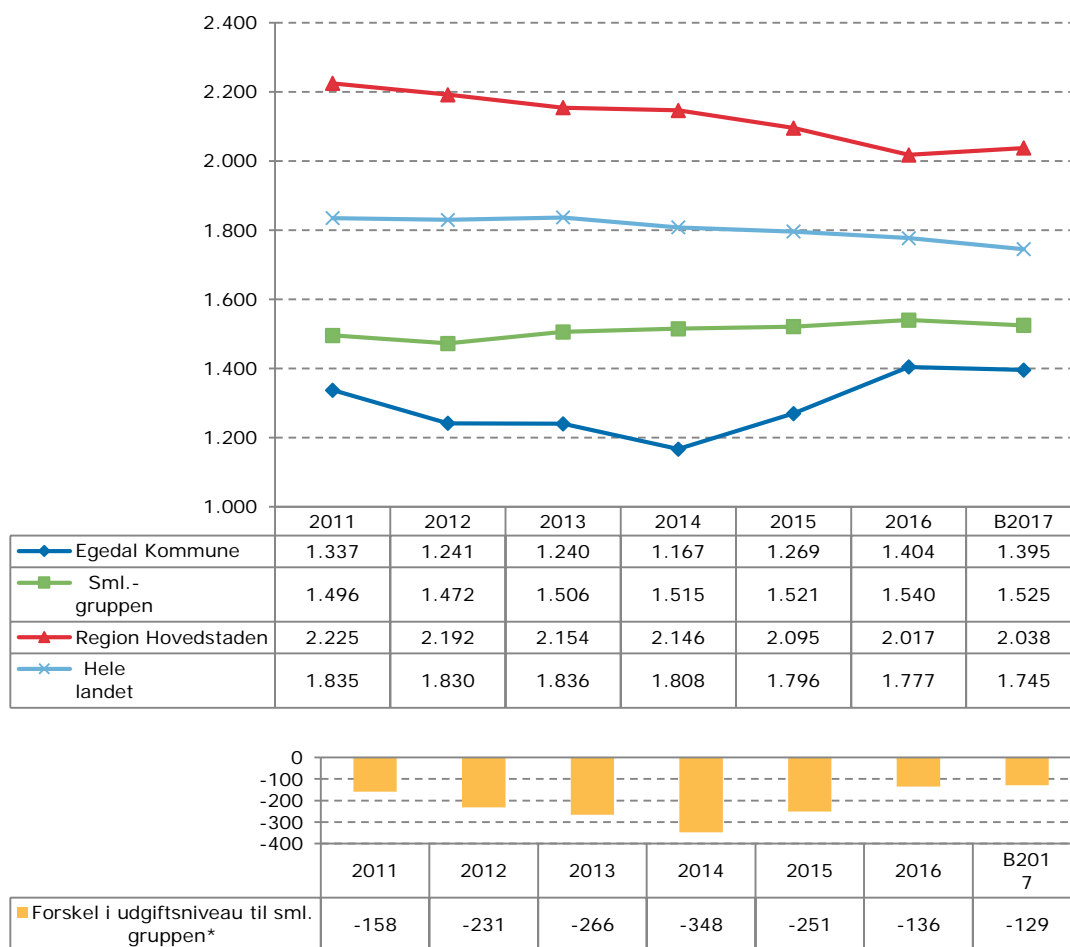
4.3.4 Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.

Lavt udgiftsniveau på området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.

Udgiften pr. indbygger til fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. er ca. 130 kr. lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 6. mio. kr. højere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne lavere i Egedal Kommune på delområdet musikarrangementer og folkeoplysning.

Figur 4.24 viser udgiftsniveauet på området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. i perioden 2011-2017. Figuren viser, at Egedal Kommunes udgiftsniveau har været faldende fra 2011 til 2014 og herefter har udvist en stigende tendens. I 2017 budgetteres med et uændret udgiftsniveau, så udgiften i 2017 forventes at ligge lidt over niveauet i 2011. Derudover viser figuren, at udgiftsniveauet i alle årene har været lavere end i sammenligningsgruppen, og at denne forskel har været stigende frem til 2014 og derefter været faldende. Ændringerne i forhold til sammenligningsgruppen afspejler dermed udgiftsændringerne i Egedal Kommune i perioden. I 2017 er den budgetterede udgift pr. indbygger 129 kr. lavere i Egedal Kommune end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Figur 4.24 Udgiftsniveau på området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger, 2011-2017 (2017-priser)

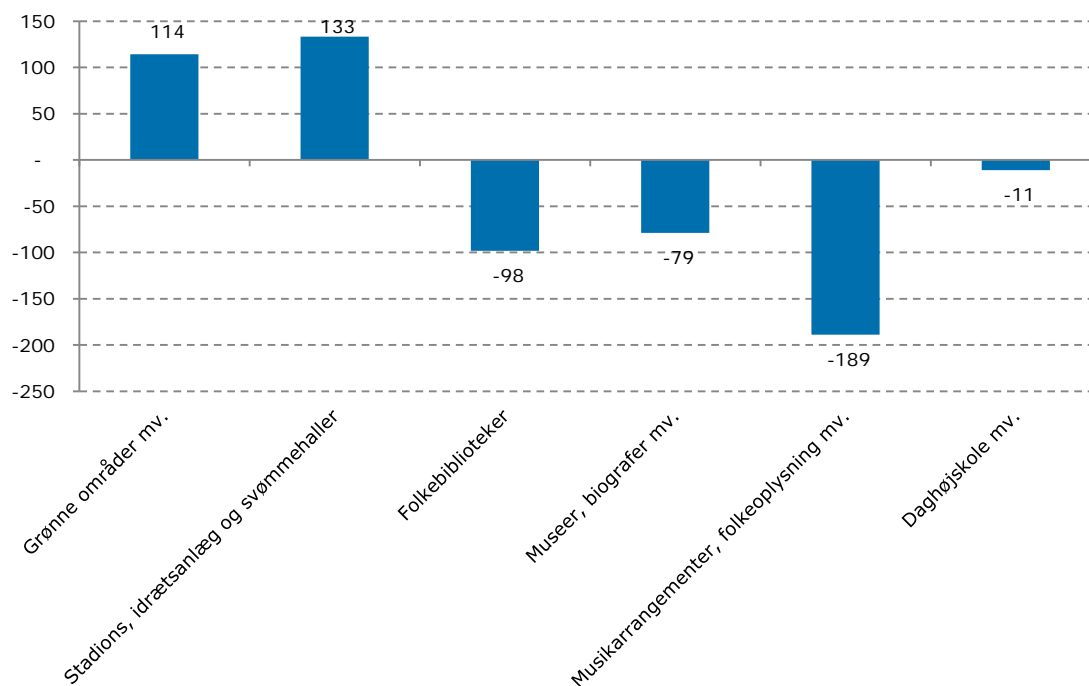

Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.100 og G9.103.

Figur 4.25 viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. i 2017.

Figur 4.25 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. Kr. pr. indbygger, 2017

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.100.

Figur 4.25 indikerer, at Egedal Kommune har en højere udgift pr. indbygger på delområderne for stadions, idrætsanlæg og svømmehaller og for grønne områder mv., men en mindst tilsvarende lavere udgift pr. indbygger for musikarrangementer/folkeoplysning, folkebiblioteker samt for museer, biografer mv. Mest markant adskiller delområdet musikarrangementer og folkeoplysning sig, idet Egedal Kommune her ligger 190 kr. under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

4.3.5 Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse

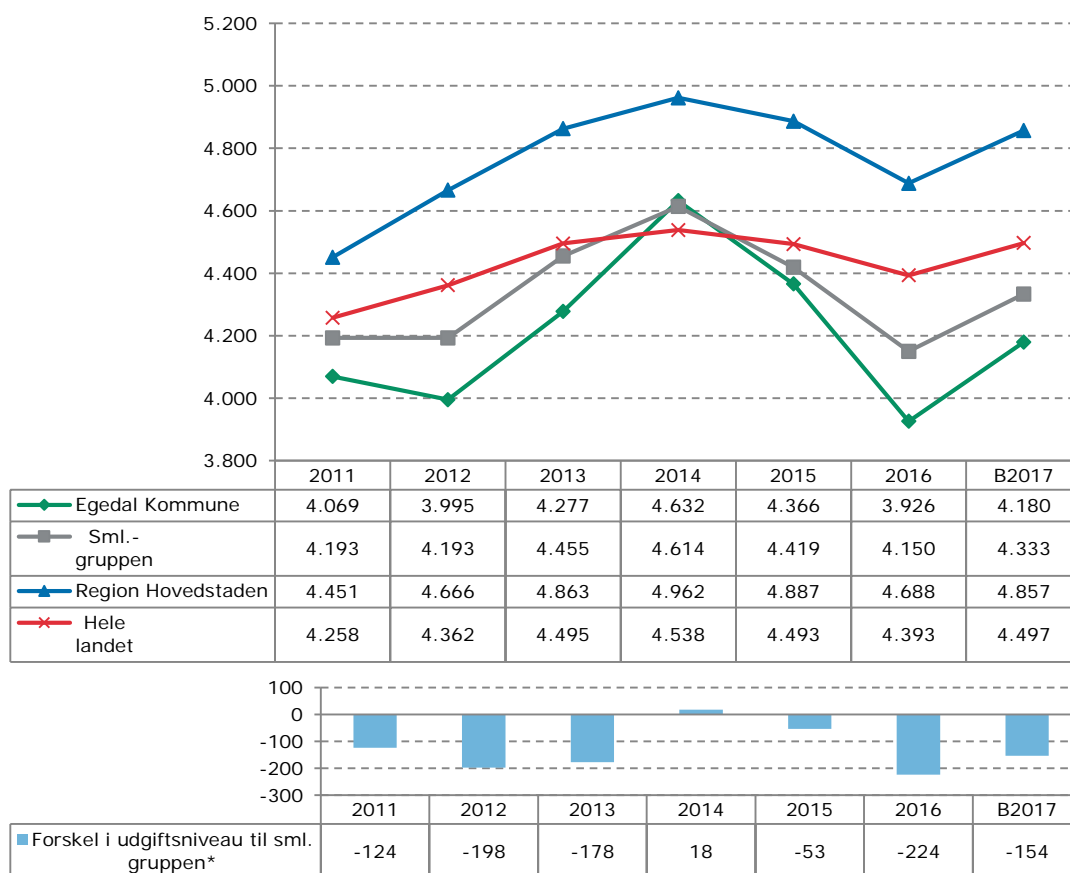
Udgiften pr. indbygger til sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse er steget mere i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen frem til 2014, men er siden faldet mere og ligger i 2017 – på samme måde som i 2011 – ca. 150 kr. under niveauet i sammenligningsgruppen. Afvigelsen kan forklares ved, at Egedals udgiftsbehov er tilsvarende lavere end sammenligningsgruppen. En væsentlig del af udgifterne på området vedrører tillige aktivitetsbestemt medfinansiering, som kommunen ikke har mulighed for at prioritere. Det generelle udgiftsniveau dækker over, at Egedal Kommunes udgifter pr. indbygger især er lavere på delområdet for genoptræning sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen.

Figur 4.26 viser udviklingen i udgiftsniveauet for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse i perioden 2011-2017. Det bemærkes, at en væsentlig del af udgifterne på dette udgiftsområde

vedrører aktivitetsbestemt medfinansiering, som kommunen ikke har mulighed for at prioritere eller påvirke på kort sigt. Her modtager kommunen blot en regning fra regionen, der skal betales. Figuren viser, at Egedal Kommunes udgiftsniveau i lighed med andre kommuner er steget i starten af perioden (frem til 2014) og derefter har været faldende frem til det seneste regnskabsår i 2016. Derudover viser figuren, at udgifterne i Egedal Kommune er steget relativt mere i starten af perioden end i sammenligningskommunerne, men omvendt er faldet relativt mere i slutningen af perioden. Samlet set betyder udviklingen, at hvor Egedal Kommunes udgifter pr. indbygger lå ca. 120 kr. under niveauet i sammenligningsgruppen i 2011, lå udgiften pr. indbygger ca. 220 kr. under sammenligningsgruppen i 2016 og er budgetteret til at ligge ca. 150 kr. under sammenligningsgruppen i 2017.

Ved tolkningen af forskelle til sammenligningsgruppen bør det også indgå, at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov på sundhedsområdet er 5 % lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Når Egedal Kommunes udgifter i 2017 ligger ca. 4 % under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, kan dette med andre ord forklares ved, at udgiftsbehovene i Egedal Kommune er tilsvarende lavere.

Figur 4.26 Udgiftsniveau på området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger, 2011-2017 (2017-priser)

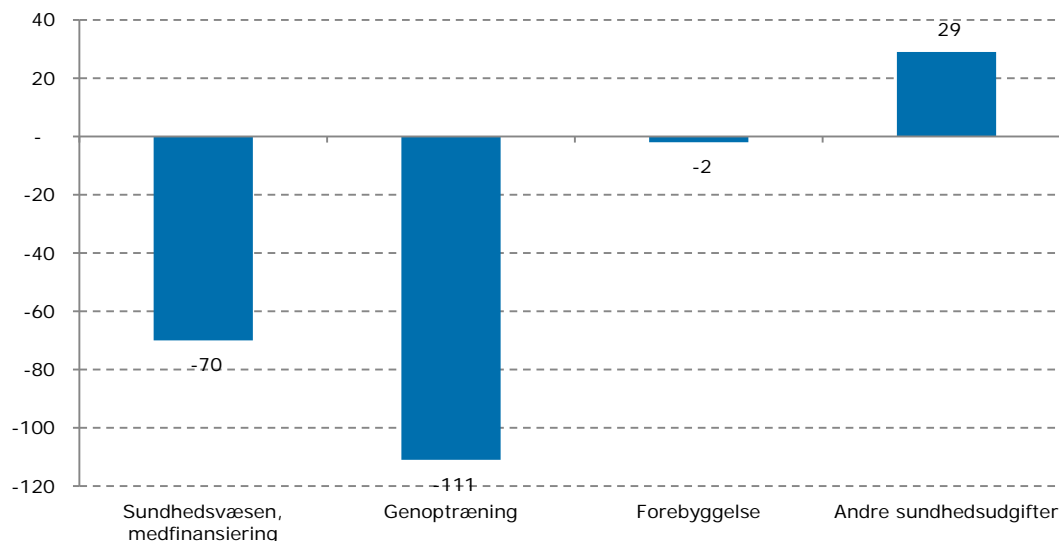
Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Fra og med 2012 er den kommunale medfinansiering på sundhedsområdet fuldt ud aktivitetsbestemt. For at skabe sammenlignelighed er udgifterne i årene før 2012 for alle kommuner tillagt udgifter til kommunalt grundbidrag vedrørende sundhedsvæsenet (funktion 7.62.82 gruppe 001).

Det bemærkes, at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov på sundhedsområdet er 5,4 % lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. I fortolkningen kan derfor indgå, at afvigelsen i beregnet udgiftsbehov er en anelse større end de 5 %, der i ECO Nøgletal bruges som tommelfingerregel for usikkerheden i udgiftsbehovsberegningen (Houlberg, Andersen & Jordan 2017).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.700 og G9.703.

Figur 4.27 viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse i 2017.

Figur 4.27 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse. Kr. pr. indbygger, 2017

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.700.

Figuren peger på, at den gennemsnitlige udgift pr. indbygger sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen dækker over forskellige udsving i positiv og negativ retning, når man betragter udgiftsniveauet på delområderne. Således er udgifterne pr. indbygger henholdsvis 110 kr. og 70 kr. lavere på delområderne for genoptræning og den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet, mens det omvendt er ca. 30 kr. højere pr. indbygger på delområdet for andre sundhedsudgifter.

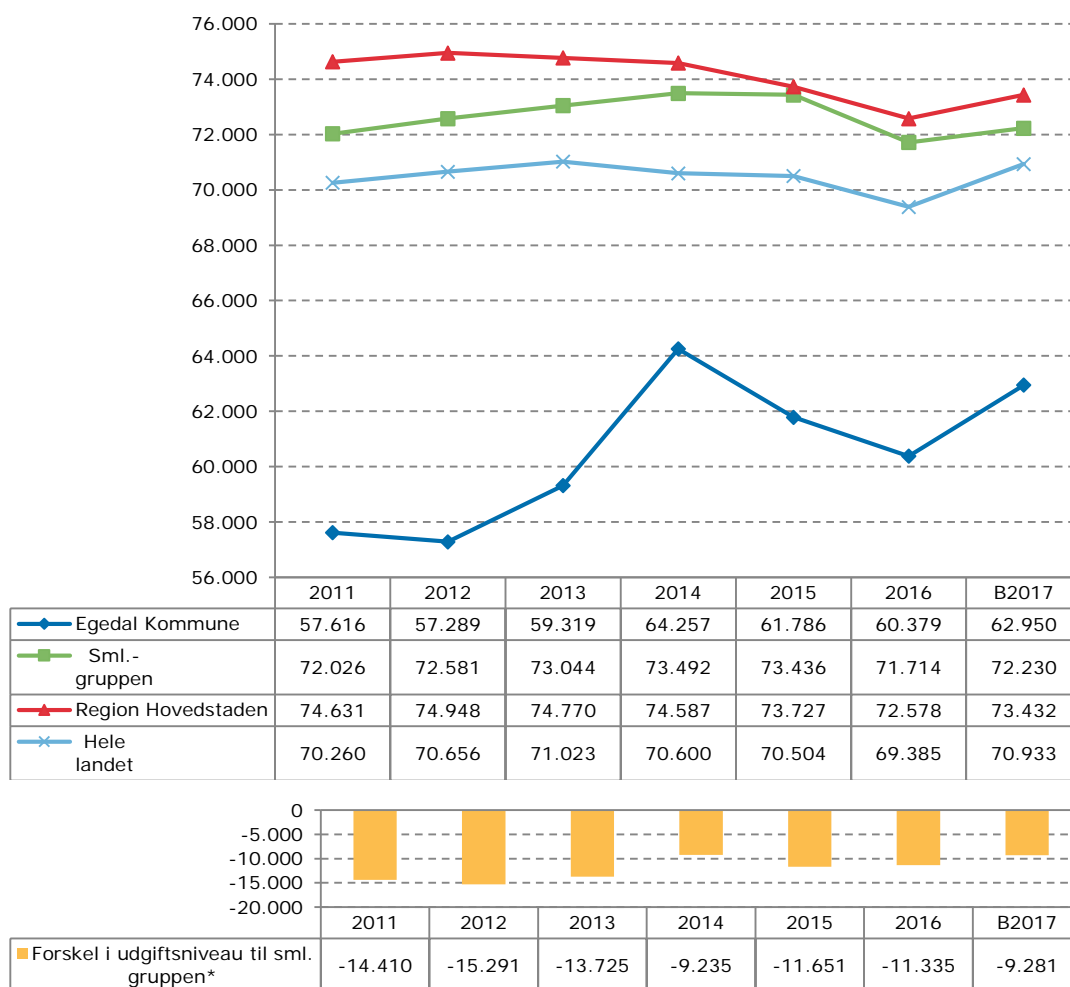
4.3.6 Børnepasning

Lavt udgiftsniveau på området for børnepasning

Udgiften pr. 0-5-årig til børnepasning har været stigende fra 2011 til 2017, men ligger i 2017 fortsat ca. 9.300 kr. lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 26 mio. kr. højere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. De tilgængelige forklarende indikatorer for aktivitet mv. peger på, at det relativt lave udgiftsniveau dels kan tilskrives strukturelle forhold i form af færre børn af enlige forsørgere og færre børn fra ikke vestlige lande (men omvendt højere erhvervsfrekvens for kvinder), dels kan tilskrives mere styrbare forhold som lavere personalenormering i daginstitutionerne og en lavere andel pædagoguddannede.

I Figur 4.28 ses udviklingen i udgiftsniveau på området for børnepasning i perioden 2011-2017.

Figur 4.28 Udgiftsniveau på området for børnepasning (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 0-5-årig, 2011-2017 (2017-priser)

Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T5.100 og G5.13.

Figuren viser, at Egedal Kommunes udgiftsniveau pr. 0-5-årig har været stigende fra 2011 til 2014 og herefter har ligget relativt konstant i årene fra 2014 til 2017. Derudover viser figuren, at Egedals udgifter pr. 0-5-årig er lavere end sammenligningsgruppens i hele perioden, men at forskellen er reduceret over tid, i takt med at Egedal Kommunes udgiftsniveau er øget relativt i forhold til sammenligningsgruppen. Forskellen mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen i kr. pr. 0-5-årig er reduceret fra ca. 14.400 kr. i 2011 til ca. 9.200 kr. i 2017.

Forskellen i budget 2017 svarer til, at udgifterne ville være ca. 26 mio. kr. højere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Til screeningsformålet er det ikke frugtbart at opdele forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder for børnepasning, da dette først og fremmest vil være en afspejling af forskelle i kommunernes dagtilbudsstruktur med hensyn til, hvor stor vægt der er på henholdsvis dagpleje, daginstitutioner og tilskud til private pasningsordninger.

En række indikatorer for aktivitet mv. kan bidrage til at belyse det relativt lave udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen i 2017. Disse er præsenteret i boksen nedenfor, og de gennemgås efterfølgende sammen med øvrige indikatorer, der ikke bidrager til at belyse det relative lave udgiftsniveau.

Indikatorer, der bidrager til at forklare det relativt lave udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen på området for børnepasning

- Lavere andel børn af enlige forsørgere
- Lavere andel børn fra ikke vestlige lande
- (men omvendt højere erhvervsfrekvens for kvinder)
- Lavere personalenormering
- Lavere andel pædagoguddannede.

KORAs seneste analyser af udgiftsstrukturen på børnepasningsområdet peger på, at udgiftsbehovene pr. 0-5-årig primært afhænger af andel børn af enlige forsørgere og kvinders erhvervsfrekvens samt i lidt mindre udstrækning af arbejdsløshedsprocenten for kvinder (negativt), og hvor stor andel af kommunens indbyggere i alderen 0-5 år der er børn af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande (Houlberg, Andersen & Jordan 2017). I forlængelse heraf er en mulig forklaring på det relativt lave udgiftsniveau pr. 0-5-årig, at en mindre andel af de 0-5-årige i Egedal Kommune er børn af enlige forsørgere. I Egedal Kommune er andelen børn af enlige forsørgere i 2015 således 9,2 % mod gennemsnitligt 14 % i sammenligningsgruppen (T2.220)¹². Andelen børn af enlige forsørgere kan som udgiftsbehovsindikator tolkes som udtryk for, at efterspørgslen efter kommunal børnepasning stiger, jo flere enlige forsørgere der er i kommunen, og som en bredere paraplyvariabel for grupper af borgere der oftere modtager tilskud til nedsettelse af forældrebetalingen. Ligeledes kan det bidrage til at forklare det relativt lave udgiftsniveau, at der er i Egedal Kommune er en lavere andel af de 0-5-årige, der er børn af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, nemlig 4,9 % i 2015 mod gennemsnitligt 10,8 % i sammenligningsgruppen (T2.230)¹³. Omvendt trækker det i modsat retning, at der i Egedal Kommune er en relativt høj erhvervsfrekvens for kvinder (81,5 %) i forhold til i sammenligningsgruppen (75,4 %) (T2.303). Samlet ligger de beregnede udgiftsbehov for Egedal således på niveau med det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (T5.999).

Ovennævnte billede nuanceres umiddelbart af, at en anden KORA-analyse viser, at der ud fra børnenes socioøkonomiske baggrund vurderes at være relativt få sårbare 0-5-årige børn i Egedal Kommune (T5.910). Hvor 3,8 % af børnene i Egedal Kommune vurderes som sårbare, er det til sammenligning 8,7 % af børnene i sammenligningsgruppen. Når der er taget højde for de fire ovennævnte udgiftsbehovsfaktorer, ser andelen af sårbare børn dog ikke ud til at have selvstændig betydning for udgiftsniveauet på børnepasningsområdet (Houlberg, Andersen & Jordan 2017).

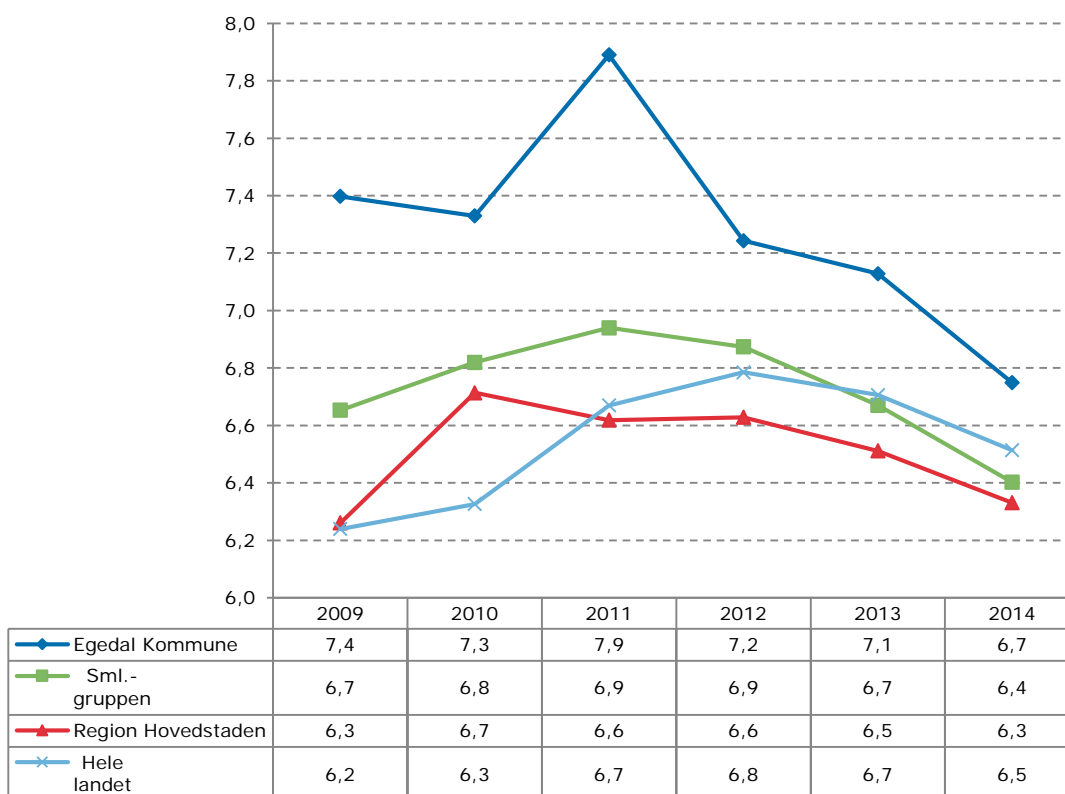
Vendes blikket mod potentielle aktivitets- og serviceindikatorer, bidrager det som udgangspunkt til at belyse det relativt lave udgiftsniveau, at der i Egedal Kommune. Når der ses bort fra klubber og andre socialpædagogiske tilbud, er der et relativt lavt antal dagtilbudspladser i forhold til antallet af børn i kommunen (T5.510) – mere præcist 77,7 pladser pr. 100 0-10-årige i 2016 mod 83,3 pladser i sammenligningsgruppen. Medregnes klubber og andre socialpædagogiske tilbud, er der dog omvendt et relativt højt antal pladser i Egedal Kommune. Fokuseres i stedet

¹² Tallet for sammenligningsgruppen er for Egedal Kommunes sammenligningsgruppe på børnepasningsområdet.

på dækningsgraden i form af, hvor stor andel af de 0-5-årige der er indskrevet kommunale pasningsordninger (ekskl. klubber), så peger de senest tilgængelige data fra 2014 på, at dækningsgraden er højere i Egedal Kommune end gennemsnitligt i sammenligningsgruppen (T5.17), nemlig 86,7 % af de 0-5-årige i Egedal Kommune mod 82,3 % i sammenligningsgruppen. Dækningsgraden bidrager dermed ikke til at forklare, hvorfor udgiftsniveauet i Egedal Kommune er lavere end det gennemsnitlige i sammenligningskommunerne.

Derimod peger de senest tilgængelige data for personalenormeringer i de kommunale dagtilbud på, at en af forklaringerne på det relativt lave udgiftsniveau kan findes i, at der er lavere personalenormering i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen. Dette kommer både til udtryk ved, at der i 2014 er relativt mange børn indskrevet pr. fuldtidsbeskæftiget i en simpel nøgletalssammenligning med sammenligningsgruppen (T5.200) og i KORAs mere dybdegående analyse af personaleforbruget på dagtilbudsområdet (T5.910 samt Dalsgaard, Jordan & Petersen 2016). Vægtes de indskrevne børn i de kommunale og selvejende daginstitutioner som 3-5-årige, er der i Egedal Kommune i 2014 indskrevet 6,6 børn pr. fuldtidsansat, mens det tilsvarende er 6,3 børn pr. fuldtidsansat i sammenligningsgruppen. Fra 2011 til 2014 har der i såvel Egedal Kommune som sammenligningsgruppen været en tendens til, at der er blevet færre indskrevne pr. fuldtidsansat. Denne udvikling er for de aldersintegrerede institutioner vist i Figur 4.29. Forskellen mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen aftager over tid, men som nævnt er der i 2014 fortsat flere indskrevne pr. fuldtidsansat i Egedal end i sammenligningsgruppen.

Figur 4.29 Antal indskrevne børn i aldersintegrerede daginstitutioner pr. fuldtidsbeskæftiget med pædagogiske arbejdsopgaver, 2009-2014

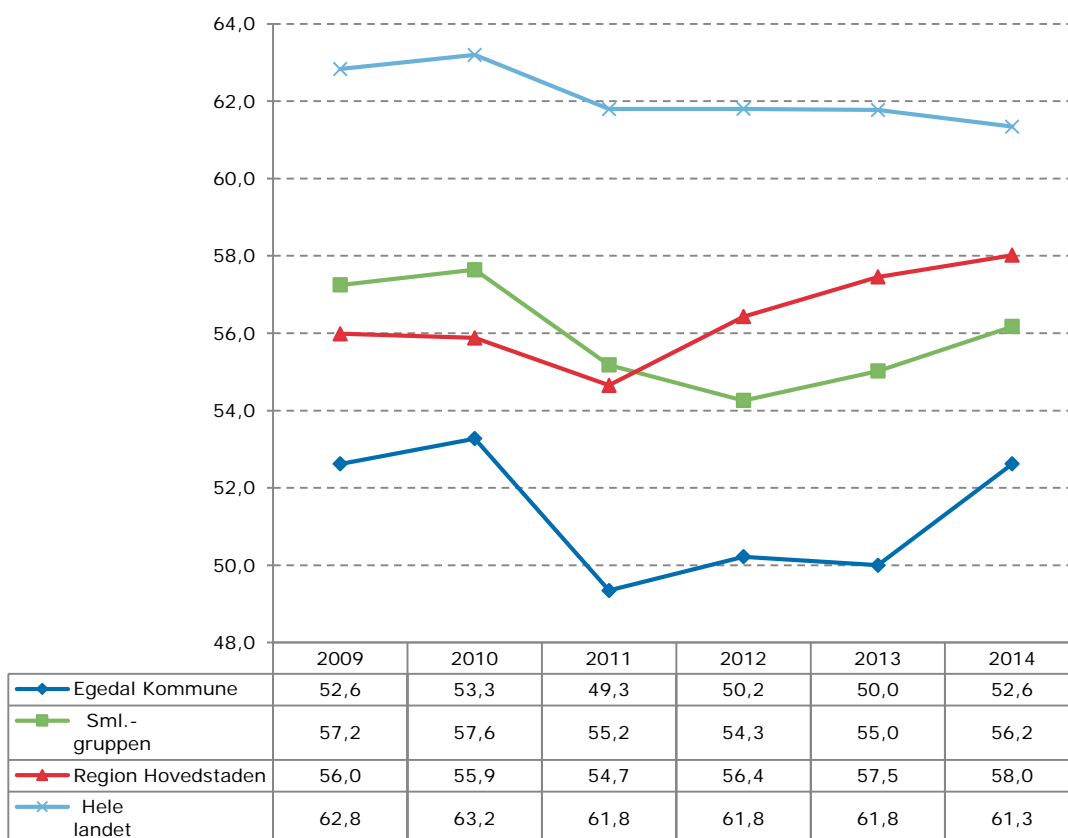

Note: Figuren viser antal indskrevne børn pr. fuldtidsbeskæftiget med pædagogiske arbejdsopgaver. Personaleoplysninger er baseret på indberetninger fra lønstatistik og afhænger derfor af, hvor lønudgifterne i kommunen er konteret. Løntimerne for de ansatte medarbejdere er omregnet til fuldtidsbeskæftigede. Da personaleforbruget er beregnet på grundlag af lønstatistik, vil en ekstraordinær høj grad af sygdom eller barsel kunne påvirke tallene, da både fraværende medarbejdere med løn og eventuelle vikarer tæles med i løndata.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T5.200 og G5.26.

Det bidrager endvidere til at forklare det relativt lave udgiftsniveau på børnepasningsområdet, at der er i personaleprofilen i daginstitutionerne er relativt færre pædagoguddannede end i sammenligningsgruppen. I KORAs mere dybdegående og rensede analyse drejer det sig i 2014 om, at de uddannede pædagoger i Egedal Kommune udgør 50,4 % af personalet, mens det i sammenligningsgruppen er 53,5 % (T5.910). Med afsæt i en mindre rensed analyse viser de tilsvarende tal for vuggestuer, børnehaver og integrerede institutioner under ét, at der er 52,6 % pædagoger i Egedal mod 56,2 % i sammenligningsgruppen. Udviklingen i denne pædagogandel er vist i Figur 4.30. Det fremgår, at udviklingen i Egedal har fulgt samme mønster som udviklingen i sammenligningsgruppen

Figur 4.30 Antal pædagoguddannede i procent af det samlede pædagogiske personale i vuggestuer, børnehaver og integrerede institutioner, 2009-2014

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T5.310 og G5.31.

4.3.7 Tilbud til ældre

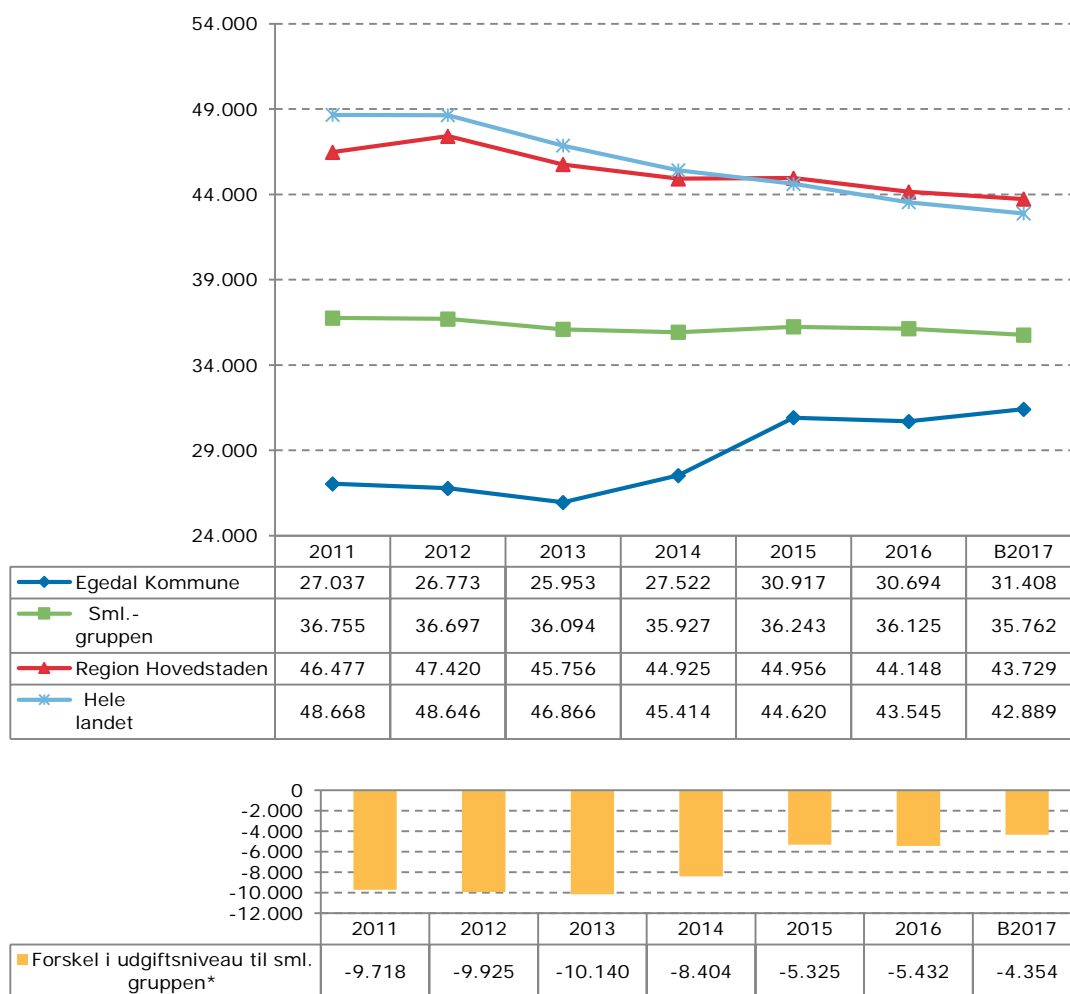
Lavt udgiftsniveau på området for tilbud til ældre

Udgiften til tilbud pr. 65+-årig ældre er ca. 4.400 kr. lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 35 mio. kr. lavere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. En betydelig del af afvigelsen fra udgiftsniveauet i sammenligningsgruppen kan dog forklares ved, at udgiftsbehovene i Egedal Kommune er lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Dette dækker bl.a. over, at ældrebefolkningen i Egedal er relativt yngre, og at der er relativt færre enlige ældre. Særligt er udgifterne i Egedal Kommune lavere på delområdet for pleje og omsorg mv. Udgifterne på området for tilbud til ældre skal dog ses i sammenhæng med udgifterne til området for voksne med særlige behov, da udgifter til de to udgiftsområder kan være vanskelige at adskille præcist ved hjælp af den autoriserede kontoplan. En del af de lavere udgifter til botilbud i Egedal Kommune kan fx hænge sammen med, at borgere kommunen kontingsmæssigt ikke flyttes fra handicapområdet til ældreområdet, når de bliver 65 år. Herudover peger de tilgængelige forklarende indikatorer for aktivitet mv. på, at det relativt lave udgiftsniveau hænger sammen med, at en mindre andel af de ældre modtager hjemmehjælp, at færre hjemmehjælpsmodtagere er under 65 år, at færre modtager forebyggende hjemmebesøg, og at der er relativt færre boliger til ældre, samt at kommunens timepriser ved levering af personlig pleje og praktisk bistand er relativt lave.

Figur 4.31 viser udviklingen i udgiftsniveau på ældreområdet i perioden 2011-2017. Figuren peger på, at Egedal Kommunes udgiftsniveau pr. 65+-årig har været jævnt stigende over perioden. Derudover viser figuren, at udgiften pr. 65+-årig generelt har været lavere end blandt sammenligningskommunerne. Forskellen mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen indsnævreres dog efter 2013. Hvor udgiften i starten af perioden lå ca. 9.700 kr. lavere end i sammenligningsgruppen, ligger den i 2015 ca. 5.300 kr. lavere og i 2017 ca. 4.400 kr. lavere pr. 65+-årig.

Det bemærkes, at midler fra den såkaldte ældremilliard i 2014 og 2015 ikke indgår i kommunernes ældreudgifter, da ældremilliarden ikke blev konteret som en del af ældreområdet. Fra og med 2016 er ældremilliarden blevet en del af de generelle tilskud, og den del af ældremilliarden, som kommunerne har valgt at videreføre i 2016, vil derfor indgå i ældreudgifterne fra og med 2016. Konterings teknisk stiger udgifterne på ældreområdet dermed i 2016 på grund af omlægningen af ældremilliarden. Derimod afspejles midler fra den såkaldte værdighedsmilliard ikke i kommunernes nettoudgifter på ældreområdet i 2016 og 2017, da det statslige tilskud fra værdighedsmilliarden konteres som en indtægt på ældreområdet og dermed fratrækkes kommunens afholdte udgifter, når udgifterne opgøres netto. For Egedal Kommune drejer det sig i budget 2017 om, at de bevilgede 6,5 mio. kr. fra værdighedsmilliarden ikke indgår i nøgletallet for ældreudgifterne i 2017.

Figur 4.31 Udgiftsniveau på området for tilbud til ældre (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 65+-årig, 2011-2017 (2017-priser)

Note: * Forskel i udgiftsniveau angiver differensen i udgiftsniveau mellem Egedal Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

For ældreområdet gælder, at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov pr. 65+-årig er betydeligt lavere end i andre kommuner. Selvom Egedal Kommune også på dette område bliver sammenlignet med de mest sammenlignelige kommuner, så er kommunens beregnede udgiftsbehov 7,9 % lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. I fortolkningen kan derfor indgå, at afvigelsen i beregnet udgiftsbehov er større end de 5 %, der i ECO Nøgletal bruges som tommelfingerregel for usikkerheden i udgiftsbehovsberegningen (Houlberg, Andersen & Jordan 2017).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T7.100 og G7.103.

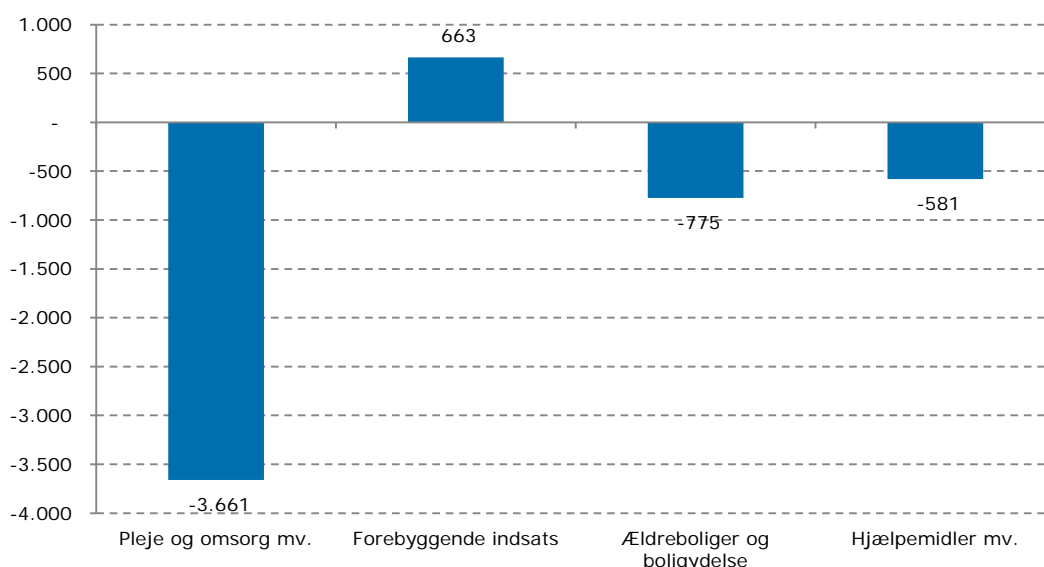
I hele kroner svarer forskellen mellem Egedal Kommune og sammenligningsgruppen i 2017 til, at udgifterne ville være ca. 35 mio. kr. højere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. For ældreområdet gælder dog, at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov pr. 65+-årig er betydeligt lavere end i andre kommuner. Dette hænger bl.a. sammen med, at Egedal Kommune indtil videre har relativt mange ældre i de yngre ældrealdersgrupper. Selvom Egedal Kommune også på dette område bliver sammenlignet med de mest sammenlignelige kommuner, så er Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov 7,9 % lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Der indgår en række usikkerhedsselementer i udgiftsbehovsberegningen, som betyder, at der i ECO Nøgletal bruges en tommelfingerregel om, at afvigelser i beregnet udgiftsbehov på mindre end 5 % ikke bør indgå som selvstændig afvigelsesforklaring (Houlberg, Andersen & Jordan 2017). Egedal Kommunes udgiftsbehov

afviger imidlertid små 3 procentpoint mere end denne tommelfingerregel. Hvis vi som et regneeksempel korrigerer for den afvigelse, der ligger ud over tommelfingerreglen for usikkerhed, så kan omkring en fjerdedel af afvigelsen fra udgiftsniveauet i sammenligningsgruppen, svarende til 8,4 mio. kr., henføres til, at udgiftsbehovet i Egedal Kommune er lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Korrigeres der for dette, så betyder det udgifterne ville være ca. 27 mio. kr. højere i Egedal Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. En del af forskellen på 35 mio. kr. i forhold til sammenligningsgruppen kan således forklares ved, at udgiftsbehovene i Egedal er mindre end i sammenligningsgruppen.

Det er vigtigt at huske på, at ældreområdet er tæt forbundet med området for voksne med særlige behov. Derfor skal udgifterne på området for tilbud til ældre ses i sammenhæng med udgifterne til området for voksne med særlige behov, da udgifter til de to udgiftsområder kan være vanskelige at adskille præcist ved hjælp af den autoriserede kontoplan. Egedal Kommune oplyser fx, at handicappede borgere i Egedal Kommune konteringsmæssigt forbliver på handicapområdet, når de bliver 65 år. Andre kommuner kan her have den praksis, at man flytter udgifterne til handicappede borgere til ældreområdet, når de fylder 65 år, hvilket kan betyde, at Egedal Kommunes udgiftsniveau på ældreområdet bliver undervurderet i sammenligningen med andre kommuner. Det vides ikke, hvordan de enkelte kommunes praksis er, og det er derfor ikke muligt at sige, hvor meget Egedal Kommunes udgiftsniveau potentielt undervurderes. Egedal Kommune oplyser, at der i regnskab 2016 og budget 2017 er konteret 4,7 mio. kr. vedrørende botilbud på handicapområdet, som vedrører 65+-årige. Hvis *alle* andre kommuner i sammenligningsgruppen har flyttet disse udgifter til ældreområdet, kan Egedal Kommunes udgiftsniveau på ældreområdet derfor være undervurderet med op mod 4,7 mio. kr. I praksis vil kommunerne sandsynligvis have varierende praksis, hvor nogle vil gøre som Egedal, mens andre helt eller delvis vil flytte borgere fra handicapområdet til ældreområdet, når de bliver 65 år. Antageligvis vil undervurderingen af Egedal Kommunes udgiftsniveau derfor være noget mindre end 4,7 mio. kr. Det skal dog samtidig pointeres, at Egedals udgifter til området for voksne med særlige behov vil være en smule overvurderede, såfremt ældreudgifterne er undervurderede.

Figur 4.32 viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for tilbud til ældre i 2017.

Figur 4.32 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for tilbud til ældre. Kr. pr. 65+-årig, 2017

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T7.100.

Figur 4.32 indikerer, at udgifterne til tilbud til ældre er lavere i Egedal Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, særligt fordi udgiften pr. 65+-årig på delområdet for pleje og omsorg mv. er ca. 3.660 kr. lavere end i sammenligningsgruppen. Desuden er udgiften ca. 770 kr. lavere end i sammenligningsgruppen på delområdet for ældreboliger/boligydelse, hvor udgifterne har en mere teknisk karakter og i mindre grad er lokalt prioriterbare. Endelig er udgiften ca. 580 kr. lavere end i sammenligningsgruppen på delområdet for hjælpemidler mv., men omvendt lidt højere for forebyggende indsatser.

Løftes blikket fra delområderne til igen at se på hele området for tilbud til ældre, kan et par indikatorer for aktivitet mv. bidrage til at belyse det relative lave udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen i 2017. Disse er fremstillet i boksen nedenfor og gennemgås efterfølgende, herunder også de indikatorer, der ikke bidrager til at forklare det relativt lave udgiftsniveau.

Indikatorer, der bidrager til at forklare det relativt lave udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen på området for tilbud til ældre

- Mindre andel af ældrebefolkning i de ældste og mest udgiftskrævende aldersgrupper
- Mindre andel af enlige ældre
- En mindre andel af de ældre modtager hjemmehjælp
- Relativt lave timepriser pr. hjemmehjælpstime
- En mindre andel af hjemmehjælpsmodtagerne er under 65 år
- Færre boliger til ældre i forhold til ældrebefolkningens størrelse
- Færre forebyggende hjemmebesøg pr. 75+-årig.

En mulig forklaring på det relativt lave udgiftsniveau pr. 65+-årig er, at en større andel af ældrebefolkningen i Egedal Kommune er i de yngste og mindst udgiftskrævende aldersgrupper. Den aldersbetingede plejebolighyppighed, som er en indikator for alderssammensætningen og dermed plejebehovet blandt de 65+-årige, ligger således lavere i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen i 2017 (T7.830). Specifikt ville ca. 5,9 % af de ældre i Egedal Kommune være indskrevet i pleje- eller ældrebolig, såfremt indskrivningsfrekvenserne blandt 65+-årige var som gennemsnittet i hele landet. Blandt sammenligningsgruppen ville det være godt 6,4 % af de ældre – altså, en forskel på 0,5 procentpoint, svarende til at den aldersbetingede plejebolighyppighed er små 7 % lavere i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen. Aldersforskellene mellem Egedal og sammenligningskommunerne svarer lidt populært sagt til, at der skulle være 7 % flere ældre i Egedal Kommune, for at det matchede aldersfordelingen blandt de ældre i sammenligningsgruppen. Det relative udgiftsniveau i 2017 tegner sig derfor anderledes, hvis man korrigerer udgifterne for den aldersbetingede plejebolighyppighed (T7.100). Hvor Egedal Kommune ligger 12,2 % under den gennemsnitlige udgift i sammenligningsgruppen, når udgiften opgøres pr. 65+-årig, så er den tilsvarende forskel 6,8 %, når der er korrigeret for den aldersbetingede plejebolighyppighed.

Søger man i stedet lidt mere simpelt at tage højde for aldersforskellene ved at opgøre udgifterne på området for tilbud til ældre pr. 75+-årig i stedet for pr. 65+-årig, så tegner der sig en mindre markant forskel mellem de to opgørelser (T7.100). Hvor Egedal Kommune ligger 12,2 % under den gennemsnitlige udgift i sammenligningsgruppen, når udgiften opgøres pr. 65+-årig, så er den tilsvarende forskel 11,1 %, når udgiften opgøres pr. 75+-årig. At forskellen er større, når der korrigeres med den aldersbetingede plejebolighyppighed, afspejler, at det særligt er de 85+-

årige, som indtil videre udgør en større andel af ældrebefolkningen i sammenligningskommunerne end i Egedal (T7.830). Hvor de 85+-årige udgør 5,5 % af de 65+-årige i Egedal Kommune, udgør denne aldersgruppe i gennemsnit 6,7 % i sammenligningsgruppen.

Samtidig med at ældrebefolkningen i Egedal Kommune er yngre end i sammenligningsgruppen, trækker det i samme retning, at der er færre enlige ældre i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen i 2017 (T7.830), nemlig 30,8 % enlige ældre i Egedal Kommune mod gennemsnitligt 34,5 % i sammenligningsgruppen. Der er således små 4 procentpoint flere enlige 65+-årige i kommunen sammenlignet med gennemsnittet i sammenligningsgruppen. Det må alt andet lige formodes, at enlige ældre har et større plejebæhov end andre ældre, som har en partner, der kan hjælpe til i dagligdagen. Samtidig vil det alt andet lige også være dyrere pr. ældre at levere hjemmehjælp til to enlige end til et par. Samlet set indikerer de to indikatorer, at noget af det lavere udgiftsniveau i Egedal Kommune kan tilskrives, at de demografiske og socioøkonomiske udgiftsbæhov pr. 65+-årig er lavere i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen. Dette afspejles som tidligere nævnt også i, at de beregnede udgiftsbæhov pr. 65+-årig er ca. 8 % lavere i Egedal Kommune end gennemsnitligt blandt sammenligningskommunerne.

I et fremadskuende perspektiv er det væsentligt at bemærke, at Egedal Kommunes udgiftsbæhov på ældreområdet er voksende i disse år som følge af, at væksten i antallet af ældre i de kommende år forventes at være væsentligt større i Egedal Kommune end gennemsnitligt i sammenligningsgruppen og på landsplan, ikke mindst i de ældste aldersgrupper. Hvor der på landsplan forventes at blive 12 % flere 80+-årige i de næste fem år, forventes der til sammenligning at blive flere 37 % flere 80+-årige i sammenligningsgruppen og 50 % flere 80+-årige i Egedal Kommune (G7.856). I de kommende år vil Egedal Kommunes udgiftsbæhov som følge af den aldersbetingede plejebolighyppighed derfor vokse hurtigere end i sammenligningsgruppen, og Egedal Kommunes udgiftsbæhov vil nærme sig det gennemsnitlige blandt sammenligningskommunerne.

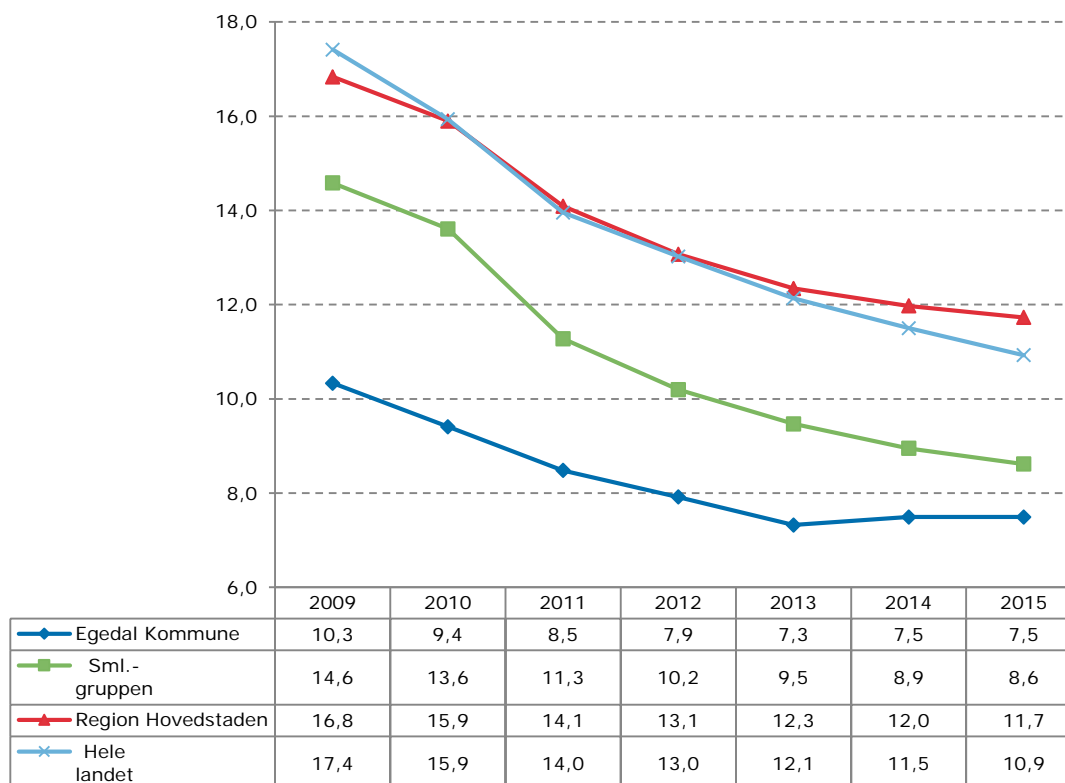
Vendes blikket mod potentielle leverandør- og serviceindikatorer, så daterer de senest opgjorte priser for frit valg i hjemmeplejen sig desværre tilbage til 2013¹³. Da udgiftsniveauet i Egedal Kommune over hele perioden fra 2011 til 2017 har ligget under det gennemsnitlige udgiftsniveau i sammenligningsgruppen, kan 2013-tallene måske alligevel give en indikation af, om Egedal Kommunes timepriser adskiller sig fra sammenligningsgruppen. De af kommunerne opgjorte priser for frit valg i hjemmeplejen lå i 2013 i Egedal Kommune 3 % under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen for personlig pleje i hverdagstimer og 12 % under for praktisk hjælp (T7.500). Da fritvalgspriserne skal afspejle de gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved kommunens egen levering af hjemmehjælp, kan de relativt lave fritvalgspriser i Egedal Kommune på den ene side tolkes som, at Egedal Kommune har en høj produktivitet, da kommunens egne udgifter ved levering af hjemmehjælp tilsyneladende er lavere end i andre kommuner. På den anden side implicerer de relativt lave fritvalgspriser også, at kommunen betaler de private leverandører i kommunen mindre, end det er tilfældet i andre kommuner. Dette kan have betydning, da en lidt større andel af hjemmehjælpsbrugerne i Egedal vælger en privat leverandør, nemlig 41,4 % mod 38 % i sammenligningsgruppen i 2015 (T7.500). Isoleret set vil de relativt lave fritvalgspriser dog trække i retning af at reducere Egedal Kommunes udgifter og bidrage derfor til at forklare det relativt lave udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen.

I forlængelse af, at ældrebefolkningen i Egedal Kommune er lidt yngre end i sammenligningsgruppen, er der i Egedal Kommune i 2014 en lidt mindre andel af de 65+-årige, der modtager hjemmehjælp sammenlignet med sammenligningsgruppen, jf. Figur 4.33. Som i andre kommuner har der de senere år været et fald i andelen af 65+-årige, der modtager hjemmehjælp. Fra

¹³ En ændring i lovgrundlaget for tilvejebringelse af det frie valg i 2013 betyder, at kommunerne ikke længere er pligtige til at opgøre deres fritvalgspriser under "godkendelsesmodellen" og indberette disse til fritvalgsdata-basen.dk. De senest opgjorte fritvalgspriser er derfor for 2013.

2009 til 2015 er andelen af hjemmehjælpsmodtagere faldet mindre i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen, men andelen har i hele perioden ligget under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Figur 4.33 Andel 65+-årige der modtager varig hjemmehjælp, 2009-2015

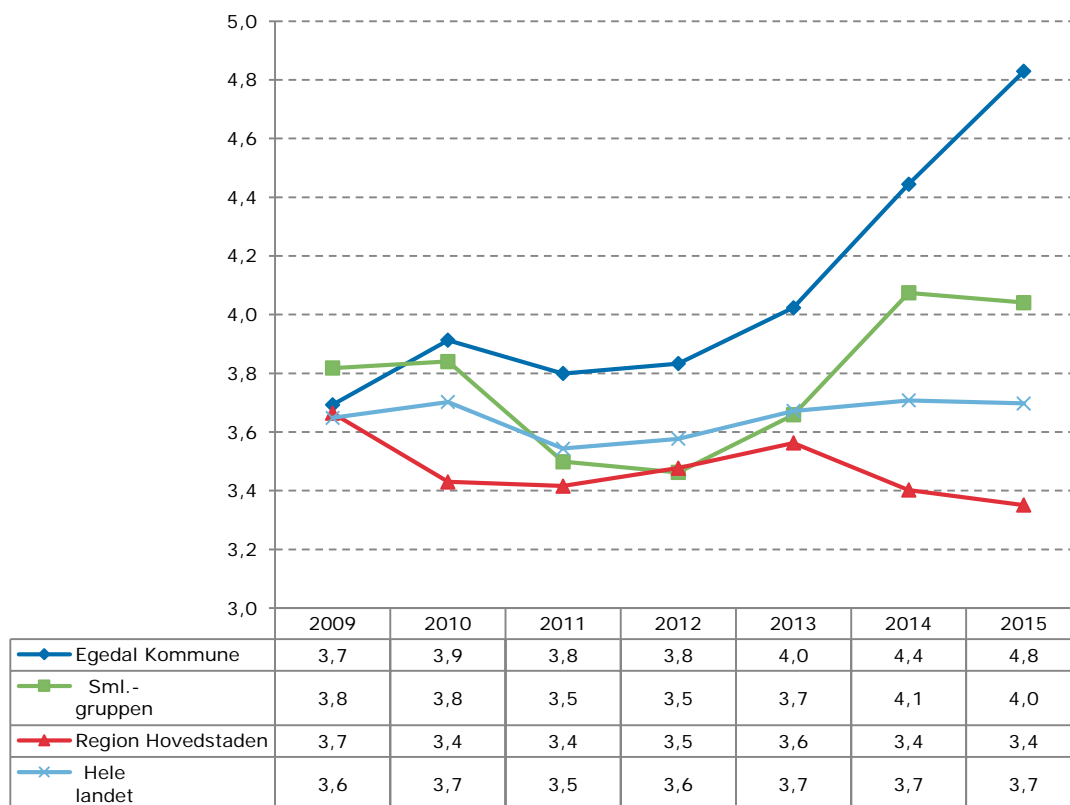
Note: Modtagere af varig hjemmehjælp. Figuren er afgrænset til 65+-årige.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T7.400 og G7.401.

Konkret modtager 7,5 % af de 65+-årige varig hjemmehjælp i Egedal Kommune i 2015 mod 8,6 % i sammenligningsgruppen (T7.400). Det trækker også i retning af at mindske Egedal Kommunes udgifter. En medvirkende årsag kan endvidere være, at der blandt hjemmehjælpsmodtagerne i Egedal Kommune er en mindre andel af borgere under 65 år end i sammenligningsgruppen (T7.400).

Omvendt modtager gruppen af hjemmehjælpsmodtagere relativt flere hjemmehjælpstimer pr. uge end modtagerne i sammenligningsgruppen (T7.400). Hvor de 65+-årige hjemmehjælpsmodtagere i Egedal Kommune i gennemsnit modtager 4,4 timers hjælp om ugen, er det tilsvarende 3,9 timer om ugen i sammenligningskommunerne. Fokuseres på hjemmehjælpsmodtagere under 65 år, ses en større forskel, idet de under 65-årige hjemmehjælpsmodtagere i Egedal Kommune i gennemsnit modtager 7,5 timers hjælp om ugen mod 4,6 timer om ugen i sammenligningskommunerne. Andelen af 65+-årige, der modtager hjemmehjælp, har som nævnt været faldende i Egedal Kommune i de senere år i lighed med andre kommuner, men hvor dette i sammenligningsgruppen er blevet fulgt af en tendens til, at der siden 2012 i gennemsnit visiteres lidt flere hjemmehjælpstimer pr. modtager, så har der i Egedal Kommune været en mere udtalt tendens til at visitere flere hjemmehjælpstimer pr. modtager, jf. Figur 4.34.

Figur 4.34 Gennemsnitligt antal visiterede hjemmehjælpstimer pr. uge pr. modtager, 2009-2015

Note: Bemærk, at figuren både omfatter borgere over og under 65 år.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T7.400 og G7.402.

Fra 2012 til 2015 sker der en relativt stor stigning i det visiterede timetal pr. modtager, så det ugentlige timetal i 2015 ligger noget højere i Egedal Kommune end i sammenligningsgruppen. I 2015 er der på den måde et større serviceforbrug pr. modtager i Egedal Kommune, hvorfor antallet af visiterede timer pr. modtager ikke kan bidrage til at forklare det relative lave udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen.

Vender vi blikket mod boliger for ældre, så peger de senest tilgængelige data på, at Egedal Kommune har færre pladser i ældreregnede boliger i forhold til ældrebefolkningens størrelse, end det er tilfældet i sammenligningskommunerne (T7.200 og G7.201). Mere præcist er der 44 pladser pr. 1.000 65+-årige i Egedal Kommune mod gennemsnitligt 59 pladser i sammenligningsgruppen. En del af denne forskel kan forklares ved, at der som tidligere nævnt er relativt mange yngre ældre i Egedal Kommune, og den beregnede aldersbetingede plejebolighyppighed er 7 % lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Forskellene i det faktiske antal pladser pr. 65+-årig ligger dog ud over dette, hvilket peger på, at Egedal Kommunes serviceprofil med relativt få boliger pr. ældre selvstændigt bidrager til at forklare det relative lave udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen.

Derudover gælder det om serviceniveauet i Egedal Kommune, at der er relativt færre af de 75+-årige i kommunen, som i 2015 modtager forebyggende hjemmebesøg sammenlignet med sammenligningsgruppen (T7.600). Således er der 18,7 % af de 75+-årige i Egedal Kommune, der har modtaget ét eller flere hjemmebesøg sammenlignet med 23,8 % blandt sammenligningskommunerne. Det trækker også i retning af at mindske Egedal Kommunes udgifter i forhold til sammenligningskommunerne.

Litteratur

- Bæk, Thomas Astrup; Mikkel Munk Quist Andersen & Steffen Kruse Juul Krahn (2016): *Sanktionslovgivningen og kommunernes økonomiske styring. Centrale udviklinger i kommunernes forbrugsmønstre på serviceudgifterne 2008-2014*. København: KORA.
- Bæk, Thomas Astrup & Kurt Houllberg (2016): *Kommunernes administrative ressourceforbrug. Resultater og perspektiver ved en ny kombineret opgørelsesmetode*. København: KORA.
- Dalsgaard, Camilla; Anne Line Tenney Jordan & Jacob Seier Petersen (2016): *Dagtilbudsområdet – kortlægning af kommunernes personaleforbrug og strukturelle vilkår*. København: KORA.
- Dalsgaard, Camilla & Mikkel Munk Quist Andersen (2016). *Derfor er der forskel på, hvad børnene koster i kommunerne. En kvantitativ analyse af forskelle i kommunale enhedsudgifter til skoler og dagtilbud*. København: KORA.
- Houllberg, Kurt (2014). *ECO Nøgletal. Teknisk vejledning 2014*. København: KORA.
- Houllberg, Kurt; Mikkel Munk Quist Andersen & Anne Line Tenney Jordan (2017): *ECO Nøgletal. Teknisk vejledning 2017*. København: KORA.
- Houllberg, Kurt; Bo Panduro & Mikkel Munk Quist Andersen (2016a): *Nøgletalsscreening af Glostrup Kommunes udgiftspolitik og udpegning af mulige benchmarkkommuner*. København: KORA.
- Houllberg, Kurt; Bo Panduro & Mikkel Munk Quist Andersen (2016b): *Nøgletalsscreening af Egedal Kommunes økonomiske balance og udgiftspolitik*. København: KORA.
- Houllberg, Kurt; Marianne Schøler Kollin, Eli Nørgaard & Bo Panduro (2014). *Nøgletalsscreening af Esbjerg Kommunes økonomiske situation, økonomiske balance og udgiftspolitik*. København: KORA.
- Kjærgaard, Marie; Bo Panduro, Eli Nørgaard, Kurt Houllberg og Niels Jørgen Mau Pedersen (2017): *Kommunernes økonomistyring 2016. En afdækning af kommunernes økonomiske resultater og økonomistyringspraksis*. København: KORA.
- Social- og Indenrigsministeriet (2016). *Kommunal udligning og generelle tilskud 2017*. København: Social- og Indenrigsministeriet.

Bilag 1 Datagrundlag

ECO Nøgletal

Det bagvedliggende datagrundlag udgøres af offentligt tilgængelige data på kommuneniveau fra Social- og Indenrigsministeriets opgørelser af udgiftsbehovskriterier i den kommunale udligningsordning samt kommunefordelte oplysninger i Danmarks Statistik om kommunernes budgetter, regnskaber og demografi. Analysen bygger på data for de 98 kommuners regnskab for 2011-2015 og budget for 2016 og 2017.

Hvor intet andet er angivet, er nøgletal for hele landet beregnet som et vægtet gennemsnit af alle landets 98 kommuner. Gennemsnit for sammenligningsgruppen og for regionen er beregnet som uvægtede gennemsnit af kommunerne i henholdsvis sammenligningsgruppen og regionen. De sammenlignelige kommuner er udvalgt systematisk på baggrund af statistiske analyser af, hvilke forhold der har betydning for udgifterne. Egedal Kommune sammenlignes således med de kommuner, den ligner mest med hensyn til overordnede økonomiske muligheder og udgiftsbehov på det konkrete udgiftsområde¹⁴.

For at få det mest reelle og sammenlignelige billede af kommunernes aktuelle finansieringssituation foretages der i ECO Nøgletal altid et skøn over, hvorvidt der i nogle kommuner i enkelte år har været tale om ekstraordinært store eller små rente- og afdragsudgifter. For Egedal Kommune er der foretaget korrektion i 2011, 2011 og 2014. Derudover er der korrigeret for "sælg-og-lej-tilbage" i Egedal Kommune og andre kommuner, hvor det forekommer.

Udgiftsnøgletallene er baseret på kommunernes kontering og indberetning af udgifter. Det er et velkendt fænomen, at der på trods af den autoriserede kontoplan er forskelle i kommunernes konteringspraksis. Et eksempel herpå kunne være, at en kommune konterer udgifter til genoptræning af ældre på konti vedrørende ældreområdet i stedet for, som foreskrevet, på konti under sundhedsområdet.

I indeværende analyse har det generelt ikke været muligt at tage højde for forskelle i kommunernes konteringspraksis. Ved fortolkningen af nøgletallene bør man derfor være opmærksom på, at en mulig forklaring på forskelle mellem kommunerne kan være konteringsforskelle. Dog er der foretaget en validering af mulige konteringsforskelle på fire udvalgte udgiftsområder, hvor Egedal Kommune umiddelbart anvender flere ressourcer end andre sammenlignelige kommuner.

I analysen er der ikke korrigeret for opgaveændringer i perioden.

Hvor intet andet er anført, er udgiftsanalyserne baseret på *nettodriftsudgifter*.

Sammenligningsprincipper i ECO Nøgletal

De mellemkommunale sammenligninger i ECO Nøgletal er baseret på princippet om, at den enkelte kommune bliver sammenlignet med de kommuner, som den minder mest muligt om med hensyn til overordnede finansielle muligheder og områdespecifikke udgiftsbehov.

I kapitel 3 om økonomisk balance indeles kommunerne i sammenligningsgrupper efter ressourcenes (jf. afsnit 3.1.1 nedenfor) og indbyggertal.

¹⁴ Dette er grundprincippet i ECO Nøgletal og er nærmere beskrevet i den tekniske vejledning til ECO Nøgletal: <https://eco.kora.dk/ContentLibrary/tekniskvejledning2014.pdf>.

ECO Nøgletal opererer med en række forskellige kommunale udgiftsområder. I analyserne på hvert af disse udgiftsområder i kapitel 4 er inddelingen i sammenligningsgrupper baseret på ressourcepres i kombination med udgiftsbehov på det pågældende udgiftsområde. Estimationen af udgiftsbehovene baserer sig på regressionsanalyser af, hvilke udgiftsbehovsfaktorer – knyttet til kommunens geografi og befolkningens demografiske og socioøkonomiske sammensætning – der bedst kan forklare forskelle i kommunernes udgifter på de enkelte udgiftsområder. Det skal understreges, at den statistisk baserede udvælgelse og vægtning af udgiftsbehovskriterierne afspejler betydningen for kommunerne under ét. I den enkelte kommune kan der være udgiftsbehovsfaktorer og lokale forhold, der ikke fuldt opfanges af de landsgennemsnitlige faktorer. De gennemførte analyser og de identificerede udgiftsbehovskriterier er mere udførligt beskrevet i den tekniske vejledning til ECO Nøgletal (Houlberg, Andersen & Jordan 2017). Da de signifikante udgiftsbehovskriterier i sagens natur varierer fra udgiftsområde til udgiftsområde, betyder dette, at de mest sammenlignelige kommuner vil variere fra udgiftsområde til udgiftsområde.

I forhold til området for overførsler er der konstrueret en ny sammenligningsgruppe, da der ikke er en sammenligningsgruppe i ECO Nøgletal for overførselsområdet under ét. Beregningen af den nye sammenligningsgruppe fremgår af Bilag 2.

Bilag 3 indeholder en samlet oversigt over, hvilke kommuner der indgår i Egedal Kommunes sammenligningsgruppe i kapitel 3 om den økonomiske balance og i kapitel 4 om udgiftspolitik på de enkelte udgiftsområder.

I analyserne i kapitel 4 opdeles udgiftsområderne også på delområder. Disse delområder er dannet ud fra kontoplanens muligheder på det enkelte udgiftsområde. På området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. er det fx naturligt at se på biblioteksudgifter, udgifter til museer, biografer mv. og udgifter til ungdomsskoler hver for sig, da delområderne fagligt set er forskellige og er mulige at afgrænse via kontoplanen. På udgiftsområdet "tilbud til ældre" er fagligheden mere ensartet, og kontoplanen giver ringere muligheder for opdeling på delområder. Bilag 4 indeholder en oversigt over de valgte delområder på hvert udgiftsområde.

Øvrige datakilder

I tillæg til ECO Nøgletal suppleres med andre datakilder. Det er ekstra data på områderne for folkeskolen samt udsatte børn og unge med særlige behov baseret på udvalgte forskningsbaserede udgivelser fra KORA (Dalsgaard & Andersen, 2016) samt ekstra data om det administrative ressourceforbrug (Bæk & Houlberg, 2016).

Bilag 2 Analyse af overførselsudgifter

Nedenfor ses resultaterne af en regressionsanalyse af nettodriftsudgifter til overførsler. Formålet med analysen er at danne en sammenligningsgruppe for Egedal Kommune på udgiftsområdet for overførsler. Analysen er gennemført som en del af nøgletalsscreeningen for Egedal Kommune.

Bilagstabel 2.1 Regressionsanalyse af nettodriftsudgifter til overførsler pr. 17-64-årig, regnskab 2015

	Ikke-standardiserede regressionskoeff.	Standardiserede regressionskoeff.
Konstant	-4.452***	
Andel 20-59-årige uden beskæftigelse (%)	805***	,75***
Andel 20-59-årige lønmodtagere på grundniveau (%)	299***	,34***
Andel familier i bestemte boligtyper (%)	30,1*	,08*
Andel børn, der har flyttet kommune mere end tre gange (%)	192	,05
R^2 (justeret)		0,85
N		98

Note: *** p < 0,01; ** p < 0,05; * p < 0,10. Overførsler er opgjort ekskl. udgifter vedrørende forsikrede ledige.

Kilde: Houlberg et al., 2014.

Regressionsanalysen er gennemført ekskl. udgifter vedrørende forsikrede ledige. De fire udgiftsbehovskriterier i analysen forklarer tilsammen 85 % af forskellene i kommunernes nettodriftsudgifter til overførsler pr. 17-64-årig (ekskl. forsikrede ledige).

Egedal Kommunes udgiftsbehov pr. 17-64-årig beregnes til indeks 60,0 (hele landet = 100), og kommunen placeres i en sammenligningsgruppe med 10 andre kommuner med middel udgiftsbehov blandt de kommuner, der har moderat ressourcenes.

Følgende kommuner indgår i sammenligningsgruppen:

- Allerød
- Egedal
- Rudersdal
- Lyngby-Taarbæk
- Furesø
- Dragør
- Gentofte
- Hørsholm
- Solrød
- Vallensbæk
- Hillerød.

Bilag 3 Sammenligningsgrupper i ECO Nøgletal

Bilagstabel 3.1 Sammenligningsgrupper for Egedal Kommune i ECO Nøgletal 2017

Generelle nøgletal, sociale forhold mv.: 30.000–50.000 indbyggere Lavt ressourcepres	Børnepasning: Middel udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fem kriterier: Andel børn af enlige forsørgere, kvinders erhvervsfrekvens, andel 0-5-årige indvandrere/efterkommere fra ikke-vestlige lande, kvinders arbejdsløshedsprocent (negativt) samt om kommunen er en lille ø-kommune	Folkeskole: Lavt udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved syv kriterier: Andel børn af enlige forsørgere, andel familier i bestemte boligtyper, andel børn i familier med lav uddannelse, andel 6-16-årige indvandrere/efterkommere fra ikke-vestlige lande, beregnet rejsetid pr. indbygger, antal 6-16-årige (negativt) samt andel elever i privatskoler (negativt)	Tilbud til ældre: Lavt udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fire kriterier: Andel enlige ældre, aldersbetinget plejebolighyppighed, beregnet rejsetid samt andel 65+-årige, som kommunen betaler for, i procent af 65+-årige i kommunen
Halsnæs Brøndby Rødovre Tårnby Frederikssund Egedal Fredensborg Høje-Taastrup Gribskov Furesø Ballerup Greve Hillerød	Solrød Køge Ishøj Egedal Hillerød Frederiksberg Gribskov Halsnæs Greve Frederikssund Fredensborg Hvidovre Albertslund Høje-Taastrup Gladsaxe	Gentofte Hørsholm Gribskov Egedal Roskilde Hillerød Solrød Rudersdal Allerød Lyngby-Taarbæk	Egedal Vallensbæk Greve Solrød Ishøj Allerød Albertslund
Børn og unge med særlige behov: Middel udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved to kriterier: Forventet andel modtagere af sociale foranstaltninger blandt 0-22-årige samt andel børn flyttet mere end tre gange	Voksne med særlige behov: Lavt udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved et kriterium: Andel handicappede	Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.: Lavt udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fem kriterier: Andel indbyggere i landdistrikter (negativt), befolkningstæthed (negativt), andel enlige ældre samt andel indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande samt om kommunen er en lille ø-kommune	Vejvæsen: Lavt udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved tre kriterier: Vejlængde pr. indbygger, indbyggertal (negativt) og andel ind- og udpendlere
Allerød Gentofte Rudersdal Dragør Lyngby-Taarbæk Hørsholm Furesø Egedal Frederiksberg Roskilde Vallensbæk Solrød Hillerød	Hørsholm Allerød Solrød Dragør Rudersdal Egedal Vallensbæk Gentofte Furesø Lyngby-Taarbæk Frederikssund	Frederiksberg Egedal Allerød Gribskov Billund Solrød Dragør Frederikssund	Københavns Fredensborg Gribskov Frederiksberg Roskilde Halsnæs Helsingør Egedal Frederikssund

<p>Administration mv.: Lavt udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved seks kriterier: Andel børn af enlige forsørgere, andel indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, andel boliger i boligkriteriet, beregnet rejsetid pr. indbygger, indbyggertal (negativt) samt om kommunen er en lille ø-kommune</p>	<p>Sundheds- og tandpleje: Lavt udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved to kriterier: Andel børn i familier med lav uddannelse samt om kommunen er en lille ø-kommune</p>	<p>Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse: Middel udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fem kriterier: Andel 65+-årige, andel familier i bestemte boligtyper, andel indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, andel enlige ældre samt andel handicappede</p>	
<p>København Gentofte Roskilde Frederiksberg Lyngby-Taarbæk Rudersdal Egedal Allerød</p>	<p>Allerød Dragør Egedal Hørsholm Rudersdal Lyngby-Taarbæk Solrød Roskilde Gentofte Furesø Hillerød</p>	<p>Egedal Solrød Allerød Gentofte Vallensbæk Hillerød</p>	
<p>Overførsler: Middel udgiftsbehov Lavt ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fire kriterier: Andel 20-59-årige uden beskæftigelse, andel 20-59-årige lønmodtagere på grundniveau, andel familier i bestemte boligtyper samt andel børn flyttet kommune mere end tre gange</p>			
<p>Allerød Egedal Rudersdal Lyngby-Taarbæk Furesø Dragør Gentofte Hørsholm Solrød Vallensbæk Hillerød</p>			

Note: Inden for hvert udgiftsområde er kommunerne sorteret efter udgiftsbehov fra det laveste til det højeste.

Bilag 4 Delområder på udgiftsområder i ECO Nøgletal

Bilagstabel 4.1 Udvalgte delområder på udgiftsområder i ECO Nøgletal i 2017

Overførsler i alt	Børnepasning:	Folkeskole:	Tilbud til ældre:
Kilde: ECO Nøgletal T8.100, T8.200, T8.300, T8.400, T8.500, T8.700, T8.800 og T8.900	Kilde: ECO Nøgletal T5.100	Kilde: ECO Nøgletal T6.100	Kilde: ECO Nøgletal T7.100
<p><u>1: Kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger</u></p> <p>5.57.72 Sociale formål (ekskl. gruppe 009, 010, 015 og 016 samt statsrefusion)</p> <p>5.57.73 Kontant- og uddannelseshjælp</p> <p>5.57.75 Afløb og tilbagebet. vedr. aktiv. kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere</p> <p>5.57.79 Midlertidig arbejdsmarkedsydelsesordning og kontantydelsesordning</p> <p>5.68.90 Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats</p> <p>5.68.95 Løntilskud til forsikrede ledige ansat i kommuner</p> <p>5.68.96 Servicejob</p> <p>5.68.97 Seniorjob til 55+-årige</p> <p>5.68.98 Beskæftigelsesordninger</p> <p><u>2: Sygedagpenge</u></p> <p>5.57.71 Sygedagpenge</p> <p><u>3: Førtidspension</u></p> <p>5.48.66 Førtidspension tilkendt 1. juli 2014 eller senere</p> <p>5.48.68 Førtidspension tilkendt før 1. juli 2014</p> <p>5.48.69 Førtidspension med 35 % refusion tilkendt efter regler gældende før 1. januar 2003 (til og med 2015)</p> <p>5.48.70 Førtidspension med 35% refusion tilkendt efter regler gældende fra 1. januar 2003 (til og med 2015)</p> <p><u>4: Personlige tillæg</u></p> <p>5.48.67 Personlige tillæg mv.</p> <p><u>5: Boligsikring</u></p> <p>5.57.77 Boligsikring</p> <p><u>6: Integration</u></p>	<p>Ingen opdeling på delområder.</p> <p>Følgende funktioner indgår som et samlet udgiftsområde:</p> <p>5.25.10 Fælles formål (inkl. sprogstimulering af tosprogede børn)</p> <p>5.25.11 Dagpleje</p> <p>5.25.13 Int. institutioner (mindst to af følgende: Daginstitutioner, fritidshjem eller klub)</p> <p>5.25.14 Daginstitutioner (børn indtil skolestart)</p> <p>5.25.18 Åbne pædagogiske tilbud</p> <p>5.25.19 Tilskud til private institutioner, dagpleje, fritidshjem, klub og puljeordn. kr. 0-5 årig</p> <p>3.22.16 Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen</p>	<p><u>1: Folkeskole mv.</u></p> <p>3.22.01 Folkeskoler, kr. 6-16-årig</p> <p>3.22.02 Fællesudgifter for kommunale samlede skolevæsen, kr. 6-16-årig</p> <p>3.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge, kr. 6-16-årig</p> <p>3.22.09 Efter- og videreuddannelse i folkeskolen, kr. 6-16-årig</p> <p>3.38.76 Ungdomsskolevirksomhed, kr. 14-18-årig</p> <p><u>2: Specialskole</u></p> <p>3.22.04 Pædagogisk psykologrådgivning, kr. 6-16-årig</p> <p>3.22.06 Befordring af elever i grundskolen, kr. 6-16-årig</p> <p>3.22.07 Specialundervisning i regionale tilbud, kr. 6-16-årig</p> <p>3.22.08 Kommunale specialskoler, kr. 6-16-årig</p> <p><u>3: Privatskole</u></p> <p>3.22.10 Bidrag til statslige og private skoler, kr. 6-16-årig</p> <p><u>4: Efterskoler og uddannelsesvejledning</u></p> <p>3.22.12 Efterskoler og ungdomskostskoler, kr. 6-16-årig</p> <p>3.22.14 Ungdommens Uddannelsesvejledning, kr. 6-16-årig</p> <p><u>5: SFO mv.</u></p> <p>3.22.05 Skolefritidsordning, kr. 6-10-årig</p> <p>5.25.15 Fritidshjem, kr. 6-10-årig</p> <p>5.25.16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud, kr. 6-10-årig</p>	<p><u>1: Pleje og omsorg mv.</u></p> <p>5.32.32 Pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede (ekskl. gruppe 002 og 003)</p> <p><u>2: Forebyggede indsats</u></p> <p>5.32.33 Forebyggende indsats for ældre og handicappede (ekskl. gruppe 003)</p> <p><u>3: Ældreboliger og boligydelse</u></p> <p>5.32.34 Plejehjem og beskyttede boliger</p> <p>5.57.76 Boligydelser til pensionister</p> <p>5.32.30 Ældreboliger gruppe 001, 005 og 006</p> <p><u>4: Hjælpe midler mv.</u></p> <p>5.32.35 Hjælpe midler, forbrugsgoder boligindretning + befordring (ekskl. gruppe 001-004, 008, 091)</p> <p>5.32.37 Løn og plejevederlag til pårørende</p>

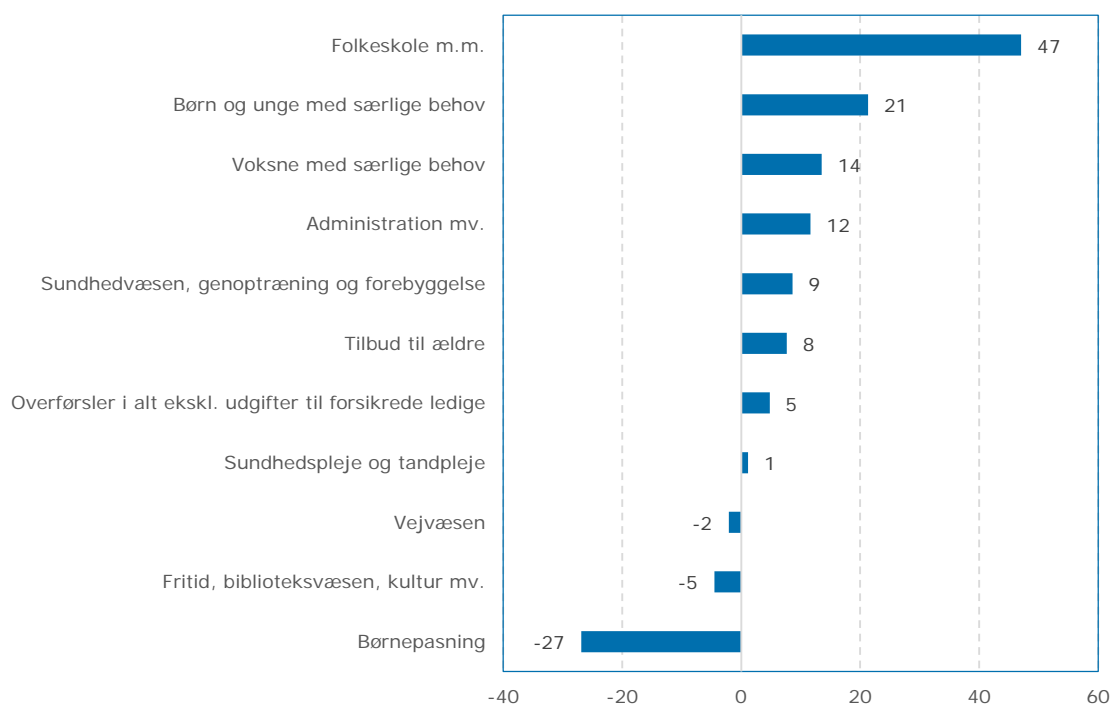
<p>5.46.60 Integrationsprogram og introduktionsforløb mv.</p> <p>5.46.61 Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet og integrationsydelse</p> <p>5.46.65 Repatriering</p> <p><u>7: Revalidering</u></p> <p>5.58.80 Revalidering</p> <p>5.58.81 Løntilskud mv. til personer i fleksjob og personer i løntilskudsstillinger</p> <p>5.58.82 Ressourceforløb og jobafklaringsforløb</p> <p>5.58.83 Ledighedsydelse</p>			
<p>Børn og unge med særlige behov:</p> <p>Kilde: ECO Nøgletal T8.600</p>	<p>Voksne med særlige behov:</p> <p>Kilde: ECO Nøgletal T8.700</p>	<p>Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.:</p> <p>Kilde: ECO Nøgletal T9.100</p>	<p>Vejvæsen:</p> <p>Kilde: ECO Nøgletal T9.200</p>
<p><u>1: Plejefamilier og opholdssteder</u></p> <p>5.28.20 Opholdssteder mv. for børn og unge, kr. 0-22-årig</p> <p>5.28.22 Plejefamilier, kr. 0-22-årig</p> <p><u>2: Forebyggende foranstaltninger</u></p> <p>5.28.21 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge, kr. 0-22-årig</p> <p><u>3: Døgninstitutioner</u></p> <p>5.28.23 Døgninstitutioner for børn og unge, kr. 0-22-årig</p> <p>5.28.24 Sikrede døgninstitutioner mv. for børn og unge, kr. 0-22-årig</p> <p><u>4: Særlige dagtilbud, klubber, hjælpere mv.</u></p> <p>5.28.25 Særlige dagtilbud og klubber, kr. 0-22-årig</p> <p>5.57.72 gruppe 009 merudgifter, 015 tabt arbejdsfortjeneste og 016 udgifter til hjælpere mv. (inkl. refusion), kr. 0-22-årig</p>	<p><u>1: Rådgivning og hjælpemidler</u></p> <p>5.35.40 Rådgivning og rådgivningsinstitutioner</p> <p>5.32.35 gruppe 001-004, 008 og 091 Hjælpemidler</p> <p><u>2: Botilbud mv. til voksne med særlige behov</u></p> <p>5.38.42 Botilbud mv. til personer med særlige sociale problemer</p> <p>5.38.50 Botilbud til længe-revarende ophold</p> <p>5.38.52 Botilbud til midlertidigt ophold</p> <p>5.38.53 Kontaktperson- og ledsagerordning</p> <p>5.22.07 Indtægter fra den centrale refusionsordning (CRO), gruppe 010-017</p> <p>5.32.32 gruppe 002 og 003</p> <p>5.32.33 gruppe 004</p> <p>5.22.07 Indtægter fra den centrale refusionsordning, gruppe 006, 007 og 009</p> <p>5.57.72 gruppe 010 Merudgifter for voksne</p> <p><u>3: Beskyttet beskæftigelse og aktivitetstilbud</u></p> <p>5.38.58 Beskyttet beskæftigelse</p> <p>5.38.59 Aktivitets- og samværstilbud</p> <p><u>4: Misbrugsbehandling</u></p> <p>5.38.44 Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede</p> <p>5.38.45 Behandling af stofmisbrugere</p>	<p><u>1: Grønne områder mv.</u></p> <p>0.28.20 Grønne områder og naturpladser, kr. pr. indbygger</p> <p>0.32.35 Andre fritidsfaciliteter, kr. pr. indbygger</p> <p><u>2: Stations, idrætsanlæg og svømmehaller</u></p> <p>0.32.31 Stadions, idrætsanlæg og svømmehaller, kr. pr. indbygger</p> <p><u>3: Folkebiblioteker</u></p> <p>3.32.50 Folkebiblioteker, kr. pr. indbygger</p> <p><u>4: Museer, biografer mv.</u></p> <p>3.35.60 Museer, kr. pr. indbygger</p> <p>3.35.61 Biografer, kr. pr. indbygger</p> <p>3.35.62 Teatre, kr. pr. indbygger</p> <p><u>5: Musikarrangementer, folkeoplysning mv.</u></p> <p>3.35.63 Musikarrangementer, kr. pr. indbygger</p> <p>3.35.64 Andre kulturelle opgaver, kr. pr. indbygger</p> <p>3.38.70 Fælles formål (folkeoplysning og fritidsaktiviteter mv.), kr. pr. indbygger</p> <p>3.38.72 Folkeoplysning voksenundervisning, kr. pr. indbygger</p> <p>3.38.73 Frivilligt folkeoplysning, foreningsarbejde, kr. pr. indbygger</p> <p>3.38.74 Lokaletilskud, kr. pr. indbygger</p> <p>3.38.75 Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven, kr. pr. indbygger</p> <p><u>6: Daghøjskoler mv.</u></p> <p>3.38.77 Daghøjskoler, kr. 18+-årig</p>	<p><u>1: Vejvedligeholdelse, belægninger mv.</u></p> <p>2.22.01 Fælles formål, kr. pr. indbygger</p> <p>2.22.03 Arbejder for fremmed regning</p> <p>2.22.05 Driftsbygninger og -pladser</p> <p>2.28.11 Vejvedligeholdelse mv.</p> <p>2.28.12 Belægninger</p> <p><u>2: Vintertjeneste</u></p> <p>2.28.14 Vintertjeneste</p>

		3.38.78 Kommunale tilskud til statsligt finansierede selvejende uddannelsesinstitutioner, kr. 17-20-årig	
Administration mv.: Kilde: ECO Nøgletal T9.400	Sundheds- og tandpleje: Kilde: ECO Nøgletal T9.600	Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse: Kilde: ECO Nøgletal T9.700	
<u>1: Administrativ organisation</u> 6.45.50 Administrationsbygninger 6.45.51 Sekretariat og forvaltninger 6.45.52 Fælles it og telefoni 6.45.53 Jobcentre 6.45.54 Naturbeskyttelse 6.45.55 Miljøbeskyttelse 6.45.56 Byggesagsbehandling 6.45.57 Voksen-, ældre- og handicapområdet 6.45.58 Det specialiserede børneområde 6.45.59 Administrative bidrag til Udbetaling Danmark <u>2: Politisk organisation</u> 6.42.40 Fælles formål (politisk organisation) 6.42.41 Kommunalbestyrelsesmedlemmer 6.42.42 Kommissioner, råd og nævn <u>3: Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter</u> 6.48.60 Diverse indtægter/udgifter efter forsk. lov 6.48.61 Vækstfora 6.48.62 Turisme 6.48.63 Udvikling af menneskelige ressourcer 6.48.66 Innovation og ny teknologi 6.48.67 Erhvervsservice og iværksætteri 6.48.68 Udvikling af yder- og landdistriktsområder	<u>1: Tandpleje</u> 4.62.85 Kommunal tandpleje, kr. 0-17-årig <u>2: Sundhed</u> 4.62.89 Kommunal sundhedstjeneste, kr. pr. 0-17-årig	<u>1: Sundhedsvæsen, medfinansiering</u> 4.62.81 Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet <u>2: Genoptræning</u> 4.62.82 Kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning <u>3: Forebyggelse</u> 4.62.88 Sundhedsfremme og forebyggelse <u>4: Andre sundhedsudgifter</u> 4.62.84 Vederlagsfri behandling hos fysioterapeut 4.62.90 Andre sundhedsudgifter	

Bilag 5 Egedal Kommunes udgifter i forhold til et beregnet udgiftsbehov

Bilagsfigur 5.1 viser forskellen i mio. kr. mellem Egedal Kommunes budgetterede udgifter i 2017 i forhold til kommunens beregnede udgiftsbehov (i 2015). Det bemærkes, at der i denne sammenligning ikke sammenlignes med konkrete kommuner, men med et teoretisk beregnet udgiftsbehov.

Bilagstabel 5.1 Egedal Kommunes udgifter pr. relevant borger på 11 udgiftsområder, budget 2017. Beregnet afvigelse fra Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov på de enkelte udgiftsområder (i mio. kr.)

Note: Det monetære serviceniveau viser kommunens faktiske udgiftsniveau i forhold til det beregnede udgiftsbehov på det pågældende område.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T1.300, T2.15 og T4.60.

Grundlæggende kan forskelle mellem analysen i Bilagsfigur 5.1 og analysen i rapportens Figur 4.2 skyldes to forhold:

- Sammenligningsgrundlaget er forskelligt. Grundprincippet i Figur 4.2 er, at Egedal Kommune på alle områder sammenlignes med andre kommuner med lavt ressourcepres (og sammenlignelige udgiftsbehov på de enkelte udgiftsområder) og dermed sammenlignes med kommuner, der er nogenlunde lige så velstillede som Egedal. Sammenligningen i Figur 4.2 foretages dermed med kommuner, der alt andet lige har økonomisk mulighed for at bruge flere penge end en landsgennemsnitlig kommune. I modsætning hertil indgår ressourcepres ikke i sammenligningsgrundlaget i Bilagsfigur 5.1, og den "rå" sammenligning med det beregnede udgiftsbehov vil derfor typisk give indtryk af et højere monetært serviceniveau, da sammenligningen ikke er baseret på kommuner, der er nogenlunde lige så velstillede som Egedal Kommune.

- Uafhængigt af, om en kommune har et højt eller lavt ressourcepres, kan der være forskelle i de enkelte kommuners relative prioritering af de forskellige udgiftsområder. Disse forskelle afspejles ikke i Bilagsfigur 5.1, men indgår i sammenligningerne i Figur 4.2, idet der her sammenlignes med konkrete kommuners udgiftspolitiske prioriteringer.

Bilagsfigur 5.1 tegner som forventet et overordnet billede af et højere monetære serviceniveau i Egedal Kommune, end tilfældet var i Figur 4.2. Dette kommer til udtryk ved, at flere udgiftsområder fremstår med et positivt millionbeløb i Bilagsfigur 5.1, og at der for de fleste udgiftsområder sker en "forskydning mod højre" i figuren. Forskellen kan ses som en afspejling af, at de mere velstillede kommuner, som Egedal Kommune sammenlignes med i Figur 4.2, typisk har prioriteret de pågældende udgiftsområder udgiftsmæssigt højere end en landsgennemsnitlig kommune. I sammenligning med de konkrete – mere velstillede kommuner – i Figur 4.2 fremstår Egedal Kommunes monetære serviceniveau derfor som lavere end i sammenligningen med de beregnede udgiftsbehov i Bilagsfigur 5.1.

For størstedelen af udgiftsområderne er der god overensstemmelse mellem områdets placering i Figur 4.2 og Bilagsfigur 5.1. Det er således de samme fire områder, der vurderes at have det højeste monetære serviceniveau i begge figurer, ligesom børnepasning i begge figurer fremstår som et udgiftsområde med et lavt monetært serviceniveau. For tre af udgiftsområderne sker der imidlertid en væsentlig forskydning "mod højre" i Bilagsfigur 5.1 sammenlignet med Figur 4.2. Mest udtalt er den ændrede placering for ældreområdet, idet det monetære serviceniveau på ældreområdet i Figur 4.2 er beregnet til -35 mio. kr., men i Bilagsfigur 5.1 er beregnet til +8 mio. kr. Ud over at forskellen er udtryk for, at Egedal Kommunes beregnede udgiftsbehov er væsentligt lavere end i sammenligningskommunerne i Figur 4.2, så kan forskellen mellem de to figurer også ses som en afspejling af, at de mere velstillede kommuner, som Egedal Kommune sammenlignes med i Figur 4.2, har prioriteret ældreområdet udgiftsmæssigt højere end Egedal. I sammenligning med de konkrete – mere velstillede kommuner – i Figur 4.2 fremstår Egedal Kommunes monetære serviceniveau derfor som lavere end i sammenligningen med de beregnede udgiftsbehov i Bilagsfigur 5.1. Også for de to udgiftsområder sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse samt børn og unge med særlige behov er der en væsentlig forskel mellem Figur 4.2 og Bilagsfigur 5.1. For sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse gælder det således, at det monetære serviceniveau i Figur 4.2 er beregnet til -7 mio. kr., men i Bilagsfigur 5.1 er beregnet til +9 mio. kr. Tilsvarende ændres det monetære serviceniveau på området for børn og unge med særlige behov fra +5 mio. kr. i Figur 4.2 til +21 mio. kr. i Bilagsfigur 5.1. I lighed med ældreområdet kan forskellen tolkes som udtryk for, at de mere velstillede kommuner, som Egedal Kommune sammenlignes med i Figur 4.2, har prioriteret disse udgiftsområder udgiftsmæssigt højere end Egedal. I sammenligning med de konkrete – mere velstillede kommuner – i Figur 4.2 fremstår Egedal Kommunes monetære serviceniveau derfor som lavere end i sammenligningen med de beregnede udgiftsbehov i Bilagsfigur 5.1.

Det skal igen understreges, at der i Bilagsfigur 5.1 er tale om en teoretisk beregning, og at billedet er mere abstrakt, idet sammenligningen sker med et teoretisk beregnet udgiftsbehov frem for et gennemsnit af nogle konkrete kommuners udgiftspolitiske prioriteringer. Samtidig knytter der sig under alle omstændigheder en vis usikkerhed til udgiftsberegningerne, som betyder, at der i ECO Nøgletal anvendes en tommelfingerregel om ikke at lade afvigelser i de beregnede udgiftsbehov på under 5 % indgå i vurderingen af det monetære serviceniveau (Houlberg, Andersen & Jordan 2017).

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00